Nota

Altra Copia posteriormente stampata ed ampliata sta unita al Librum paznalium Ord. Min = K I 25

RACTICA
CRIMINALIS.

PRACTICA CRIMINALIS

AD SANCTE' ADMINISTRANDAM iuſtitiam in Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci Regul. Obſeru. iuxta præſcriptum Statutorum Generalium, ex ſacris Canonibus, & probatis Auctoribus compendiosè collecta.

GENERALI CAPITVLO ROMANO, ANN. MDCXXXIX.

probante, & mandante.

Nunc, quia & exteris vtilis apparuit, Per eiuſdem Authorem

P. FR. SANCTORVM DE MELFI

Secundò reuiſa, & correcta.

R O M Æ,
Apud Franciſcum Monetam. MDCXXXXV.

Superiorum permiſſu.

APPROBATIO ORDINIS.

NOs infrascripti vidimus Librum *Practicæ Criminalis* ad vsum nostræ Religionis, de mandato Eminentissimi D. D. Cardinalis Protectoris compositum, & typis dignum ad communem vtilitatem censemus. Datum in nostro Conuentu Aracælitano die 9. Maij. 1639.

Fr. Ascanius de Assisio, Procurator Generalis Reformatus.
Fr. Ioseph Redaellus, Procurator Generalis Ordinis.
Fr. Benignus à Genua.

DECRETVM DIFFINITORII Generalis.

Praxis Criminalis, *cui titulus Ad sanctè ministrandam iustitiam, &c. Visa, & approbata à supradictis Patribus, ex mãdato Eminentissimi Protectoris, approbat Definitorium Generale, & præcipit mandari typis ad commune votum Prælatorum Ordinis nostri, & plurimũ cõmendat Patribus, & Cõmissarijs, alijsque Visitatoribus, vt & vtantur, & formam eius, quantũ casus permittit, seruẽt. Romæ* 18. *Iunij.* 1639.

Ex mandato Reuerendissimi Patris Generalis, & totius Definitorij, Fr. Antonius Hiquæus, Definitor Gener. & Secret. Difinitorij.

Impri-

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Sac. Palatij Apost. Magistro.

A. Sacratus Episc. Comaclen. Vicesg.

APPROBATIO

Illustriss. ac Reuerendiss. D. D. IO. GASPARIS MELIS, Episcopi Anagnini.

HAnc *Practicam Criminalem* Admodum Reuerendi Patris Sanctorij à Melfi, ad benè administrandam iustitiam, in Ord. Fratrum Minorum S. Francisci regularis obseruantiæ, vidi ex cõmissione Reuerendiss. Patris Magistri Sacri Palatij Apostolici, & inueni iuri communi, sacris Canonibus, & Statutis eiusdem Religionis consonam, nec aliquid continere contra fidem Catholicam, & bonos mores; ideo Iudicibus Regularium vtilem, & typis dignam esse existimo; In quorum fidem &c. Datum Romæ die 10. Mensis Iunij. 1639.

Ita affirmo, ego Io. Gaspar Melis, Episcopus Anagninus.

Imprimatur
Fr. Hyacinthus Serronius Mag. & Soc. Reuerẽdiss. Patris
Fr. Michaelis Mazarini S. Palatij Apost. Mag. Ord: Præd.

T I-

TITVLORVM
SERIES.

Forma

Si te-

De-

LAVS DEO.

Er-

Errata			*Corrige*
Prior numerus paginam alter versum, designat.			
2	8	Delegati	Delegari
6	19	causa totum	causa tota.
15	18	corda	chorda
18	14	albi	alibi
19	24	arctarionis	arctationis
20	28	Præatis	Prælatis
24	20	excommunictai	excommunicati
32	30	liter	liber
41	3	notum, sit de illo	notum sit, de illo
57	1	nisi tortura; firmitatem	dele (;)
62	29	examinado	examinando
63	8	habeat	habent
	30	huis	huius
66	2	mandacio	mendacio
71	14	citatonem	citationem
85	15	obediendo	obeundo
93	12	exemplare	exemplares
	13	slnt	sint
98	9	erit	erat
127	12	sal	tal
141.	1	effectum	effectu
	11	comparationum	comparitiomum
147	14	Motum	Votum
149	5	appellat	appellet
153	12	scamnumm	scamnum
154	6	turtura	tortura
176	15	§. SECVNDVM	§. QVINTVM
180	2	alis	alijs
	3	Guardianuis	Guardianus
189	16	littera	litteras

Quo-

QVoniam in omni Iudicio quatuor perſonas neceſſe eſt eſſe, Iudices electos, Accuſatores idoneos, Defenſores congruos, atque teſtes legitimos. Ideo in toto hoc libello de hiſce perſonis, maiori, qua fieri poterit breuitate tractandum. *c. forus. de verb. ſignificat. c. nullus. 4. q. 4. ſtat. Salmant. c. 1o.*

Quid Iudex, & quotuplex.

IVDEX eſt, qui iudicium, ideſt rei abſolutionem, vel condemnationem miniſtrat. *d. c. forus. Statut. Salamant. ibid.*

Iudex triplex eſt, [a] Ordinarius, [b] Delegatus, [c] Arbitrarius. Primus à iure, Secundus ab ordinarij commiſſione, Tertius à partium aſſenſu poteſtatem habet. [a] *De offic. Iudic. Ordin. per totum:* [b] *De offic. & poteſt. 1. Iudic. deleg. in 6 per totum.* [c] *c. 1. de Arbitr. c. à Iudic. 2. q. 6. l. 1 ff. de Arbitr.*

Ordinarij [a] Iudices in Ordine noſtro ſunt Miniſter, Vicarius, Commiſſarius Generalis, Miniſter Prouincialis, Vicarij, & Commiſſarij Prouinciales eorundem. Procurator Generalis, Commiſſarius Curiæ, Procurator Generalis Reformationum in ſuos ſubditos. Guardiani, Præſidentes, Superiores locales, qui in abſentia Guardianorum, ex iure, vel ex conſuetudine

authoritatem habent, in casibus, qui inferiùs recensebuntur, [a] *Statut.Salmant ibid.*

Delegati sunt qui ad aliquam, vel aliquas causas ab Ordinarijs destinantur.

Ordinarij iudices ij tantum sunt, quos ad Ordinis officia, & dignitates, generalia Statuta, & Pontificiæ constitutiones habilitant.

Delegati [a] non possint, nisi ætate maturi, moribus graues, eruditione conspicui, & non nisi qui Ministeriatus officio functi sunt. Vel Definitores Generales, vel Patres Ordinis sint, vel saltem Prædicatoris, vel Lectoris titulo, & exercitio decorati fuerint, vt in re, quæ diuina est, quantùm fieri poterit, non erretur: Delegati [b] ad vniuersitatem causarum, ad aliquam subdelegare possint; quod vsui receptum est in Visitatoribus Prouinciarum, etiamsi in ipsorum patentibus dicatur, de tua prudentia, &c. Nisi aliud, ex mente delegantis, & negotij qualitate gaudeatur. [a] *Vallisol. c.8.* [b] *Gloss. in cap. cum causam extra. de appellat.*

Delegati [a] authoritas, re adhuc integra mortuo, vel amoto delegante, eo ipso expirat: secus si causam sibi delegatam cognoscere inceperit, citando reos, vel testes examinando. [a] *Mastrill. decis.6. num.12. Lauden. de princip. q.598. Lauretan. tract. de suspec. Iudic. ibid. c.16. nu.41. Burg. q.867. nu.10,*

Moriente autem ipso Visitatore Prouinciæ, incepta iam visitatione, acta visitationis, Sigillo

Pro-

Prouinciæ sigillata, per Secretatium demortui conseruentur, successori, vel alteri ad Reuerendissimi Patris Generalis imperium tradenda. Interim eodem Patre Generale de obitu cõmonefacto, Prouincialis Prouinciam gubernet, vt Prouincialis si nondum triennium expleuit, si verò expleuit, vt Commissarius Prouinciæ:

Arbitri easdem conditiones habeant, & minimè à partibus eligantur, nisi ordinarij Iudicis, cuius interest, assensus accedat. Semel autem electi, à partibus, vel à superiore, qui in nominationem consensit (nisi id vnanimes retractauerint) impediri non possint, quo minùs causæ sibi commissæ finem imponant. Possint tamen iustis de causis à Generalibus remoueri, (nisi & ipsi in tales arbitros consensissent) quo casu, ad ordinarium causæ cognitio pertinebit.

Latæ ab arbitris sententiæ omnino stetur, nec ab illa appellare licebit, nisi de iniquitate manifestè constet, vel ante iudicium appareat, arbitrũ aliquem corruptum, vel graui iniustitiæ suspicione laborare. Tunc enim integrum alterutri ex partibus erit ab iniquis arbitris appellare. *Stat. Salmant.c.* 10. *Andreas Gayl obseru.* 96. *lib.* 1. *nu.*1.

Quales esse debeant Iudices.

LIcèt Ordinarij Iudices esse non possint, qui ab officijs Ordinarijs excluduntur, attamen

claritatis gratia, tam quoad ordinarios, quàm quoad delegatos hæc seruanda erunt. *Stat. Salmant.c.10. & alij passim.*

Primùm, naturaliter inhabiles ad iudicandũ, cuiusmodi sunt surdi, & muti, perpetuò furiosi, illiterati, laici, amentes, siue tales defectus habeant ante, siue post acceptum munus Iudicis, & Superioris, Iudices esse non possint.

Præterea infames, excommunicati vitandi. inimici, etiam non capitales, aliàs suspecti, vel à quibus fuerit aliàs appellatum, iudices recusari possunt.

Ad hæc recusari poterunt,[a] qui iuris ordinem non seruauerint. [b] Qui parti nimium fauerint. [c] Qui inimico supra quàm deceat familiares se ostenderint. [d] Qui modum commissionis & executionis excesserint. Qui fuerint reo, vel actori coniuncti. Qui reos extra iudicialiter grauauerint. [e] Qui votum suum ad fauorem partis manifestauerint. Qui recusantes, minati fuerint. [f] Quorum socij, vel secretarij essent accusator, vel testis. Hi omnes recusari poterunt;[e] Aduertentes reos, nè sub colore concepti, vel imaginarij grauaminis probos iudices recusent. quia nisi certò timeant sibi à Iudice imminere periculum, cum leuiter recusantes, in mortalis culpæ reatum incurrunt. [a] *Direct.inquis.3.par.conf.116.de recusat. inquisit. & ibid. Pœnam.* [b] *c. accedens 2 lite non contestata.* [c] *.c.ad hæc de rescriptis* [d] *Rodrig.tom.2.q. 50. art. 3.* [e] *Cæsar de Asis.de-*

cis.109. num. 5.& 9. [f] *c. Contra scitum.4.q.4. c. causam,de offic. deleg. l.quiiuridic.ff.de iurisdictio.omn.Iudic.* [g] *Nauar. in Manual.cap. 25. nu.13.& 15.Mirand.ord.Iudic.q.30.art.12.conclus.3.Ghisl.de Iudic.reg.15.nu.44.*

Canones circa recursum, & appellationem.

QVia recusare Iudicem,& ab illo appellare, non minus concernit reos, in quorum innocentiæ præsidium conceditur, quam ipsos iudices, qui recusantur, & à quibus prouocatur: ideoin hac parte, vbi de Iudicis persona agitur, totam materiam recusationis, & appellationis congerimus.

Primò [a] appellari potest tam ab Ordinario, quàm à Delegato.

Secundò, [b] recusans Iudicem ordinarium, coram ipso adducere debet legitimam causam siue scripto, siue voce, puta si eodem die,eademq; iudicij forma persistente, appellatio in continenti interponatur, vel si publicè, aut coram testibus reus protestetur, & ad Superiorem petat recursum. Tunc Iudex in actis hanc instantiam, vel appellationem redigere debet, quam (si friuola sit) reijciat, si legitima, admittat; reumque vel ad Superiorem remittat,vel ei alium Iudicem non suspectum assignet. [c] Si dubia, electis vtrinque arbitris, de appellationis validitate decernatur, Quibus non concordantibus, de

arbitrorum consensu adijciatur [d] tertius. Ex quorum iudicio, valida existente appellatione, à iudicio abstineat, & reo alium Iudicem concedat, vel (vt dictum est) ad Superiorem remittat. [a] Si verò non subsistere iudicetur, reus ordinarij sui iudicio stet, qui circa illum suo fungatur officio. Quæ omnia seruari debent in recusatione Iudicis delegati, præcipuè vbi grauis causa agenda esset, & periti in hac professione, non ita facilè reperirentur. [a] *Vallisol.c.7.* [b] *l.cum quidam.ff.de appellat. c.fin. eodem tit. l.1.ff. de appellat.litigatoribus.*C.*eod.c.iudice.t.11.q.1.vbi gloss. l.fauorabiliores, ff. de regul.iur.* [c] *c. inter monasterium. de re iudicata. c.cum speciali. de appellat.* [d] *c.suspicionis, c.cum speciali citat.*

Tertiò, [a] appellatione interposita, & adhuc pendente, Iudex sub pœna nullitatis actuum, & priuationis officij non debet procedere in causa. Admissa deinde appellatione, causa tota ex integro, cum effectu suspensiuo, & deuolutiuo ad Superiorem Iudicem deferatur. Excepta [b] sententia lata excommunicationis, quam appellatio non suspendit. [a] *c.appellat.interposita & c. sequ.2.q.6.Trid.sess.13.c.1.& 4.& sess.24. cap.20. de reform.* [b] *c.is qui.ff.fin.1.de senten. excomm. in 6.*

Quartò, [a] vbi appellationi sit locus, à Prouinciali ad Generalem; à Generali ad Protectorem, à Protectore ad Sacram Congregationem; à Sacra Congregatione ad Sanctissimum appelletur.

Quo

Quo [a] ordine temerè non seruato, appellans non audiatur, immò omni suffragiorum iure triennio carere, & bimestri carceri mancipari debet. [a] *Vallisol. c. 7.*

Quintò, appellatio interposita post decem dies à sententia, nulla est. numerari tamen debeant dies ab habita cognitione sententiæ, vt absentium indemnitati consulatur.

Sextò, [a] admissa appellatione teneatur Iudex, à quo ad Iudicem, ad quem appellatum est, per ipsum reum copiam processus sigillatam, & [b] gratis concessam, iuxta triginta dies, cum literis obedientialibus destinare. [c] Nisi ille sit de fuga suspectus, quia tunc reo in custodia retento, sufficit per alterum acta transmittere ante quorũ receptionem Iudex appellationis, nihil in causa decernere debet, aliàs processus erit nullus, nisi in eo casu, quo processus copia in tempore statuto non mitteretur. tunc enim quid iustitia suaserit, exequatur. [a] *l. 1. ff. fin. de appellat. cum sit Romana, c. vt debitus c. causam de appellat S. Th. 2 2. q. 69. art. 5.* [c] *Trid. sess. 13. c. 3. de reformat. Vallisol. c. 7.*

Septimò, [a] dubia appellationis existente sententia, in rei fauorem, Iudex inclinare tenetur. [a] *Vt debitus, de appellat.*

Octauò, [a] à correctionibus regularibus, à mortificationibus, pœnitentijsque salutaribus, de quibus processus non formatur, ab obedientiæ præceptis, ac à pœnis in Statutis generalibus Or-

dinis taxatis, nulli fas est appellare. [a] nisi vbi notabiliter modus in mortificationibus excederetur: & non à pœna legis, sed à Iudice pœnam applicante, appellaretur. [b] *Bonifac. V I I I.ad augmentum. Vallisol.c.7.c.ad nostram. c.cum speciali,de appellat.*

Nonò, [B] si reus repertus fuerit indebite iudicatus, & notabiliter grauatus, Iudex à quo appellatum fuit, puniatur. Si vero rectè iudicatus reperiatur, ei pœna iniuncta duplicetur. [B] *Vallisol. c. 7.*

Decimò [B] si reus non expectata sententia, vel appellatione interposita. vel ea interposita, non expectatis litteris obedientialibus, copiaque processus, Superiores ipsos adierit, ad Iudicem, à quo appellauit, vel discessit, remittendus est, ab ipso iudicandus, atque, apostatarum pœna plectendus. [B] *Ibid.*

Vndecimò friuolæ appellationes omninò reijciantur. Eæ autem sunt: [a] Primò cùm appellatur à delicto notoriè commisso, quòd nulla valeat tergiuersatione celari, nisi à Iudice declarante notoreitatem [b] appellaretur. [c] Secundò, cùm appellat reus confessus, & conuictus: nisi probare vellet confesionem factam per [d] vim, metum, vel errorem. [e] Tertiò, si Iudici interroganti respondere, vel citatus comparere noluit; ex quo tanquam confessus, & contumax fuit condemnatus, nisi prius purgauerit contumaciam. [f] Quartò, si sententiam acceptauit, eique subscripsit;

psit, vel suo nomine subscribere fecit. [g] Quintò, si post trinã appellationẽ, quartam addere vellet Potest enim reus in eadem causa; apud diuersos Iudices bis, vel ad summum ter appellare; vlterius non potest. [i] Sextò, si nullam iustam appellationis causam afferret, quia ex Bernardo ad Eugenium, qui non grauatus appellat, manifeste liquet, quòd aut grauare intendit, aut tempus redimere, [h] id autem locum habet, cùm ab interlocutoria, siue extraiudicialiter, vel à correctionis excessu appellatur, non verò cùm à definitiua, & iudicialiter. [i] Septimò, si à Iudicis arbitri, in quem consensit, sententia appellaret. [k] Octauò, cum appellatur ab interlocutoria, quæ per definitiuam reparari potest. Si enim reparari non posset, vt accidit in carceratione indebita, in tortura, in excommunicatione, etiam comminata, suspensione, interdicto, (quæ sunt damna [l] irreparabilia.) vel interlocutoria, vim definitiuæ haberet, tunc appellationem acceptare tenetur, atque hæ friuolæ appellationes dicẽdæ sunt.

[a] *c. cum speciali. §. porrò. extra de appella.*
[b] *Nauar. l.5. cons.20 nu.5. de senten. excomm un.*
[c] *l.2. c. quorum appellat. non recipiuntur. c. cum sit Roman. c. peruenit. de appellat.* [d] *Carrar. practic. crimin. c.1. par. §.3. casus.* [c] *Congeg. regul. apud Bertum in praxi tit.27. de appellat. cap.3.*
[e] *Vestrius in l.7. c.3. num.16.* [f] *c direct. c. tua nobis de appell.* [g] *c. quicunque 2.* [h] *Nauar. l.2. cons. de appell. cons.1. nu.3. c. Rom. de censib. in 6.*

§. si

§. si autem naturalis. Foller. de ordin. procedendi contra Monach. nu. 22. 24. [l] *c. à Iudic.* 2. *q*.6. [k] *Trid.sess.*13.*c*.1.*sess*.22.*c*.1. *sess*.24. *c*.10. & 20. *de reform.Vallisol.c*.7.[l] *Congreg.concil.*3.*Octob. ann.* 1600.

Duodecimò, [a] Appellatio à subdelegato, non ad delegatum, sed ad delegantem deferenda est, [b] nisi delegatus fuerit ad vniuersitatem causarum, ad quarum aliquam, Commissarium postea destinarit. [a] *Extr.de off.deleg. c. conquæstus §.porrò.* [b] *c. qui pro sua iurisd.* . . . . *l.*1.*ff quis & à quo appell. l. fin.*

Decimotertiò, causas appellationis examinare tenetur Prouincialis cum suo definitorio. Commissarij, Visitatores, & Delegati eiusdem definitorij voto, & consilio vti debent, nisi aliud causæ genus, & ratio suaserit, quo casu probatos aliquos Patres illius Prouinciæ in hoc examine adhibere poterint.

Decimoquartò, cui appellare conceditur, is in quacunque parte causæ, vbi grauaminis suspicio aduenerit, hoc naturæ, & legis beneficio vti poterit.

Decimoquintò, post appellationem, si Iudex tempus prosequendæ appellationis non determinauerit, reus appellans sex Menses habet, quibus sua iura deducere potest. Ijs autem expletis, cēsetur appellationis iuri cessisse, nisi infirmitate, vel simili aliquo impedimento se detentum fuisse, monstraret, quominus appellationem prosequi value-

valuerit. *Salmant. c.* 10. *vbi decernitur non teneri Iudicem conseruare scripturas vltra sex menses. c. cum sit Roman. c. ex nomin. de appellat.*

Delictorum discrimina.

CVm Iudicis munus delicta punienda, & emendanda respiciat, libet delictorum adnotare discrimina.

Delicta vel sunt leuia, vel sunt grauia, vel grauiora, vel grauissima. Leuia sunt quotidiani defectus, vt Silentij violatio, Cibi, vel Potus sine licentia sumptio, Incessus sine religiosa modestia, Ad recitandum officium morosa accessio; Leuis irrisio, vel prouocatio æqualium, Temporis iactura, & alia huiusmodi, quæ culpam mortalem non habent, & solent à Guardianis in publico Refectorio per quotidianas pœnitentias emendari. *Vallisol. c.* 2. *&* 7. *Barthol in l. si non solum. §. si mandato meo nu.* 7. *ff. de iniur. & in l. leuia. ff. de accusat. Clarus l.* 5. §. *sunt etiam.*

Grauia sunt, quæ culpam mortalem continent vt si Missam die festo non audierit, Ieiunium fregerit, Diuinum officium non recitauerit, Vel choro notabiliter, contra obedientiam, non interesse consueuerit, Diuinis verbis in profanis colloquijs abusus fuerit; Communionem, & Confessionem, vel Missam celebrare, sine causa, cum scandalo notabiliter omiserit: Otio cum Fratrum scandalo indulserit, obscœna verba & scandalosa coram alijs protulerit.

Gra-

Grauiora ſunt, quæ grauiorem continent culpam, Vt ſi quis notabili infamia Fratrem affecerit. Qui conuicia, & enormes, contumelias Fratri obiecerit. Qui alicui, tû mentiris, improperauerit. Qui percutere grauiter minatus fuerit. Qui falſum teſtimonium in iudicio dixerit. Qui fratrem manibus, ligno, vel alio inſtrumento, citrà ferrum, grauiter percuſſerit. Qui obedientiæ contumax extiterit, Qui proprietarius in re notabili repertus fuerit. Qui religionis ſecreta reuelauerit. Qui libellos famoſos publicauerit, vel compoſuerit, vel ſcripſerit. Qui libros ſine licentia Superiorum Ordinis, & aliorum imprimi fecerit. Qui in ſuſpecto conſortio repreh nſus fuerit. Qui actum carnalem ſollicitauer t. Qui furtum, vel ex bonis Conuentus, vel ex aliorum domibus cum ſcandalo, vel iterato commiſerit. Qui nummis in Conuentu, aut extra cum ſæcularibus alea, vel taxillis luſerit. Qui Prælatorum litteras interceperit, vel impedierit. Qui in Prouinciales, & Superiores locales rebellauerit. Qui in omnem apoſtaſiam, excepta grauiſſima inciderit. Qui arma offenſiua, vel defenſiua, aut ſecum tulerit, aut in Cella retinuerit. Qui de Protectore. vel Cardinalibus temerè oblocutus fuerit. Qui receperit, vel ad profeſſionem admiſerit, non ſeruatis Conſtitutionibus, & Statutis. Qui à nouitijs dona receperit contra Regulam. Qui camiſias, vel linea indumenta detulerit, vel cum ijs ſine neceſſitate

regu-

regulariter dormierit. Qui comœdias in sæcularium domibus recitauerit. Qui equitauerit sine causa, & licentia. Qui notabiliter orationi vacare contempserit. Qui principum negocia sine licentia, & contra voluntatem Superiorum acceptauerit, vel egerit. Qui ex officio tenetur, & charitatem circa hospites & infirmos neglexerit. Qui sine licentia confessiones audierit, vel à reseruatis absoluerit. Qui in morbum Gallicum inciderit ex delicto. Qui vt alius ordinetur, non seruatis seruandis, licentiam concesserit. Qui suo Conuentui, vel officio notabiliter, & sine legitima causa non resederit. *Vallisol. cap.* 7.

Grauissima sunt, quæ summam culpam, vel turpitudinem ostendunt, vt fornicatio, crimen pessimúm, & innominabile. Aggresio ferro facta, vel secuta percusione, vel vulnere, vel morte. Falsificatio manus, vel sigilli Generalis, vel Prouincialis, vel etiam Principum, ac notabilium personarum; Introductio mulierum intra claustra ad malum finem. Conspiratio in Superiorem. Diuisionis Ordinis procuratio. Recursus ad tribunalia sæcularia. Simoniam quoquo modo committentes. Confesionis Sacramentalis reuelatio. Grauisima apostasia. Rebellio in Generales, & Commissarios, Visitatores Prouinciarum; Subornatio in electionibus. Alchimiæ confectio. Monetarum adulteratio. In Romanum Pontificem oblocutio. Susceptio Ordinis

sine

ſine patentibus, vel in non ſuſceptis miniſtratio. In clauſuram Monialium ſine licentia ingreſſus, vel eiuſdem violatio.

In leuibus ſuperiores locales, ſine ſcripto, procedant, qui etiam aliquando in grauibus, (ſpariter ſine ſcripto) per ſalutares pœnitentias procedere poterunt: præcipuè vbi fragilitatis pondus, & charitatiua correptio emendationem promittunt. Si tamen ſcripto procedendum eſſet, Superiores locales à grauium correctione deſiſtant.

Quippe grauium, grauiorum, & grauiſsimorũ ſeu enormium, ac atrocium ſcelerum iudicium ad Prouinciales, ac Generales, eorumque Vicarios, & Commiſſarios de iure, & conſuetudine ſpectare dignoſcitur.

Verum enim verò, vbi periculum eſſet in mora, & delictum notorium, nec Prouincialis in proximo reperiretur, poſſint & debeant Guardiani, alijque Superiores locales, tanquam Prouincialiũ delegati, cum Diſcretorum conſilio delinquentẽ quemcumque carceribus, vel cuſtodiæ mãcipare, & ſtatim Prouincialem de delicto certiorem reddere: Et ſi de corpore delicti, niſi in inſtanti caperetur informatio, eius cognitio deperiret, vel nõ ita clarè appareret, eadem authoritate, poſsunt, & debent Superiores locales, iuxtà formam inferiùs deſcribendam, corpus delicti in ſcripta redigere. Prouinciali, vel eius Commiſſario conſignandum,

Pœna-

Pœnarum genera.

POenæ, quibus Seraphicus Ordo noster hucusq; vsus est, sunt sequentes,

Priuatio vocis actiuæ & pasiuæ, seu iuris suffragiorum, quæ inhabilitat tam ad ferenda, quàm ad consequenda suffragia in quacũque electione. *Vallisol.c.7.*

Priuatio actuum legitimorum, est inhabilitatio ad omnia Ordinis officia, idest, Ministeriatum, Diffinitoriatum, Custodiatum, Guardianatum, Discretatum, & ad omnia officia, quæ sunt cum dignitate, & Superioritate coniuncta. *Ibid.*

Priuatio officiorum Ordinis, inhabilem reddit non solùm ad supradicta, sed etiam ad Confesionem, Prædicationem, Lecturam, Paternitatem, & munus Visitatoris. *Ibid.*

Carceris pœna, est alicuius reclusio in obserato loco sine corda, & caputio. Includit priuationem actuum legitimorum, ipso facto. *Ibid.*

Pœna triremium, quæ quoad Sacerdotes commutari potest in reclusionem intra Ergastulum, quod à Sanctisimo Domino D. Vrbano VIII. ad aliqualem Sacerdotalis culminis honorem erectum est.

Eiectio, seu expulsio ab Ordine, quæ discolis, & incorrigilibus imponitur. *Ibid.*

Pœna talionis, est qua accusans, & non probãs delictum obiectum, puniri debet, ac si ipse tale delictum commisisset. *Ibid.*

Pro-

Probationis caputium, seu caparonis delatio; more nouitiorum. *Ibid.*

Excommunicationis, vel suspensionis sentētia. *Ibid.*

Infamiæ pœna.

Exilium.

Applicatio singularum pœnarum, singulis delictis.

QVi statutis ieiuniorum diebus, absque necessitate, Superiori probata, non ieiunauerit, præceptum non solum in qualitate, vel etiam in quantitate ciborum transgrediēdo, suffragiorum iure priuandus est, Prouincialis arbitratu, à quo etiam grauius arceri debet, prout violationis ratio suaserit. *Vallisol.c.*3.

Qui officio Diuino non interfuerit, à Guardiano secundùm consuetudinem Religionis puniri debet. Qui autem illud aliquoties non recitasse conuictus fuerit, omni suffragiorum iure triennio carere debet, & grauiùs etiam puniri, Prouincialis arbitratu.

Qui sacræ Scripturæ sensum, vel verba in profanos vsus detorserit, eisque in familiaribus colloquijs abusus fuerit, voce actiua, & passiua triennio priuandus erit, & menstruo carceri mancipandus. *Ibid.Triden. sess. 4. in decret. de editione, & vsu sacrorum libr.Vallisol. c.* 5.

Qui, sine causa Confessionem sacramentalem

facere

facere, & sacram Eucharistiam sumere, vel Missam celebrare, iuxta probatam Ordinis consuetudinem, notabiliter neglexerit, in pane & aqua, in publico refectionis loco, ieiunare debet, Prouincialis arbitrio, vel etiam grauiùs, pro indeuotionis modo, puniri.

Qui inuenti fuerint notabiliter otiosi, suffragiorum iure priuentur, & grauioribus pœnis, etiã corporalibus arcendi sunt, Prouincialium, & Superiorum localium arbitratu, pro negligẽtiæ modo, & contumaciæ ratione.

Obscœna verba coram alijs, vel cum scandalo proferens; si grauiter monitus non se correxerit, in eum animaduertatur, pro qualitate delicti, etiam cum pœna carceris, aut grauiori, Superiorũ arbitratu, quousque resipiscat, vt cæteri timorem habeant. *Vallisol.c.7.*

Qui sine habitu, caputio, chorda, & fæmoralibus; extra infirmitatis articulum, dormire deprehensus fuerit, humi sine caputio genuflexus, in pane & aqua ieiunet & reciduus grauius puniendus est, Prouincialis arbitratu, *Vallisol. c.7.*

Scienter aliquem infamans, sacramentaliter absolui non potest, nisi à Prouinciali. & conuictus in iudicio, subire debet pœnam criminis, de quo alterum infamauit, nec nisi priùs restituta fama. *Vallisol. c.7.*

Qui in Prælatum improperij, & conuicij verba protulerit, genuflexus in publico, debet pane, & aqua ieiunare, ac omni suffragiorum iure biennio

carere; prouocans grauiter autem aliquem factis, aut verbis, pro prima vice probationis caputium deferre, pro secunda bimestri carceri mancipari, ac actiua, & passiua voce decennio priuari debet. *Vallisol. c. 7.*

Qui Frater alteri, vel in Ordine, vel extrà minabitur in persona, per Mensem caputium probationis deferat. Si manum leuauerit, vel aliquid acceperit, vt percutiat, per tres Menses. Si leuiter percussit, per Annum. Si grauiter percusserit, vel quodlibet instrumentum ad grauiter percutiendum arripuerit, semestri carceri mancipandus venit, qua pœna puniendus erit, qui arma offensiua vel portauerit, vel in Cella, aut albi retinuerit. *Ibid.*

Qui in iudicio quidquam falsò, scienterque deposuerit, vel deponi fecerit, aut verum reuocauit, vel reuocari procurauit, ipso facto est excommunicatus, cuius absolutio Prouinciali est reseruata. Semestri carceri mancipandus, satisfaciat parti, & perpetuò infamis existit. *Ibid.*

Contumax, (idest qui trina monitione, eodē die, congruis interuallis præmissa, inobediens perseuerat: vel qui ita pertinaciter obedire recusat, vt de discretorum consilio, carceribus mancipari mereretur) est carcerationis pœna plectendus, & consequenter actibus legitimis priuandus. *Ibid.*

Proprietariorum pœna est, Carceratio, actuum legitimorum priuatio, necnon Ecclesiasticæ sepulturæ, si quis proprietarius moriatur, cum pœ-

narum

narum augmento, vbi culpa replicata fuerit. *Vallisol. c.46. & 70.*

Reuelans extra Ordinem Religionis secreta, quibus fama, & candor ipsius Ordinis macula tur, incidit in excommunicationem maiorem Generali, vel Prouinciali reseruatam, & perpetuò est priuatus actibus legitimis. *Ibid.*

Qui libellos famosos quomodolibet ediderit, vel publicauerit, ipso facto excommunicationis sententiam incurrit, à qua, si in Generalis, vel Prouincialis infamiam cedunt, nisi à Generali absolui non potest, vel à Prouinciali; si in aliorum infamiam vergant, debita satisfactione præmissa, & conuictus semestri carcere maceretur, vel amplius, Superiorum arbitratu. *Ibid.*

Libros imprimi faciens, vel publicans, sine licentia Ordinarij, & Generalis scripta facultate est eò ipsò priuatus actibus legitimis. *Ibid.*

In suspecto consortio deprehensus, si monitus, non se correxerit, Superior, ab officio suspenditur. vel priuatur; subditus, actibus legitimis triennio careat, vel grauioribus pœnis vterque mulctetur, Superiorum arbitratu, nimirum actuum legitimorum priuatione, probationis delatione, arctationis reclusione, exilio ab illo Conuentu, pro clariori, vel obscuriori suspicionis indicio, secundum Ordinis sanctiones. *Vallisol c.11.*

Qui conuictus fuerit suspectam domum intrasse, actumvè carnalem sollicitasse, mox ab eo loco perpetuò exulare debet, & bimestri carceri man-

cipari. negans, grauiter arctandus. *Ibidem*.

Furtum committens, suffragiorum iure biēnio est priuandus. Proprietariorum pœnam luere tenetur; & si furtum fuerit notabile, aut iteratū, vel ex sacro loco, aut sæcularium domibus, aut bonis, crescente sceleris turpitudine, crescere etiam debet seueritatis districtio, Superiorum arbitrio *Vallisol.* c. 56.

Generalium, Prouincialium, aut sæcularium Principum, & notabilium personarum litteras, siue ab ipsis, siue ad ipsos missas intercipientes, aperientes, impedientes, aut malitiosè retardantes, ipso facto actibus legitimis destituendi sunt, & huius pœnæ incapaces, probationis caputium deferant, Generalium, vel Prouincialium arbitratu, quibus respectiuè, pœnarum condonatio reseruatur. *Vallisol.* c. 7.

Qui Prouinciali, Guardiano, aut Vicario rebellauerit, omni suffragiorum iure triennio carere debet. *Ibid.*

Apostatarum pœna est excommunicatio latæ sententiæ, carceratio, & iuris suffragiorum priuatio, iuxta apostasiæ maioris, vel minoris accessum, prout in Statutis Ordinis amplius continetur: *Ibidem*.

Impudenter obloquentes de Eminentissimis Protectore, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deque Reuerendissimis Ecclesiarum Prælatis, cum scandalo, carceribus sunt mancipandi, vel grauius etiam pro oblocutionis excessu puniendi,

di, Superiorum arbitratu. *Vallisol. c.1.*

Recipientes, vel ad professionem Nouitios admittentes, Apostolicis Constitutionibus, & Ordinis Statutis non seruatis, officio statim priuandi, & omni suffragiorum iure perpetuò destituendi veniunt. *Vallisol. c.2.*

A Nouitijs aliquid vel minimum recipientes, vel eis ad sibi, vel Conuentui aliquid relinquendum suadentes, præter pœnas in sacro Tridentino Concilio decretas, Superiores, priuari debent officio; alij, vt proprietarij publicari, *Ibid. Clem. exiui.§.nos autem, de verb. signif. in 6.*

Camisiarum, & lineorum indumentorum, linteaminum, anaclynteriorum vsus, sine necessitate, vetitus est sub priuatione iuris suffragiorum per triennium, etiam carceris pœna per duos Menses & ampliùs, si monitus se non correxerit. *Sess.15. c.1. de regul. Vallisol. c.2.*

Qui super habitum regularem, vel (eo dimisso) sæculares, vel alias quascumque vestes induerit, ad recitandas comœdias, vel alias tales laruatas repræsentationes, quacumque ex causa, vel occasione, & quocumque in loco, est eò ipsò suspensus, & grauiùs, carcere, priuatione officij, vel suffragiorum iure, à Superioribus puniendus. *Ibid.*

Equitantes, bigantes, quadrigantes sine licentia, & necessitate, bimestri carcere macerari merentur; & si in hoc defectuosi fuerint, omni suffragiorum iure sexennio carere. *Vallisol. c.3.*

Notabiliter orationi deficientes, Guardiani,

officio priuandi: subditi, suffragiorum iure triennio mulctandi, ac etiam carcerandi, Superiorum arbitratu. *Vallisol. c. 5.*

Qui negotia Principum acceptauerit, egerit, procurauerit, sine licentia Superioris, priuari debet officijs Ordinis. *Ibid.*

Superiores, qui charitatem circa hospites, & infirmos neglexerint, officio destituantur. Officiales ad id destinati, suffragiorum iure triennio carere debent. *Vallissol. c. 6.*

Qui Confessiones sine licentia auscultauerit, vel à reseruatis absoluerit, est ipsò factò excommunicatus, & ad excipiendas confessiones perpetuò inhabilis, carcerandus, & grauiùs puniendus, si in hoc crimine vitiosus repertus fuerit. *Vallisol. c. 7.*

Qui in morbum Gallicum ex delicto inciderit, declarandus est perpetuò inhabilis ad omnia officia, & suffragia Ordinis, ac etiam ad audiendas Confessiones. *Vallasol. c. 11.*

Prouincialis concedens dimissoriales litteras ordinandis Fratribus, non seruatis sacris Canonibus, & Ordinis sanctionibus, suspendendus, vel etiam priuandus venit officio, Superiorū arbitrio *Ibidem*.

Prouincialis, & Guardiani in suis Prouincijs, & Conuentibus, notabiliter, & sine legitima causa, non residentes, præter culpæ reatum, & pœnas Canonicas, quas incurrunt, officio suspendi, vel etiam priuari debent, Superioris iudicio. *Vallisol. c. 7.*

Con-

Conuictus, vel confessus in fornicationem lapsum fuisse, pro prima vice, semestri carceri mancipetur, & omnium suffragiorum iure triennio carere debet; secunda vice, carcer duplicandus, & omnibus Ordinis officijs decennio priuandus est: tertia vice, carcer longiùs protrahi, perpetuò ad officia Ordinis inhabilis existere, vel etiam ad triremes mitti, Superiorum arbitratu, *Vallisol. c. 8.*

Sacrilegium committens, vel ad triremes mittendus, vel in perpetuum carcerem detrudendus. *Ibidem.*

Qui de innominabili scelere confessus, vel cōuictus fuerit, nudus, cum solis fœmoralibus, in cœtu Fratrum, ligatis manibus, ac recitans Psalmum; Miserere mei Deus, durissime flagellati, ac leuiusculis flammis, hinc indè circumpositis quodammodo comburi, & ad perpetuos carceres irreuocabiliter damnari debet, vbi in pane & aqua, tribus saltem in hebdomada diebus, ieiunet. Si autem in idem scelus relapsus fuerit, ad triremes perpetuò destinari. *Ibid.*

Qui gladio, baculo, vel pugillo Fratrem, aut sæcularem percusserit, in carceris, vnius anni pœnā incidit, omni suffragiorum iure, & actibus legitimis perpetuò priuari, ac per Mensem, ter in qualibet hebdomada, coram Fratribus capitulariter congregatis, genuflexus comedere, ipsismet instrumentis, quibus ferire, vel percutere ausus est, ei de collo pendentibus, debet. *Ibid.*

Quod si mors secuta fuerit, vel atrox mutilatio,

ad triremes omnino condemnandus est. *Ibidem* .

Qui aliquem enormiter vulnerauerit,vel ei venenum dederit,per se,vel per alium,hæc, vel similia delicta machinans,eisdem pœnis subiacere tenetur . *Ibid.*

Prælatum localem gladio occidens,ad triremes perpetuò condemnari ; vulnerans , non secuta morte,ad easdem mitti,Superiorum arbitrio , debet . *Ibid.*

Prouincialem vel leuiter percutiens ad triremes,Generalis arbitratu , mitti, si in gladio molitus fuerit,siue secuta , siue non secuta morte , ad easdem triremes perpetuò damnari debet .

Generalem quoquo modo , vel leuissimè percutere ausus , ad triremes perpetuò , & omninò damnandus est . *Ibid.*

Falsificantes per se , vel per alium litteras , aut sigilla Prælatorum,Principum, Generalium, Prouincialium , aut notabilium personarum, sunt ipsò factò excommunicati, carceri mancipandi,Generalis arbitrio,atque ad omnia officia , & dignitates Ordinis perpetuò inhabilitandi. *Ibid.*

Introducentes mulieres intra claustra ad malum finem, in pœnas à Pio V.sancitas incidere, & carceribus conuenit mancipari Superioris arbitratu ; quas pœnas incurrunt , qui easdem in Hospitia Confessariorum Monialium,quouis colore, introducunt . *Ibid.*

Conspirantes aduersùs Fratrem aliquem , & maximè Superiorem , omnibus Ordinis officijs

pri-

priuati sunt, Superiorum arbitrio. *Ibidem*.

Ordinis diuisionem tentans, est ipso factò excommunicatus, & carceri est mancipandus, Generalis arbitrio, cui & absolutio reseruatur. *Ibid. Pius V. Etsi Mendican.*

Ad sæcularium Aduocatos, Procuratores, Iudices, & tribunalia quæcumque, prætextu iniustitiæ sibi factæ, siue pro consilio, siue pro fauore recurrens, actibus legitimis priuandus est, & grauiùs etiam puniendus, Superioris arbitratu. Si verò ad locorum Ordinarios recursum habuerit, etiam à Superioribus puniendus. Appellantes autem ad eadem tribunalia, sunt excommunicati, & à solo Summo Pontifice absoluendi, atque perpetuò priuari debent iure suffragiorum, omnibus Ordinis officijs, & in perpetuum ad illa inhabilitari. *Ibid. Pius V. Etsi Mendican- Greg. XIII. Quoniam nostro pastorali.*

Confessionis Sacramentalis reuelatio, puniri, debet priuatione perpetua actuum legitimorum & facultatis audiendi Confessiones, ac carceratione, vel arctatione, Prouincialis arbitrio. *Ibid.*

Qui in grauissimam apostasiam primò inciderit, trimestri carceri mancipari, triennio integro probationis caputium deferre; quo tempore, in communitate Fratrum, singulis sextis ferijs, & disciplinam facere, & pane & aqua, sine caputio, genuflexus ieiunare; suffragiorum iure decennio carere, in suo Ordine, vltimum locum tenere, vtensilia lauare, & è Conuentu nisi publicæ vtilitatis

cau-

causa, nunquam egredi debet. Relapso in eandē, supradictæ pœnæ duplicantur. Tertiò reiterans, tanquàm incorrigibilis expellitur ab Ordine, seruata forma nuperrimi Decreti, de eiectis & apostatis; vel ad triremes decennio condemnatur, cui si superuixerit; si fuerit in sacris constitutus, omnium sacrorum Ordinum executione perpetuò est suspensus. *Vrban. VIII. in decret. de eiectis, & apost.*

Qui Generali, vel Commissario ab eo misso ad visitandam Prouinciam rebellauerit, excommunicationis, Sanctissimo reseruatæ pœnam statim incurrit, ac priuationem suffragiorum, officiorum Ordinis, & perpetuam inhabilitatem ad illa. *Vallisol. c. 7.*

Subornatores sunt excommunicatione Papali, ipso facto ligati, actibusque legitimis priuati. *Ibid.*

Alchimiæ studentes, vacantes, eam voce, vel scripto docentes, instrumenta, libros, qui ad illā pertinent, retinentes, sunt ipso facto excommunicati, atque omni suffragiorum iure perpetuò priuari, & carceribus, vel arctatione, Prouincialis arbitrio, macerari debet. *Ibid.*

Monetarum adulteratores, quoquo modo id faciant, ad perpetuos triremes condemnantur. In Italia verò obseruetur Constitutio Apostolica *Vrban. VIII. in sup. pastorali.*

De Summo Pontifice, Maximo Christi in terris Vicario, deque illius dignitate, ac Decretis, & Cōstitutionibus, qui impudenter, vel minus; quàm

decet

decet reuerenter obloqui ausus fuerit, trimestris carceris pœna, vel grauiori etiam puniendus est, iuxta delicti mensuram. *Vallisol. c.2.*

Promoti, per saltum, vel sine litteris dimissorialibus, vel furtiuè: quique in non susceptis Ordinibus ministrauerint, iuxtà pœnas Canonicas puniuntur. *Ibid.*

Ingredientes, sine causa legitima, clausuram Monialium, sunt eo ipso excommunicati, alijsque Canonicis pœnis plectendi, priuandi insuper officijs, & dignitatibus, & inhabilitandi in perpetuū, vnà cum Monialibus consentientibus. *Vallisol. c.11. Triden. sess. 25. c. 5. de regul. Greg. XIII. vbi gratiæ. Vallisol. c.7.*

Simoniaci qui dona dederint, aut promiserint, per se, vel per alios, vt gradus, dignitates, officia, vel in sui fauorem sententiam consequantur, Canonicarum pœnarum animaduersione feriuntur, atque in Constitutionem de largitione munerum incidisse, declarandi veniunt. *Salmant. cap. 10. Vallisol. c.7.*

Has pœnas enumerasse sufficiat, alias videre poterit Iudex in Statutis Generalibus Ordinis, vel ex sacris Canonibus, & probatis legibus ac consuetudinibus, prout ratio suaserit, elicere.

Et licèt pœnas has, per Statuta Generalia impositas, Iudex commutare, & alterare, seù moderari regulariter non possit; tamen, vt in aliquo casu, mutatis circumstantijs, & qualitatibus delictorum, cum consilio Patrum, qui ad ferendam sen-

ſententiam concurrent, poterit augere, vel minuere leuitatem, vel rigorem pœnarum, prout exceſſus, vel defectus criminis, ſiuè ſcandalum, aut peccandi fragilitas, & conſuetudo ſuaſerint. Item locus, perſona, modus, & alia huiuſmodi. Nullum tamen ei relinquitur arbitrium circa moderationem pœnarum, vbi delicta, prout recenſita ſunt, committi contigerit. [a] *Innoc. in c. qualiter, & quando de accuſat. Tiraquell. tract de pœn. nu. 16. Clar. q. 85. v. vlterius. Menoch. de arbitr. Iud. l. 1. q. 96. Salſedo in praxi c. 144. Couar. l. 2 variar. c. 9. nu. 8. Sayr. in Clau. reg. tract. de pœnit. Alphõſ. de Caſtr. l. 1. de per leg. cap. 6. Mirand. Ord. Iud. q. 28. c. 7.*

Quam formam iuris ſeruare debeat Iudex.

QVatuor omnino ſeruare debet. Modum procedendi, Præparatoria, Sententiam, Pœnas.

Modus quadruplex eſt. Per Accuſationem, per Denunciationem, per Inquiſitionem, per Exceptionem. *c. qualiter, & quando, extra, de accuſat. Salmant. c. 10. Nauarr. de Accuſ. conſ. 4. nu. 3. Tolet. l. 5. c. 56. Director. Inquiſit. 3. par. de recuſ. quæ ſit, & ibid. Pœn. conſ. 30. & 31. c. 1. de ſent. & re Iudic. in 6.*

In Accuſatione, requiritur accuſator. In denũciatione, charitatiua monitio. In Inquiſitione, diffamatio. In Exceptione legitima obiectio.

Sine

Sine his procedere Iudex non poteſt, aliàs proceſſus erit nullus.

Præparatoria ſunt, Citatio teſtium, & rei: Delatio iuramenti; Conceſſio termini competentis, vel ad comparendum; vel ad probandum; Exceptiones, Defenſiones, Appellationes, quibus non ſeruatis, Iudex officio deſtitui debet, & proceſſus annullari.

Sententia debet eſſe conformis Canonibus, & Statutis Ordinis.

Pœna erit delicto conformis, etiam ſi ſit arbitraria; quia iuxtà menſuram delicti, erit & plagarum modus. *Deut.* 25.

Excludi debet à noſtris iudicijs modus ordinarius procedendi, & ille ſolùm admitti, qui ſummarius dicitur, in quo de plano, ſola rei veritate inſpecta, rimulis omnibus, & apicibus, ſeù ſolénitatibus iuris poſtpoſitis, proceditur. *Bonif. VIII. ad augm. cap. qualiter, & quando. de accuſat. Compend. priuileg. vide Appell. Valliſcl. cap. 7. Valliſol. ibid. Vide Zacch. Bouer. in direct. for. Iudic par. 1. cap. 7. Clem. ſæpe. de verb. ſignificat. §. verum quia. ibid. Salmant. c. 10. Valliſol. cap. 7. Barth. ſup. extr. adreprimen. §. & figura. Clar. q. 85. cit. §. non ſit.*

Solemnitates iuris ſunt, Citatio die non feriata, Libelli porrectio in ſcriptis, Litis conteſtatio, Teſtium multitudo, Prolixæ dilationes, Teſtium poſt publicatas atteſtationes receptio, Sententiæ ſedendo prolatio, Citationum interualla, Interlo-

cuto-

cutoriæ,& cætera huiusmodi, quæ ad essentiam iuris non spectant.

Essentialia iuris, quæ sub pœna nullitatis actuū, & priuationis officij obseruari debent, sunt.

Primum, quòd Iudex sine accusatione, denunciatione, infamia, indicijs, exceptioneuè non procedat, vt dictum est.

Secundum, quòd testes tam pro reo, quàm contra reum legitimè producti, cum iuramento audiantur, & examinentur.

Tertium, quòd reus citetur, nec absens, nisi contumax, condemnetur.

Quartum, quòd tempus ad necessarias probationes, excusationes, & defensiones reo tribuatur.

Quintū, quòd reo petenti, in sua causa consiliarium, & procuratorem, intra Ordinem tamen, nunquam autem extrà, non denegetur.

Sextum, quòd iustæ rei exceptiones, & appellationes admittantur. *Ordinat. c. 10. Vallisol. c. 7.*

Septimum, quòd reus, non nisi per plures testes conuictus, vel confessus condemnetur.

Octauum, quòd sententia secundum allegata, & approbata, siue ad absolutionem, siue ad condemnationem rei, non verò secundùm zelum, & affectum Iudicis proferatur.

Accusatio, siuè Actor.

ACcusatio, est criminis apud Iudicem, vindicationis causa, ob bonum publicum, delatio-

Cle-

Clemen.cit.S.Thom.22.q.68.art.3.Vallisol.c.10. Salmant.c.10.

Accusator dicitur, qui per testes idoneos, ad probationem legitimam, coram Prælato, se obligat. Quique legibus accusare non prohibetur.

Et licèt ad iuris apices regulares non teneãtur, recenseanturque inter illos multa, quæ accusatoris personam ab accusando repellunt: tamen, vt iudicio nostro tutior sternatur via, nonnulla ex illis apponimus, vt quis inhabilis sit ad accusandũ cognoscatur.

Primùm enim ab accusando reijciuntur Infames,[a] tam iuris, quàm facti.[b] Excommunicati,[c] Calumniatores,[d] & Conspiratores, Inimici,[e] nisi suam prosequantur iniuriam; Accusati[f] de eodem crimine, Laici[g] sæculares, & Mulieres,[h] nisi suam item prosequantur iniuriam. Socij[i] criminis,[k] nisi agatur de criminibus exceptis, vt Hæresi, Maleficio, Sortilegio, Sodomia, Furto famoso, Crimine Lesæ Maiestatis, Proditione, Simonia, in his enim casibus omnes accusare possunt, etiam inhabiles. [a] *c.alieni 2.q.1.c.constituim.2.q.5.* [b] *c.cum sanctæ 2.q.7.c.nullus 5.q.4.c.illi qui & seqq. 6. q.1. cap.certum 24. q. 3.* [c] *c.Similiter 3.q.5.* [d] *c.omnem.3.q.5.c.cum dilectus de accus.* [e] *c.accusatus.3.q.5. & seqq. c.cum oporteat. de accusat.* [f] *c.neganda.3.q.11.* [g] *c. de cætero. de testib.* [h] *l.qui accusare, ff. de accusat. c.prohibetur.2.q.1.* [i] *l.fin.C.de accusat.* [k] *Nau. l.5.cons.3.nu.2.& cons.7.de accusat.*

Dein

Deindè, nullus, sub talionis pœna, accusare potest, de crimine, quod per testes idoneos probare non valet. *Vallis.* c. 10.

Accusatum aliàs, & correctum, siuè apud Superiorem, siue apud Capitolum, scienter accusans, nõ audiendus, sed talionis pœna plectendus est. *Salmant.* c. 10. *Ibid.*

Cui pœnæ subiacet accusans aliàs accusatum, de ijs, quæ tanquam falsa, iam reiecta fuerunt, nisi ad nouas probationes se obligaueri t In quibus deficiens, eam pœnam subeat, quæ reo deberetur, si legitimè probasset. *Ibid. Vallisol.* c. 7. *Gloss. fin. in fin. de accusat. Alexand. ibid. col.* 3. *Foller. in pract. crimin. fol.* 50. *nu.* 50.

Nullius accusatio recipienda est, nisi priùs iuret se malo zelo ad accusandum non moueri, & ad probandum se obliget, sub pœna talionis. quòd si ex inaduertentia, vel ignorantia Iudicis non fiat, declarari debet quemlibet accusatorem ad penam talionis obligari. *Salmant.* c. 10.

Accusatio de crimine in genere, & non expresso accusatoris nomine, nullo modo recipienda est, sed ea solum, qua delictum in numero, cum loci, personarum, & temporis circumstantijs offertur, vt possit & reus se tueri, & actor, si non probauerit, pœnam talionis subire.

Accusans de pluribus criminibus, nisi expresse obliget se ad probandum omnia, si vnum, aut alterum de obiectis probauerit, à talionis pœna liber existet. *Abb. in c. licet de probat. c. cum ec-*

clesia

clesia Sutrina de causis possess. & prop. Francisc. Viuius decis. Regn. Neapol: 360. & alij apud Bouerium. c. 18. *Gloss. in c. 2. extra de calum. & alijs in c. qui non probauerit. 2. q. 3.*

Actore non probante, reus, absque alia iustificatione, absolutus censeatur.

Accusator semiplenè probans delictum oppositum, per vnum testem, omni exceptione maiorem, vel infamiam, vel id se audisse à viris fide dignis, talionis pœnam euadit; nisi reus plenè suam innocentiam probaret; quia tunc minori aliqua, & arbitraria pœna actor plectendus esset.

Accusans scienter aliquem de falso, calumniatoris pœnam incurrit.

Qui [a] alium accusauit, & eius accusatio recepta fuit, iuxtà formam traditam, à prosequenda accusatione sine Superioris consensu, recedere non potest, nisi propriam iniuriam prosequatur; tunc enim licitum ei erit suo iuri cedere.
[a] *l. fur. ff.* de *his qui notantur infamia, Gloss. in c.* 1. *de collus. deteg. l.* 1. *C. ad Turpilianum. l. si quis, ff. de his rui.*

Accusationes [B] contra Prælatos, ac insignes personas, quales sunt Patres Ordinis, & Prouinciarum, Generales, Lectores, ac clarissimi Prædicatores non sunt recipiendæ, nisi à personis, de quarum zelo non ambigatur, quarumquè vita omnino laudabilis existimetur; vt grauissimè sacri Canones decreuerunt. [B] *c. si qui sunt, & c. quærend. 2. q. 7. S. Thom. 22. q. 68. art.* 1. *ad* 2. *Sot. l.* 5.

de iustit.q.1.art.1.Clar.q.74.v.Quaero ergo.

Receptam semel accusationem, nisi ex consensu actoris, vel Superioris authoritate, Iudex abolere non potest, & tunc minimè, cùm delatio, ac punitio criminis, ad euidens religionis emolumentum vergere dignoscatur.

Legitimo accusatore comparente, non potest Iudex accusationem respuere; sed tenetur illam acceptare, & prout de iure, procedere.

In vna accusatione, siue libello non possunt plures accusari, nisi plures ad idem delictum committendum concurrerint. De pluribus autem delictis, siuè ex eodem, siuè ex diuersis factis resultent, idem accusari potest. *Leo Zăbell.in sua praxi.c.* 8.*n.*5.*apud quem alij:*

Denunciatio.

EVangelica, [a] seù fraterna respicit emendationem Fratris, actum charitatis, & bonum delinquentis, vt scilicet resipiscat: Iudicialis [b] verò respicit punitionem, actum iustitiæ, bonum priuatum, aut communitatis, vt malus puniatur in aliorum exemplum. Illa [c] accedit ad Superiorem tanquam ad patrem, ista tanquam ad Iudicē,

[a] *D.Thom.*2.2.*q.*33.*&* 68.69.*& alij.* [b] *Salmant. c.*10. [c] *Matth.*18.*si te non audierit.*

Hinc nullus fraterne denunciare debet, nisi Euangelica correptione præmissa, excepto casu, quo iudicialis correptio magis profutura credetur,

retur,& eò minùs, si Fratrem, remotis etiam labendi occasionibus, viderit emendatum;iam enim lucratus est Fratrem, si is eum secretò corripientem audierit. *S.Thom.sup.c.licet hel. de Simon.*

In iudiciali autem denunciatione, si delicta sint publica, & exceptuata, correptio charitatiua non est necessaria. Priuata delicta dicuntur, quæ priuatam denunciantis, vel propriam delinquentis perniciem concernunt, vt Gula, Superbia, Ira, &c.

Publica verò, quæ in publicum Religionis detrimentum vergunt: vt, Crimen Læsæ Maiestatis vel diuinæ,vel humanæ, Hæreses, Blasphemiæ, Sortilegia,Profanationes Sacrorum, Conspiratio in Generalem, qui est Princeps Religionis, & in Prouinciales,eorumque Commissarios, ac Superiores locales,eorumque Vulnerationes, Percussiones,Homicidia,Subornationes in electionibus, Simoniæ, Peccatum nefandum, Fornicationes, Adulteria, dummodo periculum sit, hæc tria vltima publicari posse,secùs inter publica, & perniciosa numerari non debent. In quo etiam fragilitas,vel peccandi libido oblata, vel captata occasio,seu malitia,consideranda sunt. In priuatis item delictis, licèt regulariter charitatiua correptio præcedere debeat, tamen quando emendationis spes non affulget, nec tūc erit præmittēda: *Vide Bouer.in praxi à c.9.ad 15.*

Inhabilis ad accusandum,est etiam inhabilis ad denunciandum iudicialiter.

Denuncians iudicialiter, tenetur tempus, locum, crimen adnotare, ac testes nominare, quos deinde Iudex ex officio examinare debet, si denunciatorem accusare rationabile iudicauerit.

Si facta demum denunciatione, denunciator insistit apud Iudicem, eumque stimulat ad procedendum, & puniendum; quia tunc personam actoris, sub titulo denunciatoris abscondit; tenetur Iudex illum cogere; vt se denunciationi subscribat, & ad probandum, tanquam subdolus accusator, obligetur, *Clarus q.* 5. *nunquid in fin.*

Et[a] licèt purus denunciator talionis pœnæ non subiaceat, quia non est accusator, sed solùm viam aperit Iudici ad inquirendum; tamen, si falsum denunciauerit, pœna extraordinaria puniri debet. [a] *c. placuit 6.q.2.c.qualiter & quando 1.de accusat.Nauar.l.1.cons.11.nu.4.de offic.Iudicis. c.dilectus,de Simonia.l.diuus. l.ab accus.ff. de Turpill.*

Aduersùs [b] Prælatos, & magni nominis viros, ab infimæ plebis hominibus denunciationes nullo pacto recipi debent: sed contra ipsos, vt plurimùm, per accusationes procedendum est. [b] *Inquisit.extr.de accusat.Rodrig.tom.2.q.5.art.12. c: in omni negocio, de testibus, & communiter DD.*

Per litteras missiuas, sine nomine, nullus Iudex moueatur ad procedendum, inquirendumque. Aliàs processus erit nullus.

Canonicè denuncians, tanquam testis examinari potest, non qui iudicialiter.

Corpus

Corpus delicti.

DElictum vel est permanens post factum, vt vulnus, fractura; vel transiens, vt iniuriæ, blasphemiæ, fornicatio.

Corpus delicti, est actualis delicti inspectio, si est facti permanentis; vel probatio, quod tale delictum commissum fuerit, si transeuntis.

Ante quamcumque informationem, tenetur Iudex inquirere de corpore delicti, & facere constare, quòd delictum commissum fuerit; processus enim, in quo priùs de corpore delicti, præcipuè facti permanentis non constat, omninò est nullus; & si ex ipso constitutus esset reus, etiam si confessus fuisset, nihil illi nocere potest confessio. *L.* 1. *§. item illud ff. ad Syllanum. Marsil. con* 13. *&* 14. *Mascardus de probat* §. *postquam num.* 48.

Corpus delicti permanentis constat, cùm Iudex cadauer, vulnus, incendium, &c. visitat, coram testibus, & scribi mandat repertum esse tale delictum, secundùm formulam suo loco assignandam.

Corpus delicti transeuntis, cùm videri non possit, sufficit constare per indicia, & coniecturas, quæ probent commissum esse delictum. Si enim proceditur ad instantiam partis, satis est si iudex examinet testes, capiendo informationes contra reum, quæ, vnico contextu, probent delictum

esse commissum, & à tali deliquente. Debet tamen Iudex non inquirere contra reum, nisi priùs constet, commissum esse delictum. etiam si testes deponant ex se tale delictum à tali persona commissum esse. *Clarus q. 4. Bost. tit. de examine reor. nu. 6.*

In causa veneni, vel lethalis vulneris, vel deflorationis virginis, in quibus Fratres periti non sunt, ad constandum de corpore delicti, adhibeat Iudex Medicos, Chirurgos, & Peritos in arte; ex quorum iurata depositione, constare faciat qualitates corporis delicti, si tamen in illis locis taliū copia fuerit; & describi faciat omnia reperta circa cadauer, quantitatem vulneris, ligamenta, &c. examinando saltem duos testes, super repertis, & visis. Et si occisus repertus fuerit, cuius nomen, patria, cognomen nesciantur, describatur per accidentia extrinseca, & apparentia staturæ, coloris, vestium, &c. adnotentur vulnera, & ipsorum forma, & qualitates, nimirum si erant mortalia, vel leuia, & in qua parte corporis. *Idem de delict. nu. 14. Foller. in praxi fol.* 15. *n.* 4.

Vulneratum interroget de Authore, causa, tempore, credibilitate, præsumptione eius, qui eum vulnerauit, de socijs, de armis diligenter, & omnia cum iuramento deposita, in scriptis apparere faciat. quia contra quem vulneratus nominat, procedi potest ad inquirendum, & nolentem reuelare Authorem, cogat Prælatus præceptis, & carcere, vel diligenti custodia, prout vulnerum quali-

tas

tas permittet. *Bolognin. conf. 5. col. 2. Ignat. in l. Caius ff. ad Syllam. Arg tex. in l. cum legeretur ff. de legib. 1. vbi Aretin.*

Nominatus autem à vulnerato, si sit suspectus de fuga, poterit ad custódiam, ante infotmationes detrudi in carcerem.

Querelatus, & confessus delictum transeuntis facti, condemnari potest, etiam si de illius corpore non constet; quia hæc aliter probari non possunt. Secùs dicendum est de delicto permanente in quo nihil operatur confessio rei, si de corpore delicti formiter non constiterit.

Ex qua regula excipitur casus occisi, cuius corpus non reperiretur, sed apparerent aliqua signa effusi sanguinis. Si his accederet rei confessio, condemnari poterit. *Leo Zambell. c. 9. fine.*

Inquisitio.

Inquisitio, qua Iudex ex officio crimina inquirit, vel est generalis, vel mixta. *Hostiensis l. 4. tit. de inquis. §. 1. Felinus in rubr. de accus.*

Generalis respicit omnia delicta, & omnes omninò personas, spectatque ad Generales, Prouinciales, & eorum Commissarios, ac Visitatores, ad vniuersitatem causarum destinatos.

Specialis, instituitur contra speciales personas, de certis criminibus.

Mixta vel est specialis quoad delicta, & generalis, quoad personas; vt cum scitur crimen, igno-

ratur verò Author; vel eſt generalis quoad delicta,& ſpecialis quoad perſonas; vt cum Fratres talis Conuentus infamati ſunt de transgreſsionibus Regulæ, eæ autem neſciuntur.

In generali Inquiſitione Iudex à nullo iuramentum exquirere debet. Admoneat tamen ſubditos, & per ſanctam obedientiam præcipiat, vt dicant,quæ Dei gloriam,& Religionis candorem concernunt, dummodo occulta non ſint. *c. Roman. de ſenſib. in* §. *ſanè*.

Ideò, nè de ſpeciali perſona,vel delicto occulto in Inquiſitione generali perquirat, omnino cauere debet. quod ſi fecerit, vltra mortalem culpam quàm committit, officio deſtituendus eſt, & Subditus, quibuſuis præceptis adactus, reſpondere non tenetur, vtpotè non iuridicè interrogatus, ac tandem Inquiſitio ſpecialis, quæ ſuper huiuſcemodi diffamationem fortè inſtitueretur, nulla eſt eò ipsò. Ab hac tamen reſtrictione Prouinciales excluduntur, ad quos ſindicandos deſtinantur Viſitatores. vnde illis integrum erit, de Prouincialium regimine in genere, & in ſpecie inquirere nominatim, etiam nulla infamia præcedente:non tamen ad illorum vitam,& mores deſcendendo, quod etiam de guardianis fieri debet. *Valliſol. c.* 10. *Aretin. c.* 2. *Valliſol. c.* 7. *c. Inquiſit. de accuſat iuxta gloſs. Nauar in c. inter verba* 11. *q.* 13. *coroll.* 61. *n.* 648.

Poterunt etiam Viſitatores Prouinciarum, de ſuo præcedeſſore immediato, generaliter inqui-

rere, vt vel hac ratione in suo munere cautiores incedant. *c. eaque de stat. monarch. §. sequentes.*

Occultum autem in iure nominatur, quòd licèt duobus, vel tribus testibus notum sit, de illo tamen nulla existit infamia.

Quòd, si delicto aliàs occulto, per duos, vel tres testes aliquis fuerit conuictus, is non publicè, sed coram ijsdem testibus secretò puniendus est, nisi atrox delictum esset, cuius correctio cæteris transiret in exemplum. *Vallisol. c.* 7.

Et si principalis ipse in Inquisitione generali, vel alio quocunque modo, antequam infamia notatus sit, vel ab accusatore præuentus, suum crimen Iudici fateatur, publicè puniri non potest, etiam si postmodùm accusatus esset; sed illi coram Diffinitoribus, vel probatis aliquibus Patribus, salutaris pœnitentia imponi debet, sumpta tamen in scriptis ipsius depositione, ne relabendi occasionem ex impunitate arripiat. *Vallisol c.7. Salmant. c. 7.*

In generali Inquisitione, etiam inhabiles, & exceptuati admittuntur.

Si Vnus, aut alter subditus occultum delictum aperiat imprudens, & ex inquisitione generali nulla contra reum resultet infamia; Iudex contra ipsum procedere non potest, nisi ipsum paternè, & secretò admonendo.

Nulla in generali Inquisitione infamia requiritur. *Trid. sess. 7. cap.* 10.

Quod in illa ad Prælatum defertur, tanquam ad Pa-

Patrem, in ſpecialem Inquiſitionem deduci non poſsit; ſed ſolùm paternè corripi, etiam ſi multi id detulerint; dummodò patrem, non Iudicem interpellarint, tunc enim eſſet ſimul actor, & Iudex: niſi ex infamia, vt Iudex procedat ad formandum proceſſum.

Articuli, ſuper quos Inquiſitio generalis, ſeù Viſitatio inſtituenda erit, ſunt illi, qui in Statutis generalibus deſcribuntur, quos Viſitator deſcriptos habere debet, & circa primum, & ſecundum, & deinceps inquirere. *Valliſol. c.* 8.

Scripto ſoli ipſi Viſitatores, maximè in Viſitatione paterna, nullo alio præſente, &c. Subditorum dicta recipiant, præcipuè ea quæ graues, & vlteriores culpas oſtendunt, vt ex ipſo poſtea indicia pro ſpecialibus inquiſitionibus elicere poſsint.

Viſitationes autem huiuſmodi, vltra ſex Menſes conſeruare non debent Viſitatores, nec tenentur: quod etiam in Statutis Ordinis ſeruari mandatur in omnibus proceſsibus, ſeù confeſsionibus Fratrum, & actis iudicialibus; itaque ſemeſtri elapſo, numerando à concluſione cauſæ, cauſis omnibus iam agitatis, & per finalem ſententiam vltimò terminatis, imponitur perpetuum ſilentium. *Salmant. c.* 10. *congr. gener. Deciſ. Rom.* 1603.

Ad retinendam verò deliquentium memoriam & remouenda ex Archiuijs Prouinciarum, odiorum, & ſimultatum ſemina, quæ ex inſpectione

pro-

cessuum oriri facilè possent, poterunt, ac debeant eorundem delinquentium nomina, causæ, liberationes, vel condemnationes in libro Prouinciæ notari, cum sententijs per extensum, manu Secretarij Prouinciæ exaratis, ac etiam ipsæ originales sententiæ, Prouincialis, vel Visitatoris, aut Comissarij, & Diffinitorum subscriptione, sigilli que Prouinciæ impressione munitæ fideliter, & ex integro in ijsdem Archiuijs asseruari. *Vallisol. cap.* 12.

Tenentur omnes, sub culpa violatæ obedientiæ, & pœnis Arbitrarijs, delicta notabilia, quæ sciuerint, iuxa superiores regulas, Prælatis visitantibus reuelare, etiam si Fratris crimen anteà secretò correxerint. eo vel maxime, si per obedientiæ præceptum adacti fuerint; renuentes autem, aut aliter dogmatizantes, in pœnas Statutorum generalium incidisse certum est, *Vallisol. cap.* 10.

Si quis autem in Visitatione Fratrum defectus non manifestauerit, sed malitiosè, & callidè eos in aliud tempus, cuicumque Ordinis Prælato manifestandos, aut litteras contra quempiam seruauerit, & postea in iudicio, seù visitatione deduxerit, produxeritue, audiri non debet, sed eò ipsò actibus legitimis perpetuò priuari, & infamis declarari. *Vallisol. c.7. c. qualiter, & quando. 2. c. cum oporteat.* c. *inquis. de accusat.*

Specialis inquisitio, quæ ex Generali deducitur, nisi infamia præcesserit, per duos saltem testes legitimos,

gitimos, initio processus probata, nullo modo fieri potest: acta aliter facta, nulla sunt. Nisi reus præsens de huiusmodi probatione non excipiat. Exceptis sequentibus casibus. *c. licet heli. de Simon. c. Deus omnipotens.* 2. *q.* 1. *& comm. DD. Rodrig. to.* 2. *q.* 5. *art.* 6. *Nauar. & alij in c. qualiter, & quando. cit. Nauar. in Rubric. de Iudic. n.* 86. *Lessius de iust. & iur. l.* 2. *c.* 29. *dub.* 15. *& alij. B. Io. à Capistrano in c. tua nos de cohab. clericorū. Nau. sup. & alij. c. at si clerici, de iudicijs. Zambell. in regul. c.* 6. *n.* 18. *Aretin. in praxi c.* 15. *Incisa tract.* 3. *c.* 9. *Bouer. in direct. c.* 6. *Innoc. in c. bona.* 1. *extra. de elect. Nau. in manualic.* 18. *n.* 38. *& alij contra Sotum. S. Th. & alij. apud Bouer. sup. c.* 6.

Primò, si sint delicta exceptuata, vt læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ, Homicidij personæ eminentis, Subornatio in electionibus, Simonia, Sodomia, Sacrilegium in Monacho, &c.

Secundò, si crimen in iudicio committitur, vt si testis falsum deponit, actor calumniosè agit, &c.

Tertiò, si delictum committatur notoriè coram Iudice, ac testibus; tunc enim potest delinquens oretenùs incontinenti examinari, & condemnari; & hoc incontinenti, durat per tres dies.

Quartò, si habeatur confessio iudicialis, facta cum iuramento, siuè sit coram Iudice competēte siuè non: siuè facta ex professo, siuè incidenter: siuè sit delicti circumstātia, siue aliud distinctum. Ac etiam si in iuditio constet iudici, per depositiones

tiones testium, (etiam si incidenter) commissum esse crimen: tunc illa notitia, quæ induit rationem ficti accusatoris, infamiam supplet, & aperit viam Iudici ad inquisitionem specialem; in alio tamen processu formando, si delictum sit à principali dictinctum. Tandem, si quis confessus sit crimen extraiudicialiter coram multis, & hæc iactatio, per duos testes contestes, probetur.

Quintò, si delictum sit ità euidens, & notorium, quòd nulla valeat tergiuersatione celari, vtpotè, si fiat coram Conuentu, vel maiori parte, illius, etiamsi accidat aliquando, euidens esse delictum, & ignorari authorem. Tunc enim sine famæ probatione, potest contra authorem inquiri: non tamen poterit condemnari, nisi duo saltem testes, de criminis patratione deponant.

Sextò, si euidentia adsunt indicia contra aliquem de patrato delicto, & illa congruenter probata sint, vt si factum sit furtum iam notorium, fur autem ignoretur, inueniantur tamen aliqua apud Fratrem, quæ furtum indicent, poterit Iudex sine fama, ad inquisitionem contra talem furem deuenire. Item si de commisso crimine adsit in, communitate, vel eius maiori parte vehemens suspicio contra aliquem, potest Iudex contra illum specialiter inquirere.

In his omnibus casibus, sine præcedente infamia, contra speciales personas procedi potest. sicut etiam dum per accusationem, denunciationem, vel exceptionem proceditur. *c. tuis c. nu.*

per-

per. de test. & l. iurand. C. *eodem tit.*

Iuramentum exhibeat Iudex Testibus, dum specialiter inquirit, secùs acta sunt nulla. Sacerdotibus quidem tacto pectore, reliquis verò tactis sacris Scripturis, vt moris est.

In hac speciali inquisitione, ac etiam in omnibus alijs actibus ad contentiosum forum spectantibus, (paterno foro excepto) Iudex Secretarium, seù Scribam peritum & fidelem, sibi eligere debet. qui omnia causæ merita in scripta redigat: quem Notarium ex indulto Apostolico creet. Pius V. *debitum pastoralis officij* Iul. 3. 27. Februarij 1554. Laertius Cherubinus ad d. constit Pij in Margine §. 2. Passarelus pag. 244. Rodrig. tom. 3. q. 8. art. 1. Possunt autem creari tam à Generalibus, quam à Prouincialibus, & Superioribus localibus. Castellin. de elect. c. 20 Peiri. ad constit. 9. Pij. V. n.8. Ab eoque fidelitatis iuramentum excipiat, quòd est de essentia talis officij, cuius in ipso processu monumentum appareat, vt vel hac ratione legitimus sit processus. Assumere enim duos Assessores ad testium, & rei depositiones excipiendas, nec Religioni honorificum, nec causis vt plurimum vtile euadit, in quibus silentium maximè commendatur. Nisi hanc assistentiam in repetitione testium, in tortura, in ratificatione post torturam, vel in aliquo notabili causæ actu Iudex expedire cognouerit.

Ad hæc, ad specialem inquisitionem ex officio descendi non potest, nisi constito priùs de

cor-

corpore delicti, iuxta formam inferiùs assignandam. *Vallisol. c. 10. c. 1. ff. ad Syllan. §. item aliud, & communiter omnes.*

Exceptio.

HIc est vltimus modus procedendi, & potest bifariam iniri, nimirum Ciuiliter, & Criminaliter. *Salmant. c.* 10.

Ciuilis exceptio est, dum repellitur Iudex, testis, ac electus, vel eligendus, contra quos adducuntur inhabilitates, & exclusiones, & nil aliud intenditur, nisi ipsorum repulsio à recensitis muneribus, nulla autem ipsorum punitio.

Hinc quæcumque talis exceptio, si probat, puta quia Iudex, Testis, est inimicus, infamis, &c. tunc repellantur à iudicio, & à testimonio; nulla tamen illis, nec ordinaria, nec extraordinaria pœna imponitur. Pari modo nec Excipiens talionis pœna plectendus est, si excipiendo non probat: sed sub iudicio, & testimonio talium remaneat. Præterea sine Exceptore præsente, & Excipiente, nullo modo Iudex potest processum exceptiuum incipere. Præcipue vbi de electione, & electo ageretur. *Speculator. 3. p. tit. de except. n.* 3.

Si quis excipit contra electum, & exceptionem non probat, pœna arbitraria puniri debet. Si contra eligendum, mitiori pœna mulctandus est; vt falsis criminationibus aditus occludatur. *c. super his de accusat. Speculator supra.* Clar. *l.* 5. §. *fin.* *q.* 19.

q. 19. Villag. lib. 3. tract. de exception. Clar. supra v. Criminaliter autem.

Criminalis exceptio, non solum intendit excludere, sed puniri exclusos de obiectis criminibus, & probatis; & tunc naturam accusationis induit. vnde exceptor deficiens, talionis pœna puniri debet.

Si ciuilis sit exceptio, in eodem processu terminanda est: si criminalis, in alio.

Contra eligendum in ipso electionis die exceptio non debet admitti, nisi tam in promptu esset probatio, vt breuissimo tempore expediri posset exceptio.

Criminalis verò nullo modo audienda est, sed suis dilatationibus agitari debet, vt exceptor probare, & reus se tueri valeat.

Indicia.

INdicia sunt maleficiorum signa, ex quibus Iudex contra delinquentes ad inquirendum mouetur. *c. studijs. de præsumptionibus Angel. de malific. v. fama publica n. 9.*

Hæc vel leuia sunt, vel grauia, vel grauissima; & licèt Iudicis prudentiæ horum discrimina vt plurimùm relinquantur: attamen vt illius iudicium in re tam controuersa, minùs quàm fieri potest, à semità veritatis aberret, per sequentes propositiones indiciorum materiam explicamus. *Bald. l. seruos. C. de testib. Idem de Indic. n. 399. Clar. q. 21. v. sed. pone & q. 45. v. final. Farin. q. 41. nu. 17.*

*nu.*17. De *regul. iuris in 6.c.semel. malus. Bald. de Indic. nu.* 175.*Clar. q.* 21. *v.inimicitia. Bart. cons.* 191.*Bald. in c.* 1. *de pace vi firman. Fel. in. c. veniens* 1. *de test. & alij.*

Indicia leuia sunt. Dictum testis inhabilis: nisi per torturam inhabilitatis maculam abstergat, tunc enim non indicium, sed testimonium reputabitur.

Dictum socij criminis, quia tunc non est testis, sed denunciator, nisi tortura confirmetur, quia tunc facit inditium graue, & vehemens. Consuetudo delinquendi in eodem crimine, bis, terué, secundùm regulam legis: Semel malus, &c. nisi per triennium probetur cum laude vixisse. Phisonomia mala, Rubor, Pallor, Timor, Inconstantia, quæ solent sæpè esse fallacia indicia. Inimicitia non capitalis, nimis leuis est, si grauis & capitalis fuerit, etiam ad capturam rei sufficit. Fama, si originem trahat à viris probis, & honestis, est indicium ad specialem Inquisitionem. Et si statim ex delicto emerserit à personis fide dignis sufficit etiam ad torturam. Hæc omnia, & similia dicuntur indicia leuia; quia solum sufficiunt ad aperiendam viam Iudici, vt specialiter inquirere possit, non tamen constituere reum, & eò minùs torquere, nisi alijs indicijs adiuuentur, transeantque in grauis indicij naturam.

Indicia grauia sunt Confessio [a] extraiudicialis, vel facta [b] sine vi, metuuè coram Iudice incompetente: Scriptura manu rei facta, vt litteræ amato-

riæ. Minæ,[c] delictum præcedentes, à viro improbo prodeuntes, secùs si à probo, alioqui excandescente: tunc enim ad inquirendum solum sufficit. Sequestratio solius cum sola, in loco secreto, & suspecto, obscuro, vel obseratis foribus, vel nocturno tempore. Exclamatio puellæ, vel pueri, vel offensi cum fuga, vel tremore, vel pallore delinquentis. Variatio,[e] Vacillatio, Mendacium Rei non stupidi, nec obliuiosi circa delicti substantiam, non tamen circumstantias;[f] Fuga Rei post delictum, & ante incæptam informationem, vel etiam[g] post, iuncta fama, vel cum fractione carcerum, nisi indebitè detineretur, probat delictum. Inuentio[h] rei furatæ apud aliquem, nisi probet vnde habuerit, vel sit vir bonæ famæ, & rem publicè teneat. Vel rerum, quæ inuentæ essent loco delicti, vt liber, pallium, gladius, corona, &c. nisi doceat, vnde eas habuerit. Confessio[i] facta in tormentis, & retractata in ratificatione. Hæc omnia indicia, quæ præsumptiones etiam dicuntur, sufficiunt ad inquirendum, & ad constituendum reum, & ad illum torquendum si negauerit. [a] *Clar. q. 21. v. confessio extra iuditialis. Farin. q. 33. nu. 16.* [b] *Farin. q. 51. nu. 47.* [c] *Couar. lib. 2. Variar. c. 2.* [d] *Incisa tract. 8. de indicijs.* [e] *Paris. de syndicatu. v. Tortura. Carrer. in pract. nu. 119. Farin. q. 52. n. 20. & q. 66. n. 100. Incisa tract. 8. de indicijs.* [f] *Bossius de indicijs nu. 49.* [g] *Farin. q. 48. nu. 25. 30. Boss. decis. 215. Gomez. c. 9. de lict. nu. 11.*

11. [h] *Farin. q. 57. nu. 74.* [i] *Parif. de Syndic. c. 6, num.* 1.

Indicia grauissima, quæquè violenta dicuntur, orta ex maximis, & euidentibus coniecturis, mouent mentem Iudicis ad certitudinem quandam moralem, quòd reus tale delictum commiserit, nedum sufficiunt ad inquirendum, & constituendum: sed etiam ad condemnandum. Vt si quis [k] nudus cum nuda in eodem lecto deprehendatur, fornicatio præsumitur. Si quis stricto [l] ense, & sanguine consperso exeat de domo, vnicam ianuam habente, in qua sit occisus, tamquam homicida condemnari potest; nisi aliqua defensione delictum minuat, quia tunc pœna extraordinaria puniri poterit, exceptis attrocissimis, quæ pœna ordinaria debent puniri. [k] *Gloss. in c. si quis vxorem. 32. q. 1. c. ex literis de presump. vbi DD.* [l] *Bart. l. fur. est manifestus ff. de furtis. Bolognin. in l. luant cuncti.* C. *de probation. Farin. q. 52. num. 54.*

Omnia [m] indicia cuiuscumque generis sint, nulla reputantur, nisi quodlibet ipsorum per duos saltem testes contestes integros probata sint. [m] *Clar. q. 2. 2. Farin. q. 37. Marsil. in practic. §. diligenter.*

Licèt [n] Iudici indicia inter se copulare, quia indicia ad inuicem se adiuuant. Vndè licèt vnum indicium leue ad torturam non sufficiat, iunctum cum alio sufficit, vt dictum vulnerati, & consuetudo delinquēdi in eodem genere, faciunt vnum

indicium ad torturam [n] *Incis. tract. 8. de inditijs c. 6. n. 9. Bertus in praxi tit. 11. c. 6. Ambros. l. 4. c. 1. n. 20.*

Item [o] ex dictis alia inditia elicere, illaquè leuia, vel grauia declarare, prout loci, personæ, gradus, conditionis, ætatis, & aliarum moralium circumstantiarum ratio suaserit. Non tamen ad libitum, sed iuris arbitrio consentanea. [o] *Panorm. in c. cum in contempl. de regul. iuris. Barth. in l. fin. ff. de quæstion.*

Sint præterea indicia in sua classe luce meridiana clariora, certa, non dubia; non æquiuoca, concludentia, & delictum inferentia, ita vt sola rei confessio deesse videatur. Secùs acta erunt nulla, & Iudex ad famæ restitutionem, & ad omnia damna tenebitur.

Fama, Infamia, Clamorósa insinuatio.

SPecialem his titulum destinamus, quia de eis inter inditia, accuratior ratio haberi debet.

Fama, est communis opinio, voce manifestata, ex suspicione proueniens; si circa malum, est infamia, quæ si ad aures Superioris sepiùs deferatur, dicitur Clamorosa insinuatio. *Bart. l. de minor. ff. de quæstion. c. qualiter, & quando de accusat. Clarus q. 6. & alij DD. communiter.*

Hæc fama, seu infamia, quæ viam inquisitioni pandit, nulla est, si à viris probis, honestis, non maleuolis, ortum non habet.

Indè

Indè in principio processus constare debet, saltem per duos testes contestes, quòd aliquis sit infamatus de delicto, ijque cum iuramento testari debent, se id audisse communiter in Conuentu: & expresfsè interrogari, à quibus audierint; quos si non nominant, nulla est famæ probatio.

Duabus probationibus oppositis de fama, bona malæ præualet, sicuti etiam, si per triennium honestè vixisse probauerit, malam famam in contrarium extinguet. *Boss. in pract. tit. de facien. defens. n.* 8. *Clar. q.* 5. *Ghisler. de Iudic. regul. c.* 16. *Farin. q.* 9. *nu.* 1. *DD. in c. qualiter, & quando extr. de accusat. Aretin. pract. c.* 16. *c. quoniam contra extr. de prob. Mascard. in l. de Min. §. penult. nu.* 104. *Zambell. in regul. crimin. c.* 4. *n.* 15.

Clamorosa insinuatio non est necessaria, nisi quando procedendum est contra Prælatum, Conuentum, & grauissimam aliquam personam. Contra alios sola infamia sufficit.

Non erit legitimus processus, nisi in illius initio probata sit fama, non solum delicti, sed etiam delinquentis, eo casu, quo specialiter contra aliquem inquiratur. nisi reus, vt alibi dictum est, id sciens, de nullitate non exceperit.

Testes deponentes de fama, tenentur dicere, de causa scientiæ famæ, saltem grossiori modo declarantes quid sit fama. aliàs depositio non subsistit.

Testes.

QVoniam munus testium publicum est, & ex ipsorum depositionibus totum iudicij robur dependet, vnde indiciorum, & probationum fortitudo dimanat, ideò de testibus subiungendum est. *Gloss. in rubrica extr. de test. & in l. si quando. Bart. C. de testib. l. 3. ff. eodem Clar. §. fin. q. 6. & 24. v. sciendum est.*

A testimonio ferendo contra reum, excluduntur omnes, qui accusare non possunt, nisi criminis immanitas, difficilisque probatio aliud suadeant. in quibus etiam casibus exceptis testificari non possunt ij, qui iure naturali, vel diuino à testificando excluduntur; vt sunt Hæretici, Apostatæ, In fide suspecti, Publici criminosi, Falsi testes, Conspiratores, Calumniatores, Infames, Inimici etiam non capitales, etiam reconciliati, Inimicorum consanguinei vsque ad quartum gradum, Eorundem nimium Familiares, Fautores, Procuratores, Aduocati, Accusatores, Furiosi, Suspecti, idest, qui in omni exceptione maiores non sunt. Excomunicati, nisi prius absoluantur. Ad defensam autem admitti possunt testes inhabiles, quorum probationes iudicis arbitrio remittuntur.

Testis falsus est, qui iuratus veritatem negat, vel occultat, vel essentialia tacet: qui in alium sensum dicta interpretatur, qui depositiones mutilat,

tilat, qui dubium pro certo affirmat. Qui si in vno essentiali, vel in facto principali falsus deprehendatur, in omnibus vt falsus habendus est: secus si in extrinsecis. Falsus autem conuinci poterit, vel ex suis dictis, suaque depositione, vel ex alijs testibus. Quòd si vnus ex duobus affirmaret, alter autem negaret, neutri credendum erit, & neuter de factò condemnari poterit: falsum verò deponens ad defensam, pœna extraordinaria puniri debet. *Clar. q.* 24. *v. item scias speculat.* 3. *p. tit. de inquisit.* §. 1. *n.* 72. *Far. q.* 62. *nu.* 90. *L.* 1. §. *praeterea ff. de sicarijs. c. semel malus de reg. iur in* 6. *Far. q.* 67. *nu.* 159. *Clar. q.* 53. *Farin. q.* 57. *Arg. c. cum Eccles. de caus. possess. Alex. con.* 70. *Couar. variar. l.* 2. *c.* 13. *nu.* 8. *Clar. q.* 53. *Alexand. de praesump. reg.* 2. *praesump.* 29. *Caesar de Grass. decis.* 21. *Gloss. l. de tutela. C. in integrum restit. Clar. sup. Far. quaestion.* 66. *nu.* 329. *Boss. tit. de opposit. contra testes. nu.* 3. *Barth. in l. si quis graui ff. ad Syllan. Clar. q.* 25. *Farin. sup.*

Testis varius est, qui in eodem iudicio, circa factum principale, & substantialia, contraria deponit, & variationis causam non affert. huius testimonium nullum declaratum est; si contraria in diuersis iudicij deposuerit, etiam vt falsus, & periurus puniendus est. Si in secundo examine reuocauit primum, secundo standum erit, dummodò id antè triduum fecerit, vt subornationi aditus precludatur. Si dicta varia concordari pos-

ſunt, à Iudice concordentur. Si in primo dicat, Credo: in ſecundo aſſertiuè deponat; ſecundùm præualet. ſi in primo dicat,ſe nihil ſcire,in ſecundo de facto deponat, non audiatur. ſi extra iudicium negauit, in iudicio affirmauit, credendum eſt ſecundo, niſi in primo cum iuramento negaſſet, quia tunc vt periurus puniri debet, tanquam poſitus inter duo iuramenta contraria. Reuocanti extra iudicium,etiam ſi in mortis articulo,quod in iuditio cum iuramento depoſuerat, non creditur, ſed iuratæ depoſitioni ſtatur, niſi in articulo mortis etiam cum iuramento dictum retractauerit. Quia non eſt præſumendum velle Religioſum cum tali periurio ex hac vita diſcedere. Vniuerſaliter teſti vario non creditur, niſi variationis maculam in tormentis abſterſerit.

Teſtes in eſſentialibus diſcordantes, ſi adducti pro reo, pares fuerint adductis [a] contra reum, illi præualent. Si alios numero, vel dignitate exceſſerint, ijs credatur, niſi pij, prudentiſque Iudicis præſumptio aliud ſuadeat. Excedentibus his numero, illis dignitate, dignioribus credendum eſt.

[a] *Stat. Salmant. c.10. Abb.c.bonæ de elect.c. cum p. de accuſ. arg. c. cum ſunt. de reg. iur. in 6. Graſſ.deciſ.69. nu.4.Farin. q.65.c. in noſtr. de teſtib.*

Vacillans [a] in dicto teſtis eſt, qui dictum reuocat,vel reuocatum affirmat dicendo ita eſt,imò ità; ibi erant, ſed non ibi; hinc eos tranſeuntes vidi,imò illinc.Huius depoſitio nulla eſt,niſi tor-

tura

tura firmitatem vacillationi contulerit. Semel autem reuocans dictum in vno examine, vel se ipsum declarans, vacillare non perhibetur. [a] *c. si testes q. 2. c. cum Ecclesia, de causæ poss. Farin. quæstion. 66. n. 48. Foller v. test. diligenter c. 8. num. 47.*

Testis, [b] qui in dubio deponit, per forsan, mihi videtur, non bene recordor, &c. nihil probat: si enim à dicto obscuritas per Iudicis prudentiam tolli non potest, omninò excludatur crimen. [b] *Farin. q. 68. n. 1. Gloss. in c. si testes. 4. q. 3. c. qui Episc. d. 23.*

Deponens [c] de credulitate proxima sensui, & actui, vt oscula, tactus, &c. respectu fornicationis probat: secùs, si de remota, vt si diceret, credo adulteratum, quia vidi loquentem cum muliere. [d] Absolutè loquendo, deponens de credulitate, non probat. [c] *Argum. cap. præterea de test. l. si vicin C. de nuptijs Far. q. 68. & alij commun.* [d] *c. relatum 5. q. 2. l. testium. C. de test. Cæsar. de Graß. dec. 76.*

Nec [e] probant testes singulares, super diuersis delicti circumstantijs deponentes, vt vnus deponit de vno loco, alius de alio; vnus de vno tempore, alter de altero; vnus de vno habitu, colore, &c. alius de alio, &c. [f] Si enim factum sit iterabile, testes erunt singulares: si inreiterabile, erunt suspecti de falso. Nisi in his circumstantijs, delicti essentia consistat, vt si inquiratur de obligatione ieiunij die veneris. Tunc enim erit falsitas

ſitas in ſingularitate. Si teſtes ſint ſingulares, quoad diuerſas circumſtantias ad idem delictum tendentes, vt ſi vnus vidit Fratrem cum gladio ſanguineo exire de Cella, alius vidit cum eodem currere, alius vidit, &c. tunc non ſunt ſingulares. [g] Item ſi multi ſingulariter eundem actum viderunt ſucceſſiuè, vt per foramen portæ, vnus poſt vnum viderunt cubantem cum muliere, non dicuntur ſingulares, ſed plenè probant. [h] Cæterum teſtes ſingulares non probant, niſi ad inquirendum, & faciunt indicium ad torturam, ad ſemiplenam probationem, ſi ſuper facto deponunt, non ſuper indicio. [e] *c. licet de probat. & cõmun. DD. Salmant. cap.* 10. [f] *Dan.* 13. [g] *Innoc. & Ioann. Andreas in c. qualiter, & quando l.* 2. *de accuſat. Silueſt. vbi teſtis. q.* 3. [h] *Farin. q.* 62. *num.* 80. & 324. *c. veniens. c. cum à nobis de teſtib. Abb. in c. bonæ mem.* 1. *de elect. c. licet de teſtib.*

Teſtes [i] inhabiles ex pluribus adiuuari poſſunt, vt dictum ſocij criminis, vel vulnerati, ſollicitati, corrupti, quod regulariter facit indicium ad ſolam inquiſitionem, non ad examinandum reum, vel torquendum [k] (niſi in delictis exceptis, & quæ per ſolos criminis [l] ſocios probari poſſunt; quia tunc iuratum, & per torturam purgatum, facit ſemiplenam probationem; & ſi [m] fuerit adiuuatum per aliud dictum alterius ſocij criminis, facit integram probationem) ſi habuerit adminiculum alterius indicij, ſat erit ad conſtituendum

reum

reum, etiam in rigoroſo examine : & plenè probauit, ſi alterius integri teſtis fuerit teſtimonio roboratum. [i] *Boſſ. dec.* 319. *Clar q.* 21. *Farin. q.* 43. [k] *Gomez. c.* 12. *n.* 16. *Cin. in l. vlt. C. de accuſat. Panor. in c.* 1. *de conteſt.* Far. *q.* 6. *n.* 80. [l] Far. *q.* 62. [m] *Bald. in l. ſi quis in argentarijs.* §. *fin. de edend. & alij.*

Teſtis [a] omni exceptione maior, ideſt cui nihil poteſt opponi, [b] quique talis in dubio præſumitur; niſi aliud opponatur, facit ſemiplenam probationem, & legitimum [c] indicium ad torturam. [a] *l. admonen. ff. de iureiur. vbi Baldus.* [b] *Curtius conſ.* 56. *Innoc. c. dudū* 2. *de elect. vbi Abb.* Felin. *c. fin. nu* 15. *de præſump.* [c] *Roman. con.* 451. Far. *q.* 37. *n.* 54. *Clar. ſup.*

Teſtes [d] conteſtes, ideſt in omnibus concordantes, de loco, tempore, facto, circumſtantijs, & ſi non in omnibus accidentalibus (nè conſpiratio videatur) plenè probant, conuincūt, & condēnant. [d] *c. quod verò* 2. *q.* 5. *c. in omni negocio. de teſt. c. cum eſſes. c. relatum eodem argum. deuter.* 17. & 19. *Matthæus* 8. 1. *Timot.* 5.

Teſtis, [e] vt probet, iurare debet, aliàs non iuratus non facit fidem. Debet [f] citari, vel à ſuperiore vocari, quia vltroneus admitti non debet. [e] *c. tuis. c. nuper de teſtib. l. iurand.* C. *eod.* [f] *L. preſb*, C. *de Epiſc. & cler.*

Examen [g] teſtium integrum, & cum ijſdem verbis etiam barbaris à Notario, vel ſcriba excipi, & deſcribi debet, ne dicta teſtium diuidantur;

nihil

nihil addendo, vel minuendo: secùs faciens Scriba pœna falsarij puniendus erit. [g] *c. 1. extra, de crim. falsi. Clar. q. 23. & alij passim.*

Interrogatoria [h] suggestiua, quibus in interrogatione testi responsiones suggeruntur, omninò sub pœna nullitatis processus vitanda sunt. Illa item, quæ incipiunt, Ad opportunam Visitatoris interrogationem opportunè interrogatus, &c. & sine alia interrogatione subiungitur responsio; etiam fugienda sunt, nisi quando ex contextu sermonis, sola dicti superioris declaratio requiratur. [h] *Chart. de execut. sint. c. bannit. n. 76. Zābell. in praxi. c. 10. n. 8.*

Caueant sub interminatione diuinæ vindictæ Iudices, ne receptis pro fisco fauorabilibus, relinquant vel interrogationes opportunas, vel dicta à testibus in fauorem reorum; omnia enim describi, & interrogari debent, quatenùs cognita veritate, & reis pœna, & innocentibus liberatio concedatur.

Testem [i] proteruum, nolentem veritatem fateri, vel irreuerentem, per præcepta, censuras, carceres, cogat Iudex ad interrogata iuridicè respondere. [i] *Foller. fol. 121. l. Ignæus ff. ad Syllan. Farin. q. 61. oppos. 11. num. 50. c. peruenit 2. de testib.*

Testis mutus, surdus, peregrinæ linguæ, interrogatur per scripturam, per nutus, per interpretes regulares, si aderint, sin minùs per deuotos, ac peritos sæculares.

In principio examinis testium, notanda sunt: Nomen, Patria, Ætas, Religionis tempus, Gradus, Status. Item si ex officio assumitur, si à parte est exhibitus, si super totá causa examinatur, si super aliquo articulo; verbi gratia, primo, secundo, tertio, &c.

Si [K] opus sit alios Clericos, siue Religiosos, vel sæculares examinare, id non fiat, sine expressa, suorum Superiorum licentia respectiuè, quibus etiam ex consensu Superiorum prædictorum, initio examinis, iuramentum exhiberi debet, alias nihil probant. Excipiuntur [l] autem hic grauissimæ personæ secularium omni exceptione maiores; quorum depositionibus, etiam non iuratis, standum esse rationabile est. [k] *Incis. tract.* 7. *de test. c.* 6. [l] *Bert. in praxi tit.* 21 *cap.* 24. *nu.* 7.

Quod [a] sub sigillo secreti, aut consilij, aut auxilij poscendi gratia quis nouerit, neque denunciare, neque in iudicio tamquam testis aperire, nisi aliunde sciuerit, valet, nè in damnum publicum secreti commissio cedat. Nisi in Reipublicæ, vel alterius graue præiudicium tale secretum vergeret, quod deinde reparari non debet. [a] *Cordub. l.* 1. *quæstion.* 43. *dub.* 2. *Nauarrus in Manual. c.* 25. *num.* 46. *Less. de iust. & iure l.* 2. *cap.* 30. *dub.* 6. *Incisa tract.* 7. *c.* 8. *Petrus Nau. l.* 2. *c.* 4. *nu.* 222.

Testi, [b] qui causam scientiæ sui dicti, siue ex se, siue interogatus non reddit, nullo modo fides ad-

hiben-

hibenda est in hoc enim tota vis testimonij consistit [b] *Baldus in l. solam C. de test. Ambros. l. 1. c. 2. l. testes l. testium ff. de test.*

Nominati [c] à testibus, examinandi sunt, si commodè fieri potest. Sin autem, notetur in processu causa, quare examinati non sint. [c] *Menoch. cōs. 98. n. 5. & 6.*

Pater, [d] frater, nepos, & consanguinei vsque ad quartum gradum examinari non possunt contra filium, fratrem, Auunculum; nisi delictum esset enorme, & sine istorum testimonio probari non posset. Quidquid sit, numquam pater contra filium examinari cogatur, nisi de expresso consensu Reuerendissimi Patris Generalis, aut eius locumtenentis. [d] *Foller. v. capiatur informatio. n. 18. c. peruenit 2. extra de test. vbi DD.*

Depositiones testium, eis priùs lectæ subscribantur, vel signo † si scribere nesciuerint, notentur ab ipsis testibus, additis subscriptionibus Iudicis, & Scribæ, qui in principio describat etiam locum, in quo examen instruitur. Si autem ipsi testes aliquid addi vel minui, vel declarari iusserint, antequàm subscribatur depositio, ex integro apponendum erit per extensum singula adnotando, iuxta formam inferiùs tradendam.

Ordinem, & peritiam in examinādo testes Iudex omninò ostendat, non animum captiosum, & fallacem, sed ad veritatem funditus eruendam accomodatum. Incipiat ab vniuersalioribus, & leuioribus, & non statim ad immediata deueniat.

Pote-

Poterit vti ijs circunſtantijs, quibus vtuntur Confeſſarij, nimirum Quis, Cui, Cur, Quomodo, Quando, Quibus auxilijs, &c. *Bertus.*

Procuret, vt probationes luce meridiana clariores appareant, quales in criminalibus requiruntur. *L. ſciant cuncti* C. *de probat.*

Ante examen moneat teſtem de obligatione, quam habent ad dicendam veritatem, & qualis Deo, Iuſtitiæ, Iudici, Proximo, iniuria irrogatur, dùm veritas tacetur, mendacium in Iudicio profertur.

Tortura.

EXamen ingreditur tamquam inſtrumentum ſubſidiarium ad eruendam veritatem. eius nomine intelligitur omne corporis afflictiuum, vt carcer, funis, taxilli, ſibili, ignis. Et quoniam hæc tormẽta teſtibus, & reo aliquando ſunt communia, reſpiciuntque propalationem veritatis ex ore ipſorum, ideò huc totam hanc tormentorum materiam coaceruamus.

Tormentum funis non datur, nec teſtibus, nec reis niſi in atrociſſimis, & grauiſſimis delictis, ſuperiùs adnotatis, prudentis Iudicis arbitrio, & de conſilio Patrum. *Valliſol. c.* 7.

Tempus huius tormenti, ſpatium vnius horæ non debet excedere; & ſi iuxta delicti atrocitatem, torturam replicari opus fuerit, ea vltra tres vices ad ſummum, replicari non poteſt. Ita ta-

men

men, vt prima vice quadrantem horæ contingat: secunda medietatem; tertia integram horam. Et si præterea sceleris immanitas exigat funem quassari debere, id semel, bis, aut ad summum ter pro qualibet vice, leuiter tamen fieri posse conceditur *Schol. ad Ambros. l. 4. c. 3. n. 3. Cuman. in praxi sindic. c. 21. n. 3. Leo Zambell. c. 16. n. 11. ex Chart. l. 4. c. 1. n. 131.*

In grauioribus delictis, Arctatione, flagellis, ieiunijs, taxillis, vel sibilis Iudices vti permittuntur; itaut de mendacio, vel de crimine suspecti nudi cum solis fęmoralibus, manibus ligati, per tria interualla, flagellis, Superioris arbitrio dirè torqueri possint, ac pane, & aqua macerari; idque bis, vel ter replicari prout ratio suaserit. *Vallisol. c. 7.*

Arctatus nesciat arctationis tempus, in quo ter in hebdomada, in pane, & aqua ieiunare debet, & sibi disciplinæ flagella, in publico Refectorio infligere, vnius Miserere mei &c. spatio. *Ibid.*

Sibili, & taxilli ad tempus duorum Miserere, vel trium Pater noster, vix extenduntur. *Zăbell. ibid. n. 19. & 20.*

Ob detestationem autem nefandi criminis, reus igne torquendus est, ad cuius conspectum cogatur tenere pedes lardo inunctos, breuissimo tamen tempore, nè reddatur ad ambulandum inhabilis; idque extendi poterit ad duorum Miserere spatium, interposita interdum (ne pedes vrantur) tabula lignea, quæ ignis ardorem at-

tem-

temperet *Vallisol. ibid. Zambell. sup.*

Torqueri nullus potest, nisi ex consilio, & assensu diffinitorij Prouinciæ, vel si fuerit Cõmissarius à Reuerendissimo destinatus, cum consilio, & assensu, vel eiusdem diffinitorij, vel (si ratio id suadet) aliquorum proborum, & peritorum Patrum: qui secùs fecerit, officio priuandus, vel Generalis arbitrio puniendus venit.

Sine causa legitima, & legitimè in actis probata, nec testis, nec reus tormentis subijciatur, sub pœna excommunicationis latæ in Canone: Si quis suadente diabolo, in Iudicem temerè procedentem, qui etiam officio destituendus, & ad id perpetuò inhabilis declarandus omninò erit, reseruata Patri Generali facultate eundem vlteriùs puniendi, iuxtà temeritatis excessum, & depositio facta in tormentis nulla est eo ipso. *Marsil. in l. quaestion. modum. ff. de quaest. Boss. de tortur. nu.* 31. *Clarus q.* 64. *Alexan. cons.* 65. *L. penult. ff. de quaest. Less. de iust. & iur. l.* 2. *c.* 29. *dub.* 17.

Causæ autem torquendi testes sunt.

Prima, [a] si sint inhabiles ad testificandum, puta infames, viles personæ, socij criminis, vltronei, vel spontanei &c. isti abluunt maculam inhabilitatis vi tormentorum. [a] *Boss. de tort. test. nu.* 9. *Clar. q.* 25. *Rodrig. to.* 2. *q.* 12. *a.* 3. *Bert. tit.* 11. *c.* 4. *Incis. tract.* 7. *c.* 18.

Secunda, [b] testes varij in substantialibus. Negantes in iudicio, quod extra dixerunt. Qui in-

terfuerunt delicto, & negant. Qui veritatem ex malitia nolunt confiteri. Qui de mendacio sunt conuicti. Qui vacillant in suis dictis. Qui iuridicè interrogati, respondere nolunt, aut Iudicem irrident. [b] *DD. communit.*

Causæ verò, pro quibus reus torqueri potest, sunt.

Prima, [c] dictum vnius saltem testis, omni exceptione maioris, qui de facto principali deponat. quæ appellatur semiplena probatio. [c] *Gloss. in l. 3. C. ad l. Iuliam Maiest.*

Secunda, [d] omnia inditia grauia plenè probata. quodlibet perfectum in suo genere. [d] *L. ex liber. tis ff. de quæstion. Clar. l. 5. q. 11. q. 25. a. 6. Incisa tract. 9. c. 20. Aret. c. 7. Bou. p. 2. c. 36.*

Tertia duo, vel plura indicia leuia, simul copulata, sese inuicem adiuuantia.

Quarta, [e] si reus in tormentis confessus, extra tormenta negauerit, iterum torturæ subijci poterit, vsque ad tres vices. [e] *Chart. l. 4. c. 1. n. 136. Communis opinio apud. Zambell. c. 16. nu. 12. Clar. q. 21. n. 19.*

Quinta, dictum vnius testis non integri de visu, adminiculatum fama, vel alio indicio leui.

Sexta, vnum indicium probabile, licèt non certum, vt si inueniretur occisus, cum quo aliquis anteà rixatus esset.

Septima [f] extraiudicialis confessio, negata postea in iudicio, si sit probata per duos testes contestes.

Tor-

Tortura non infligitur reo, nisi priùs constet de corpore delicti.

Nec in causa, vbi si condemnandus veniret, grauiorem tortura pœnam non reciperet.

Conuictus non debet torqueri, cùm possit per depositiones testium condemnari, & nulli vnquam tormenta applicanda sunt, cum aliunde veritas haberi possit; aliàs incurrantur pœnæ contra malè torquentes superiùs fulminatæ. Nisi ex probationibus aliquid resultaret, quod per cōfessionem rei apparere deberet. Et in hoc casu torquēdus est, cum expressa clausula, sine preiùdicio probatorum, & de quibus est conuictus. *Marsil. l.* 1. *ff. de quæstion. Didacus q.* 23. *Clar: q.* 64. *Nau. c.* 18. *nu.* 59. *Abb. in Rubr.* C. *de quæstion. nu.* 9.

Cùm opus fuerit funis adhibere tormentum, id non debet fieri, nisi peritus assistat, qui liget, & deposito brachia laxata componat, vt vel sic charitati, & iustitiæ consulatur. Quod obseruandum est etiam de assistentia, & iuditio medici, casu quo tortus, vel torquendus infirmitates, vel animi deliquia allegaret, vel antè appensionem, vel in fune suspensus. Si enim reus in tormentis moreretur ex negligentia, vel culpa Iudicis, homicidij is reus haberetur. *Decius cons.* 93. *& alij.*

Tortura super eodem articulo, nisi clariora indicia superueniant, repeti non potest, nec eodem die, sed diuersis, & separatis. F*arin. q.* 38. *n.* 27. *&* 104.

Contra maleficia, quæ aliquando fieri solent à reis, nè in tormentis confiteantur, vtuntur Iudices probatis cautelis, expoliando illos, aliis vestibus induendo; diligenter per partes corporis inuestigando, si quid in ore, vel alio loco abscondant, pilos radendo, tormenti genus mutando, & his similibus.

Ieiuni, & post factam digestionem torquendi sunt fune præcipuè: alia autem tormenta tali diligentia fortè non indigent.

Decretum torturæ inferendæ non debet fieri nisi in loco, & actu torturandi, ne reus à Decreto appellet. Præmissa igitur vehementi admonitione, & minis, duci faciat reum ad locum tormentorum, & fune ligari, & tunc Decretum apponat, à quo si appellet non curet, sed scribi faciat, eum appellasse ad effugienda tormenta. *Carauita super Ritus magnæ curiæ Vicariæ* 259.

Omnia quæ dicit, quæ facit reus in tormentis, etiam suspiria, Notarius ad vnum describere debet in actis. *Chart. l.* 4. *c.*3. *n.* 82. *Cauall. de brachio regio p.* 3. *n.* 6. *Commun. apud Bouer.* 2. *p. c.* 36. *Clar.* §. *fin. quæst.* 64. *& commun. Text. in l.* 1. §. *Impubes ff. ad Syllan. l.* 3. §. *ignoscitur eod. l. nullus* C. *ad l. Iuliam maiestatis l. mulieres* C. *de quæst. Clar. q.* 25.

Horologium pulueris suis quadrantibus signatum teneat Iudex, dum torquetur reus, quod ab omnibus videatur, à reò autem minime.

Ante torturam omninò concedendæ sunt tor-

quendo copia actorum, & defensiones, nè sine legitima causa inretractabile tormentum subire cogatur; qui secus fecerit, pœnas contra malè torquentes fulminatas incurrit.

Confessio in tormentis facta nulla est, nisi sequenti die à reo posito extra vincula, & timores ratificetur.

Debiles, & Infirmi, Pueri, Senes, qui sexagesimum annum attigerunt, Patres grauissimi, quorum fama plurimum Religioni confert, torqueri non debent. Si autem casus adeò atrox, & enormis accideret, vt aliud fieri oporteret, Reuerendissimi Patris Generalis consensus accedat.

Tortura testium mitior esse debet, quàm rei.

Probationes.

TEstes singulares plenam probationem non faciunt. & si sunt omni exceptione maiores, solàm semiplenam, & inchoatam. *Caiet.* 2. 2. *q.* 69. *Panor. & alij extr. de probation.*

Duo testes contestes omni exceptione maiores plenam, & dilucidam probationem efficiunt, & in pœnam ordinariam condemnant.

Probatio euidentissima est, quæ ex priuilegijs, instrumentis, & litteris cæterisque eius generis eruitur. *c. licet causam de probat. c. pia de except in 6.*

Probatio [a] euidens, est ex testium dictis, reique euidentia. [a] *c. tua de cohabit. cler. & mulier.*

 c. cum

c. cum contingat de rescrip. c. auditis de restitut. in integ. c. eorum. 11. q. 4.

Probatio [b] minus euidens est ex probabilibus coniectutis, quæ & præsumptiones vocantur.

[b] *c. afferet. de presump. L. metum. ff. de dolo. Paris. de syndic. Vallisol. c. 7. c. si clerici de sent. excom. in 6. c. nuper de sent. excom. c. Beatus d. 45. Conc. Bracar. 3. Vallisol. c. 6.*

Carcer.

DAri non potest, nisi ad custodiam, vel ad pœnam.

Carcerans non suspectum de fuga, non ad arctationem, & ante sententiam, in excommunicationem maiorem eò ipso incidit, & omnibus actibus legitimis priuandus est.

Carcer, qui ad arctationem datur, sine consensu Diffinitorij dari non potest, qui etiam domus disciplinæ appellatur.

Non inhibetur autem Guardianis, vel alijs Superioribus, posse præcipere alicui ex suis Fratribus, ne ex Cella exeat, dummodo rationabilis causa subsistat; non enim Cella est carcer, nec inibi sine caputio, & chorda, vt fieri debet in formali carcere, permanere possunt Fratres, nec sibi flagella disciplinæ infligere, & in pane, & aqua ieiunare singulis saltem sextis ferijs, cuiusmodi tenentur formaliter carcerati facere; nisi id ad regularis disciplinæ exercitium aliquando præcipiatur.

Re-

Reus.

REus non dicitur, nisi contra quem indicia, probationesque laborant; nec antequam ad iudicium vocetur per citationem. *c. forus. de verbor. signif. & 15; q. 3. c. vlt.*

Itaque captis informationibus per supra recensitos modos procedendi, quæ sufficientes sint ad rei constitutionem, reus ipse citandus est per epistolam, vel per verbale præceptum Iudicis, siue per internuncios; contra enim non citatum nulla est quæcunque sententia. *c. pastoral. §. cæter. de re iudic. c. Deus omnipotens. 2. q. 1. & omnes.*

Si reus sit de fuga suspectus, poterit etiam ante citationem carcerari: sicuti etiam si citatus, & interrogatus negauerit. quod de consilio Patrum, & Peritorum in Ordine fieri oportet, ne bonum Religiosi nomen per carcerationem corrumpatur. *Mirand. q. 16. a. 4. Bert. tit. 16. c. vnico. Clar. q. 28. Incisa de reis c. 1. Aret. ibid.*

Ante omnia aduertat Iudex, nè in reorum captura sæcularibus scandalum ingeratur; nisi summum aliquod scelus, & publicum commissum esset, quo scandalum sæcularium esset inferius: in quo eius conscientia oneratur.

Non est constituendus reus, nisi in informatione constet, delictum esse semiplenè probatum, vel adesse æquipollentia indicia. secus agens Iu-

dex mortaliter peccabit, reus respondere non tenebitur, quia non interrogatur iuris ordine seruato. *S. Th.2.2.q. 69.a.* 1. 2. *vbi Caiet. Nau. c.* 25. *n.* 56. *Less. de Iust. l.* 2. *c.* 31. *Aret. de reis. c.* 2. *Incis. ibid c.* 5. *Nauar. c.* 18. *num.* 49. *c. qualiter & quæst.* 2. *c. cum oporteat c. inquis. de accus. c. cum ad monast. de confess. c. verit. extra. de testib. c. nemini* 15. *q.* 3. *Far. q.* 43. *n.* 4. *Ambrosin. c.* 12. *n.* 17. *Clar sup. n.* 18. *Boss. de confess. Imol. cons.* 19. *S. Th.* 2.2. *q.* 69. *art.* 1. *cum Caiet. & alijs. Foller. v. si compareat n.* 3. *Chart. l.* 3. *c.* 2. *nu.* 2. *Paul. de Castr. in Auth. afferatur. nu.* 5. *Scacc. c.* 88. *nu.* 49. *L. eius qui delat. ff. de iure fisci.*

Ex capitulis ab informatione offensiua emergentibus reus ordine aliquo, & adhortatione præmissa, ac præstito iuramento est interrogandus, monendusque in genere, quod delictum, de quo interrogabitur, est taliter in actis probatum, vt & Iudex illum legitimè constituere, & reus veridicè respondere teneatur. & si opus fuerit legi faciat illi vrgentiora indicia, quæ eundem obligant ad respondendum.

De socijs criminum non interrogetur, nisi delictum sine socijs committi non potuit. Et si reus aliquem nominauerit, dum de eo interrogari non debuit, eius dictum ad torturam indicium non facit.

Impunitatem nulli permittere fas est, sine expressa Reuerendissimi Patris Generalis licentia,

&

& confessio aliàs extorta Reo non nocet quoad condemnationem, sed solùm facit indicium ad torturam.

Reus legimè interrogatus, sub mortali culpa, (à qua, nisi dicat veritatem, in foro pœnitentiæ absolui non possit) tenetur de plano respondere secundùm mentem Iudicis interrogantis, & renuens respondere sine rationabili causa', habendus est pro confesso, & pro tali est condemnandus, vel torqueri debet. Quo casu non dentur illi defensiones, quia non torquetur pro delicto, sed pro habenda responsione, apposita clausula, citra præiudicium, de quibus est conuictus, vel confessus.

Reus citatus, & non comparens, post necessarias dilationes declarandus est contumax, & ad pœnam ordinariam condemnandus; à qua releuari possit, si voluntariè se præsentet.

Interrogatoria tam reorum, quam testium vulgari idiomate fieri poterunt secundùm consuetudinem: quæ autem ex officio Iudicis fiunt, latino sermone scribenda sunt. *L. qui ad certum ff. loc. l. singularia. ff. si certum petatur l. 1. ff. de qu. Gloss. in c. ex literis. de diuortijs. l. inde Nerat. ff. ad l. aquiliam l. proinde ff. eodem Aret. in c. cum dilecti de accusat. Simancha de hæres. c.* 55. *& alij. Dec. consil.* 145. *Ripá c.* 1. *nu. de indicijs & omnes*.

Confessus dicitur reus, qui proprio ore dixit, se tale crimen commisisse, dummodo id timore,

me-

metu, tædio non fecerit; quia si stultus, vel ebrius confessus fuerit, eius confessio nulla est.

Reo etiam si confesso dari debent defensiones, quibus reuocare potest confessionem, probando contrariam euidentiam facti, vel factam per errorem, &c.

Confessus spontè mitius puniendus erit.

Reus repertus excommunicatus, priùs absolui debet, quàm vlteriùs examinetur, ad effectum sistendi se in iudicio. quo elapso, in eãdem excommunicationem reincidit, à qua iterum absolui debet, vt celebrare possit, nisi is qui iudicat, sit suus Superior ordinarius, qui semel illum complete absoluat.

Patronus, & Defensiones.

CVm Defensiones sint de iure naturæ, eæque vix benè fieri possint sine Patrono, qui rei apud Iudicem causam agat, & ex actis ad illius defensionem, exceptiones excerpat, defensionesque componat, ideò.

Nullus vnquam condemnari poterit, nisi ei Defensiones cum competenti termino trium, vel etiam quatuor dilationum, cum spatio trium, vel plurium dierum pro qualibet, ad arbitrium Iudicis, & iustam rei petitionem priùs assignentur; etiamsi conuictus, & confessus sit; etiam si ipse reus non petat. nisi in casu quo confessus sponte illas renuntiaret, quæ renuntiatio non ita libenter

benter acceptari debet, & eò minus suaderi; sed acceptata eam vim sortitur, ac si reus nihil habuerit, quod pro sua defensione adduceret. *c. qualiter & quandò 2. de accusat. §. debet igitur, & omnes comm. Boss. de confess. n. 1. Salicet. in l. 2. de Custod reorum. Corrad. in practic. fol. 307. Maran in specul. fol. 136. Anchar. cons. 316. num. 1.*

Vt commodius, & tutius possit reus suas defensiones facere, ei (etiam si non petatur,) assignãdus est à Iudice Patronus, seu Procurator, qui sit vnus ex nostris Fratribus, quantum fieri poterit in hac professione peritus, siue ex Conuentu, in quo reus est, siue ex alio aduocandus. qui Patronus nominari regulariter debet à reo ipso, & nominatus omninò concedi. Nominatus autem nisi rationabilem in contrarium causam adducat, Patroni munus recusare non poterit, sub pœnis Superioris arbitrio reseruatis.

Acceptato vero Patrono, officio à Iudice, sine euidenti & notabili causa in processu describenda, amoueri, & impediri non poterit; quod item seruãdum est à Superiobus, siue Prouincialibus siue Localibus, quatenus ipsum alijs publicis, vel priuatis Conuentus officijs non impediant, & à causæ studio ac terminatione diducant: precipuè possit, quoties voluerit, reum alloqui, & cum illo tractare sine impedimento, etiam extra Carceres posito, in Cella aliqua, vel per Conuentum in Carcere dimisso; nisi aliter delicti ratio suaserit.

rit. *Menob. de arbitr. conſ.* 369. *n.* 1. *Zamb. c.* 15. *n.* 4. *Gloſſ. ſingul. in l. ex parte ff. de poſtulando. Paris de Syndic. c.* 2. *n.* 3.

In grauiſsima aliqua cauſa, cui Triremium, Carceris, Torturæ, Infamiæ, vel ſimilium pœna imponenda eſſet, poterit Patronus peritum aliquem deuotum, ac ſecretum ſæcularem adire pro conſilio: cui etiam proceſſus copiam oſtendere valebit; & illius ope exceptiones conficere, defenſionesque. Qua ratione etiam poterunt Iudices, in caſu grauiſsimo præſentibus deciſionibus, ac ſtatutis ordinis nõ cõprehenſo, deputare aliquem præſtãtẽ ac peritũ Aduocatũ ſæcularẽ, à quo ſecreti iuramentũ exigant, cuius conſilio, & voto in difficilioribus cauſæ punctis procedant. Teneanturque Iudices huius electionis ſeu deputationis in proceſſu mentionem facere; & votorum, quæ dabuntur, originalia in eodem proceſſu regiſtrare, à quibus non poſſunt tuta conſcientia, integraque iuſtitia reſilire. His duobus caſibus exceptis, tam Patronus, quam Iudex, qui ad ſæculares Fratrum cauſas pro conſilio, vel auxilio quoquo modo detulerint, reuelationis ſecretorum Ordinis pœnas incurriſſe Statuta declarant.

Reis proceſſus copia ex integro, & gratis aſsignanda eſt, niſi aliqua breuitatis cauſà derelinquerentur, quæ ad defenſionem non facerent.

Nomina vero Accuſatorum, & Teſtium, nullo modo reis vel petentibus, vel non petentibus publicanda ſunt, niſi vbi, & quando eorum iudi

cio

cio in oppositione alicuius grauis, & infamatorij criminis, iustitia periclitaretur. Nam eo casu si reus petat, & Accusantium, & Testium nomina sibi notificari debere, non est ei denegandum. Poterit tamen Iudex ea vti cautela, vt Testium nomina à depositionibus separata assignet. *Vallisol. c. 7. Hostien. apud. Mirand. q. 14. a. 7. Paz. tit. 1. p. 1. n. 170. Ioseph. de S. Maria in tribun. relig. tract. 4. c. 19. Bouer. p. 2. c. 37. Blancus in* pract. *fol.* 38.

Melius etiam futurum credimus, si in casu quo innocentia detrimentum pateretur ex suppressione nominum Actoris, & Testium, quod Iudex in sua aula ostendat processum Patrono, vel Procuratori rei, eumque diligenter lustrare faciat, imposito eidem præcepto, & exacto iuramento de seruando secreto circa talium nominum publicationem; remittitur tamen pio, & prudenti Iudici alterutrum reis exhibere, prout timor Dei, fraterna Charitas, & iustitiæ defensio suaserint.

Defensiones non sunt concedendæ, nisi in Decreto apponatur, quòd testes examinati habeantur pro legitimè receptis, & examinatis, sine præiudicio vlterioris processus, & examinis; quod intelligi semper debet, etiam si expressè non apponatur; nisi reus confessus fuerit, quia confessione processum legitimauit. *Nauarrus conf. 356. Vol. 2. Clar. q. 61. v. sed. quæro.*

Articulos impertinentes, qui nec directè, nec

indi-

indirectè causæ adminiculantur; item infamatorios, dummodo necessarij omnino non essent ad defensiones, Iudex prorsus recipere nõ debet; sed alios reijcere, alios corrigere pro charitatis zelo, & iustitiæ complemento, correctionis causas apponendo; legitimos verò, & necessarios recipere tenetur; eorum præsentationis, tituli, receptionis, reiectionis, correctionis, temporis seriem in actis adnotando.

Delictum occultum in exceptionibus publicans, non est audiendus. & crimen opponens, quod probare non posit, talionis pœna mulctandus est. & Iudicem suspectum sine legitima causa allegans, iniuriarum actione tenetur ipse Patronus.

Testes adducti ad defensam patienter sufferri debent, & completè audiri, & diligenter obseruari quomodo deponant; si super negatiua simplici, vel coarctata loco, & tempore testificentur, si dicti scientiæ causam afferant, si falsum, vel probabilia dicant; circa quos regulas de Testibus traditas obseruare tenentur. *Gloss. in c. bonæ.* 1. *de elect. Paris in c. quoniã cõtra. de prob. Gl. in auth. de hære. & falcid. §. si vero absunt* *Clar.* *q.* 25.

Exceptiones elici poterunt ab ætatæ rei, à defectu doli, à præscriptione commissi delicti, à testibus falsè, variè, vacillanter, animosè deponentibus. Ab indicijs, præsumptionibus, coniecturis, à confessione inualida, extorta, extraiuditiali, à corpore delicti non probato, à mentis

tis obfuſcatione, à calore iracundiæ, à prouocatione, ab ebrietate, à cõfeſsione ſpontanea, à dignitate perſonæ, à non ſeruato iuris ordine, à multitudine committentium delictum, & ab alijs ſimilibus locis, quæ pro rei defenſione facere poterunt; adducendo quæ adduci debent cum modeſtia Religioſos decente.

Copia proceſſus, in quo multi inquiſiti ſunt, & non omnes conſtituti, ſed aliqui ipſorum contumaces, non debet dari, niſi priùs ſocij in contumaciam condemnati fuerint; & tunc ſociorum nomina non deſcribantur. *Clar. q.* 44. *Boſſ. in pract. de ſent. num.* 85. *Ambroſin. l.* 3. *c.* 11. *num.* 58.

Petentibus reis repetitionem teſtium, annui debet, dummodo contumaces non extiterint, & delictum confeſsi non fuerint; in repetitione autem ſeruanda ſunt omnia, quæ in primo examine, ac ſi examinati non fuiſſent, etiam ſi opus eſſet replicare torturam in teſte inhabili. Quod ſi teſtis repetitus petat ſibi legi ſuam primam depoſitionem, legenda eſt per extenſum, vt memoriæ lapſui conſulatur; & ſi reus articulos producat ſuper quibus inſtet, teſtes qui repetuntur, ſpecialiter interrogari: recipi, vel non recipi Iudicis ſtat arbitratui. Hęc autem repetitio, tum à Iudice ad ſe teſtes vocante, tum à delegato ad alium Conuentum deſtinato, tum per cõmiſsionales litteras ad aliquem probatum Patrem, qui teſtes repetat trãſmiſſas, fieri poteſt. *Clar. q.* 43. & 45. *Fr. Bernar.*

nar. annot. ad n. 29. c. 1. l. 3. Ambrof. Scacc. c. 86. n. 48. 55. Clar. q. 23. Francif. Bern. fup. c. 2. initio.

Sententia.

SErmo eſt de ſententia finali, qua vel abſoluitur, vel cōdemnatur reus, vel declaratur incidiſſe, vel non incidiſſe in pœnas ſtatutarias, & Canonicas. Interlocutoria enim, quia eſt ante finem cauſæ, ſuum locum habet in formatione proceſſus, & vocari potiùs poterit Decretum Iudicis in progreſſu cauſæ interpoſitum.

Si Proceſſus fabricatus eſt ad inſtantiam partis ante ſententiam citetur Actor, & moneatur, ſi aliquid aliud eſt ab illo deducendum contra proceſſum defenſiuum, & aſsignetur illi terminus; quod ſeruandum eſt etiam cum reo, vt ſciat ſe condemnandum, niſi aliud in ſui defenſionem adducat.

Si proceſus defenſiuus euacuauit proceſſum offenſiuum, aſsignare debet Iudex terminum Accuſatori in eodem proceſſu ad allegandum, quarè non debet de calumnia condemnari. quòd ſi non probauerit, pœna talionis, vt dictum eſt, erit puniendus. *Barth. in l. ad athletas ff. de his qui notantur infamia.*

Si autem probauerit, vel plenè, vel ſemiplenè, vt ſupra determinatum eſt, ſiue per teſtes, ſiue per confeſsionem rei, ſiue per indicia, & præſumptiones

nes, reus iuxta mensuram delicti, & modum probationis, ad pœnam ordinariam, vel extraordinariam condemnandus erit. 2.*q*.2.*c*.1. *&* 2.

Nullum sententiare poterit Iudex, siue Ordinarius, siue Delegatus, nisi priùs probè cognitis causæ meritis, indicijsque discussis, cum consilio, & voto Diffinitorum Prouinciæ, vel (si Visitator fuerit) peritorum, & grauium Patrum; si Diffinitores, ex vrgente causa, necesse fuerit excludere.

Sententia quæcumque illa sit, omninò ex processu dependeat, quæ si ex deductis iustificari non poterit, declaranda erit iniusta; subijcique debet Iudex, pœnis contra malos Iudices fulminatis, ac etiam qui iuris ordinem non seruauerint. *Gloss. in c.quamui.* 11. *q*.3. *Abb. illa præpositorū de ac cus. Couar.l.*1.*variar. c.* 1. *nu.* 8. *Cæsar. de gras. decis.* 147. *n.* 6. *&* 10.

Solemnitates illas, quod sententia sedendo, de die eaque non feriata, præsente parte, & alias huius generis, etsi bonum sit quantum fieri poterit, obseruari: de essentia tamen iudicij non esse, certissimum est; vnde ad libitum Iudicum remittuntur.

Debet autem sententia in scriptis ferri, manu Iudicis, & Diffinitorum, ac Testium rogatorum firmata: in publico Refectorio, vel saltem publicè in Diffinitorio, ijsdem præsentibus, vel à Iudice, vel à Scriba legi, qui de publicatione, in processu testimonium faciat.

Reum acceptare sententiam non est necessarium; quinimò si intra tempus Canonicum non appel-

lauerit, eum acceptasse pro certo haberi debet.

Hanc praxim in sententiando obseruare debeat Iudex, atque à pœnis recensitis resilire non poterit, vt supra cautum est.

Qui perfectè indicia euacuauerunt, & suam innocentiam ostenderunt, simpliciter, & diffinitiuè absolui debent, ita vt per superuenientia postmodum indicia, à Iudice ampliùs molestari non posśint. *Clar. q.* 57. *Paulus Merenda consil. crimin.* 9. *Far. q.* 4.

Qui autem se quidem defenderunt, purgaueruntque ab indicijs, non quidem vehementibus, sed plusquam leuibus; vel si vehementia fuere tortura mediante purgarunt, vnde nec in pœnam extraordinariam condemnari potuerunt, absoluendi sunt, sed cum clausula, stantibus, prout stant, & nouis non superuenientibus indicijs: quæ si superueniant, poterit iterum Iudex contra ipsos procedere. *Boss. de test. n.* 68. *Chart. l.* 4. *cap.* 1. *Clar. quest.* 42. *Farin. q.* 4. *Couar, variar. l.* 1. *c.* 1. *n.* 8.

In sententia tenetur Iudex delictum recensere per extensum, vt ex illa delinquentes cognosci possint, & ipsorum memoria conseruari.

Si Iudex certò, & euidenter sciuerit reum (& si testibus conuictum) esse innocentem, ad illum liberandum omnes neruos intendat, nec innocentiam opprimi patiatur, etiam si opus esset ad superiorem Iudicem causam remittere, vel se illa exonerare, monito priùs superiori Iudice de conspi-

ſpiratione teſtium : dummodo id ſine maximo in commodo, & periculo facere poſsit, &c.

Si reus pœnę ſtatutariæ capax non fuerit, poteſt Iudex aliam illi ſimilem imponere ex praxi Religionis, vel ex ſacris Canonibus elicitam. *Bald. in l. nouerint. C. intra certum tempus Bertus tit.* 34. *c.* 4. *n.* 24.

Declaratoriam ſententiam ferre tenetur Iudex in exceptionibus, declarando aliquem eſſe habilem, vel inhabilem ad officia. Vel cum de accuſato agitur quod conſtitutionem aliquam violauerit, nec nè; quod ex teſtium depoſitionibus, confeſsionibus proprijs, & defenſionibus factis, pendere debebit.

F O R M A.

INQVISITIONIS GENERALIS P A T E R N Æ.

In nomine Domini. Amen.

HAec eſt Inquiſitio, ſeu viſitatio generalis, quàm facere intendit P. N. de N. Magiſter Prouincialis Romanæ Prouinciæ, in conuenuentu N. die 23. Martij, Anno 1639.

Cùm perueniſſemus ad conuentum N. & fuiſſemus benigne recepti à Patre Guardiano, & alijs Fratribus, nos contulimus ad Eccleſiam, in qua

flexis genibus sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum adorauimus; breuique oratione facta discedentes; ad Cellam nobis paratam perreximus; post aliqualem verò quietem eodem die, hora prandij, *vel cœnæ*, conuocatis omnibus in Refectorio Fratribus, verbum Dei proposuimus, & visitationem intimauimus; omnes in Domino cum sanctæ obedientiæ merito admonentes, vt dicerent quæ de iure dicenda veniunt, nec odio, nec praua animi affectione; sed ex sola charitate, & regularis obseruantiæ zelo mouerentur.

Postea visitauimus Ecclesiam, incipiendo à sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, quod religiosè compositum, & custoditum reperimus. Altaria deinde, Reliquias Sanctorum, Oleum Infirmorum, Cappellas, Cõfessionales sedes, Sepulturas, Sacristiã cum sacra suppellectile, vniuersamque Ecclesiam. Postmodum Cellas Fratrum; Officinas Conuentus, quæ omnia diuino cultui accomodata, & nostræ professioni respondentia inuenimus. *Si tamen ita sit.*

Tandem vocatis Fratribus ab vltimis, & iunioribus incipientes, eorum singulos interrogauimus super sequentibus Articulis.

1 An in diuino cultu Christiana pietas vel maximè eluceat. *Vallisol. c.*

2 An sacri ritus, & cærimoniæ ex præscripto Ecclesiæ seruentur.

3 An ad diuina officia die noctuque: ad Missas item canendas, vel celebrandas omnes con-

ueniant, cum ea corporis, & animi compositione, quæ de iure, & consuetudine seruari debet.

4 An in Ecclesia indeuotè, vel sæculariter aliquis gradiatur, moretur, conuersetur.

5 An communis victus in Refectorio obseruetur, omnesque ad benedictionem conueniant, & religiose compositi lectioni sacræ non minùs, quàm refectioni vacent.

6 An sint qui paupertatis, obedientiæ, vel castitatis vota transgrediantur.

7 An quæstus pecuniarij, & aliàs à regula non permissi fiant.

8 An Fratrum aliquis scandalo sit sæcularibus.

9 An reperiatur aliquis proprietarius.

10 An Guardianus in obeundo suo munere, prudenter, fideliter, & diligenter se præbeat.

11 An Apostolicæ Constitutiones, Ordinisque Statuta suis temporibus legantur, & custodiantur.

Si Visitatio fiat à Commissario ad vniuersitatem causarum destinato.

12 An Prouincialis Minister suo muneri satisfecerit: an exemplares socios habuerit: an aliquem iniustè vexauerit: an regulæ obseruationi vacauerit: an vitia publica punierit: an Prouinciam suis temporibus visitauerit.

13 An Visitator, qui immediatè Prouinciam visitauit, iustitiam, & æquitatem cum integritate ministrauerit: Constitutiones seruauerit: aliquem iniu-

iniustè offenderit: partibus adhæserit: communitati vel particularibus grauis fuerit; siue ipse, siue sui Secretarius, & Socius.

14 An in tota Prouincia sint abusus Regulæ, & Constitutionum transgressores: vel reperiantur in illa perturbatores, Seductores, Discordiarum seminatores, Morum corruptores, Fautoresque malorum.

Vocatus igitur primò Frater N. Laicus, ætatis annorum 26. Religionis 3. socius Coquinarij monitus, & interrogatus.

Super primò respondit, &c.

Super secundò respondit, &c. *Et sic deinceps.*

Quibus receptis iussus fuit suæ depositioni se subscribere videlicet.

Io Fra N. confermo quanto di sopra, mano propria.

Si autem scribere nesciat, describat sua manu signum Crucis videlicet.

Et quia nescit scribere sua manu apposuit signum Crucis, vt sequitur.

Io Fra N. hò detto quanto di sopra, e perche non sò scriuere fo il segno della Croce †

Postea vocatus fuit Frater N. Clericus, &c. vel Sacerdos, &c. *& eodem modo interrogentur.*

Tandem vocatus fuit P. N. Guardianus, &c. *qui & ipse interrogetur, vt supra, & in fine subiurgatur.*

Visitatis igitur omnibus Fratribus, & Patribus Conuentus eosdem iterum in Capitulo, *vel Refecto-*

fectorio vocauimus, de votorum obseruantia, regularis disciplinæ custostia admonuimus; aliquos publicos, *vel particulares* defectus paternè correximus; nonnulla ad prædictorum vel tutamen vel fugam opportunè in scriptis ordinauimus, videlicet. Che, &c. & data omnibus benedictione visitationem compleuimus die . . . . Mensis . . . . Anno 1639.

Et totam Visitationem sui officij sigilli impressione corroboret. Et subscribat.

Ita est, Frater N. Minister Prouincialis, &c.

Si contingat fieri Inquisitionem generalem non solùm paternalem, sed & iudicialem, erit vt sequitur.

FORMA

INQVISITIONIS GENERALIS

IVDICIALIS EX OFFICIO

In Dei nomine. Amen.

ANno Domini 1639. die verò 23. Mensis Martij Pontificatus Sanctissimi D. N. Vrbani VIII. Anno 16. sacrorum Canonum, nostrarumque Constitutionum vestigijs inhærendo

Reuerendus admodum P. N. Romanę Prouinciæ Minister, volens suo muneri satisfacere, accito me Fratre N. suo Secretario, quem Notarium creauit, & à quo fidelitatis iuramentum exegit. *Et hoc semper apponi debet, vbi de deputatione Scribæ vel Actuarij, vel Notarij incidet sermo*, accessit ad Conuentum N. eundem in capite, & in membris visitaturus, & postquam fuit benignè receptus, ad sonum tintinnabuli conuocatis Fratribus in Capitulo, *vel Refectorio* ipsis visitationem intimauit. exhortatione præmissa, nè quæ taceri debent, sine discretione dicerent: sed ea tantum reuelarent, quæ de iure Superioribus dici mererentur, eisdem sanctæ obedientiæ præcepto iniungens, nè odio, aut inordinata affectione aduersus suos Fratres mouerentur, neuè aliquid contra iustitiæ, & charitatis regulas effutirent. Visitatis deinde Sanctissimo Sacramento, totaque Ecclesia cum suis partibus: Sacristia cum sacris vasis, & suppellectile: Conuentu, cum Cellis Fratrum, & Officinis, in Cella Prælatorum receptus, vocari ad se fecit Fratres, vt infra.

Primo vocatus fuit Frater N. Laicus Canaparius, ætatis, &c. *& seruetur modus visitandi supra recensitus, nihil pœnitus immutando.*

Si ex Visitatione Generali emergant indicia contra aliquem Fratrem, tunc descendendum est ad Inquisitionem specialem.

FOR-

FORMA INQVISITIONIS SPECIALIS EX GENERALI EMERGENTIS.

IN quocunque processu semper apponi debet titulus continens causam, videlicet.

Causæ descriptio, seu processus de furto commisso per Fratrem N.

Informatio contra N. de tentato homicidio.

Processus exceptiuus contra P. N. nè eligi possit in Prælatum.

Informatio de subornatione votorum, contra Patrem N. *& postea incipitur.*

In nomine Domini. Amen.

HAec est specialis Inquisitio, quam facere intendit Reuerendus admodum Pater N. Minister Prouincialis, &c. contra Fratrem N. in Inquisitione generali habita in Conuentu N. indiciatum, quod Apostasiam commiserit, vt in actis visitationis apparet; quapropter ne delicta impunita remaneãt, decreuit super hoc informationes sumere, testes examinare, & alia præstare, quæ sunt de iure præstanda. Acta sunt hæc in Conuentu N. *vel in eodem Conuentu.* Anno 1639. die 23. Martij, & per me Fratrem N. dicti Patris

Ad-

Admod. Reuerendi Ministri Scribam, vel *Secretarium*; vel per me *à dicto Reuerendo A. P. pro Notario deputatum* excepta.

FORMA
EXAMINANDI TESTES
PRO INQVISITIONE SPECIALI.

ANno igitur, die, & loco, quibus supra, coram eodem Reuerendo Admodum P. N. Ministro Prouinciali, vocatus fuit Frater N. de N. testis ex officio assumptus, monitus, & iuratus, prout tactis sacris litteris iurauit, qui opportunè interrogatus, vt infra respondit.

Et primo interrogatus, an sciat causam suæ vocationis; Respondit. Non la sò, se non me la dite

Interrogatus, ex quo tempore in hoc Conuentu de familia commoratur? Respondit. Dalla Congregatione in quà.

Interrogatus, qui sunt Fratres qui tecum in hoc Conuentu commorantur? Respondit; Frater NN. &c.

Interrogatus, ex quo hic manet de familia, scit aliquem Fratrem vota transgressum esse? Respondit, tutti son buoni à mio giuditio, se non che Fra N. li giorni passati se ne fuggì dal Conuento.

Interrogatus de causa scientiæ. Respondit, Io sò perche lo viddi io vscire di notte fuor di Conuen-

uento ſolo, per la porta della Chieſa.

Interrogatus, in quo loco erat ipſe teſtis, quando illum exeuntem vidit? Reſpondit, io ſtauo al fineſtrone, che riſponde sù la porta della Chieſa.

Et Pater Miniſter, come poteſti tu vederlo di notte? Reſpondit, perche luceùa la Luna come di giorno, & io lo conobbi beniſſimo, oltre che eſſo me lo haueua detto prima, perſuadendomi, che andaſſi con lui.

Interrogatus, an ſciat cauſam talis fugæ, & quo iuerit? Reſpondit, perche il Guardiano lo voleùa mortificare per hauerli diſubedito in Refettorio, & egli, &c. Et credo, che ſia ito in caſa del Procuratore.

Interrogatus de complicibus, & conſultoribus. Reſpondit, non ne sò niente.

Interrogatus de conteſtibus. Reſpondit, poſſono eſſere li Frati, i quali l'han cercato per caſa, & non l'han trouato, ſpecialmente Fra N. NN. & è voce publica, e fama che ſia fuggito, già che non ſi vede comparire.

Interrogatus, ſi ipſe teſtis eſt amicus, vel inimicus talis Fratris, & ſi ex odio talia depoſuerit, Reſpondit, io li ſon più preſto amico che altro, & hò detto queſto per verità, & perche la P. V. me l'hà chieſto con giuramento.

Tunc Pater acceptatis, &c. teſtem demiſit iuſſum priùs ſuæ depoſitioni ſubſcribere, prout infra.

Io Fra N. de N. hò depoſto come di ſopra;

Et

Et si scribere nesciat. Et per non saper scriuere, hò fatto il segno della Croce. †

Frater N. Minister Prouincialis.
Frater N. Scriba.

Et in hanc formam cæteri testes examinentur.

F O R M A

EXAMINANDI TESTES EX OFFICIO.

Et inquisitione speciali quoad famam.

SI *in generali Inquisitione reperiatur aliquis grauiter infamatus de aliquo delicto, & descendendum sit ad specialem Inquisitionem ex infamiæ indicio, procedatur in hunc qui sequitur modum.*

CVm in generali Inquisitione facta in Conuentu N. per Admodum R. P. Ministrum, &c. repertus fuerit Frater N. de N. grauiter infamatus de dilapidatione Conuentus, nec talis infamia ortũ habuerit à maleuolis, & vilibus, sed ab honestis probisque personis & fide dignis, nè delicta impunita remaneant, idem qui supra, decreuit talem infamiam speciali Inquisitione perquirere, & vlteriùs progredi, prout de iure, Actum

Actum in Conuentu N. die, &c. ac per me Fratrem N. in Scribam deputatum fideliter, vt iacet exceptum. Et primo vocari fecit P. N. Sacerdotem, Confessarium, ætatis . . . . Religionis . . . . . testem ex officio assumptum, cui præstitit iuramentum, prout tacto pectore more Sacerdotali iurauit, & monito, sequentes interrogationes fecit.

Et primò interrogatus, si suæ vocationis causam norit. Respondit, &c. .

Quantum temporis in hoc conuentu moratur.

Si Fratres ibidem commorantes exemplares sint, & compositi.

Si Conuentus bona fideliter administrentur.

Si aliquem dilapidasse bona Monasterij sciat. Respondit, si dice che, &c. Quomodo sciat. Respondit, si dice publicamente per casa che, &c. A quibus audiuit hoc. Respondit, communemente tutti lo dicono. Recenseat aliquem à quo audierit. Respondit, l'hò sentito dire specialmente dal P. N. Lettore di Teologia, dal P. N. Maestro de'Nouitij, dal P. N. Confessore delle Monache, e da altre persone.

An sciat quid sit fama publica. Respondit, mi pare, che sia quello, che communemente si dice d'alcuno, ò in bene, ò in male.

An aliquam offensionem cum Fratre N. aliquando contraxit. Respondit. . . . .

An odio vel amore deposuerit. Respondit. . . . . . .

An ſuo examini addere, vel minuere velit. Reſpondit . . . . .

Tunc Pater, &c.

Et ſubſcribant, vt ſupra.

FORMA

EXAMINANDI DE FAMA DELATA.

EXTRA VISITATIONEM.

ALiquando accidit deferri ad aures Superioris delictum aliquod per clamoroſam inſinuationem, ſiue oretenùs, ſiue per litteras, & eo caſu paululum immutandum eſt exordium examinis, videlicet.

HAec eſt Inquiſitio generalis, quam facere intendit P. &c. contra, & aduerſus P. N. malè audientem de ſuſpecto conſortio, &c. Fama publica præcedente, & clamoroſa inſinuatione, non tantum ſemel ad aures ſuas, ſed ſæpè ſæpiùs deferente, orta non à maleuolis, ſed à Religioſis probis, & fide dignis, &c. Ideo; &c.

FOR.

FORMA PROCEDENDI CONTRA INFAMATVM.

POstquam per duos saltem integros testes constiterit aliquem esse infamatum, & iudex habuerit indicium sufficiens ad procedendum contra illum, poterit iniri processus in hunc modum.

VIdens P. N. Fratrem N. esse sufficienter infamatum de suspecto consortio, quòdque contra ipsum procedere possit, decreuit capiendas esse aduersùs illum opportunas informationes, & de iure vlteriùs procedendum. Actum in Conuentu N. die . . . . &c.

Quapropter vocari primùm fecit Fratrem N. testem ex officio assumptum, cui præmissa exhortatione de veritate dicenda, iuramentum exhibuit, prout tactis sacris litteris iurauit, qui ad opportunas Patris interrogationes, vt infra respondit.

Interrogatus si sciat, aut imaginetur suæ vocationis causam. Respondit . . . .

Si omnes Fratres hic commorantes cognoscat. Respondit . . .

Si nouit particulariter Fratrem N. Respondit.

Pa-

Padre sì.

De Causa scientiæ. Respondit, perche hò pratticato seco, e prattico tutto il giorno, come fanno li Frati,

Si specialem conuersationem cum illo habuerit. Respondit, perche siamo Cercatori del pane, e dell'altre cose, prattichiamo insieme più familiarmente.

Ex quo tempore illum cognouit, & vbi. Respondit, da più di 10. Anni, in diuersi Conuenti NN. ne'quali siamo stati di famiglia. Vltimamente stiamo insieme da vn'anno in circa,

Quem conceptum habet de illo, & qua existimatione apud ipsum laborat. Respondit, l'hò in concetto di Frate allegro, e di buon tempo, e che non sia molto spirituale.

Vnde hoc eliciat. Respondit, perche ride con tutti, parla parole secolari, & non lo veggo frequentar molto la Chiesa, & li Sacramenti.

Si sciat ipsum dixisse verba inhonesta, & scandalosa. Respondit, Padre sì, spesso dice cose che non stan bene, e molte volte alla presenza de' secolari,

An in particulari recordetur alicuius vel Fratris, vel sæcularis, qui de conuersatione, verbis vel actibus huius Fratris fuerit scandalizatus. Respondit, li Frati quasi tutti restano ammirati di questo suo procedere, e si scandalizano di vna mala prattica, quale hà in casa di certe dõne, quali habitano, &c. & si chiamano, &c. & tutto il vici-

cinato ne mormora.

Quomodo id sciat. Respondit, perche hò parlato con diuerse persone, specialmente con il Signor N. nostro Sindico; con la Signora N. nostra deuota, e con altre, le quali mi dissero, che và à fare cosi spesso Fra N. nella casa di N. e che grandemente s'ammirauano.

Si viderit ipse eum frequentasse talem domum. Respondit, Padre sì, con occasione della cerca, l'hò visto entrar più volte in quella casa, e ve l'hò anco ripreso, ma egli non stima, &c.

De contestibus. Respondit, lo possono dire li secolari predetti, e de' Frati Frà N. Fra N. &c. quali son stati suoi compagni, & hanno mormorato meco di questa prattica.

An odio, vel passione deposuerit. Respondit....:

An addere, vel minuere voluerit. Respondit :.:..

Tunc Pater, &c.

FORMA
DESCRIBENDI CORPVS DELICTI MANIFESTI.

In nomine Domini. Amen. &c.

CVm fama deferente, *vel per accusationem, denunciationem, &c. factam, à Fratre N.*

 inno-

innotuerit vulneratum fuiſſe P. N. in Conuentu N. à filijs perditionis. Pater admodum Reuerendus Miniſter ad reprimendam peruerſorum audaciam, decreuit de iure procedere, & primum de corpore delicti inueſtigare Vnde poſtquam perſonaliter acceſſit ad Conuentum N. & ſe contulit ad Cellam Infirmariæ, vidit, & reperit P. N. iacentem in lecto, vulneratum pluribus vulneribus, quorum vnum erat in capite ex parte occipitij, longitudinis trium digitorum, & latitudinis medij digiti, factam, vt videbatur, gladio; alterum erat in brachio ſupra cubitum, latum, & profundum, pugione, vt conijci potuit, inflictum, magnitudinis quatuor digitorum; quę omnia diſcooperta proprijs oculis vidit: præſentibus PP. NN. teſtibus vocatis, & rogatis. Acta loco, & die quibus ſupra, & per me Fratrem N. Notarium deſcripta.

Frater N. Frater N. teſtis.

Frater N. Actuarius, vel Scriba.

Vel poteſt in hunc modum concipi.

Viſum, & repertum fuit per me N. Miniſtrum Prouincialem, &c. oſtium Sacriſtiæ Conuentus N. fractum, & ſecuris ictibus in fruſtra diſiectum: in eaque armarium, in quo calices, & vaſa ſacra ſeruantur, vi apertum, detractis ſeris, & foribus ſuo loco dimotis. Acta ſunt hec coram PP. NN. teſtibus die . . . . Menſis. . . . . Anno. . . . & per me Actuarium excepta.

Subſcribant teſtes.

Fra-

Frater N. Notarius, &c.

Vel si alteri committatur, in hanc formam.

De mādato admodum Reuerendi Patris Ministri &c. fuit per me N.Scribam, visitatus in Conuentu N. & propriè in Cella Infirmorum P.N. in lecto, vulneratus in capite propè tempora; erat autem vulnus factum, vel ictu ligni, vel lapidis, vt videbatur, ad magnitudinem oui. Item in Crure sinistro, quod ligatum erat, & medicamentis inuolutum, dixitque vulneratus, & infirmarius esse confractum. Acta, &c. coram, &c. die, &c.

Frater N. testis.

Frater N. testis.

Frater N. Scriba.

Vel si de occiso agatur, sic erit describendum.

Visum, & repertum per me Fratrem N.Prouincialem, *vel Scribam*, præsentibus R.A.P. Ministro, &c. & P. N. & P.N. testibus, de eiusdem P. Ministri mandato Cadauer cuiusdam Fratris, nostri Ordinis, mediocris staturę, barbæ nigræ, Annorum circiter 40. indutum habitu nostro, videlicet, con vn habito cordellato, e con il cappuccio in testa, con la tonaca, con le mutande, cordone di canapa, à cui era attaccata la corona di lagrime di Giob, con li Zoccoli fuori, ma vicino à piedi, nelle maniche haueua la Regola del Padre S. Francesco, con vn coltello piegatoio da tauola. Iacebat autem humi in sua Cella, *vel in silua* tribus vulneribus confossum. Primo in gutture cæsim, facto (vt apparebat) gladio: altero in pecto-

re punctim, ense, vel pugione: tertio in ventre, subtus vmbilicum, profundè demerso ense, vel pugione. Erant autem duo hæc longitudinis quatuor digitorum; primum verò totum guttur secuerat. Et totum ferè corpus, ac etiam humus erat sanguine profusa. Hæc omnia à me visa, & adnotata sunt, præsentibus quibus supra, loco, & die supradictis.

Frater N. testis adfui.

Frater N. testis adfui.

Frater N. Actuarius.

§. PRIMVM.

Si delictum fuerit dubium.

SI dubitetur de delicto, puta si quis in Cella mortuus, vel in puteo demersus reperiatur, fiat priùs Inquisitio de corpore delicti, & postea de causa mortis, hoc modo.

VIsum, & repertum fuit per me Fratrem N. Actuarium *vel Guardianum* ex commissione Patris Admod. R. Ministri in Conuentu N. in Cella, sita in Dormitorio, quæ inhabitabatur à Frate N. cadauer ipsius Fratris, in lecto stratum & extinctum, liuidum circa labia, & vngues manuum, & pedum, cum spuma liuida, quæ de ore cade-

cadebat, cum quibusdam maculis nigris è regione cordis, & pectoris. Erat autem habitu, caputio, chorda, femoralibus indutum: in manicis habebat regulam, disciplinam, & parùm reliquiarum, ac semicoopertum culcitra iacebat *Si autem talia signa non adsint; non apponantur. Sunt enim signa veneni. Si autem esset aqua vel laqueo præfocatum, dicatur*. Visum, & repertum, &c. in piscina sita in horto Conuentus N. cadauer cuiusdam Fratris nostri, staturæ, &c. *vel si cognoscatur*, cadauer Fratris N. natans super aquam, mortuum, & extinctum, quod extractum repertum fuit semitumens, & totum liuidum, indutum, &c. *Si de laqueo*, Cadauer Fratris N. in suamet Cella laqueo è trabe quodam pendente, suspensum, extinctum iam, & frigidum, manibus solutum; habitu, tunica, chorda, femoralibus indutum, nigrum in facie, ore, & oculis toruum, ac distortum, &c. *vel* Cadauer Fratis N. iacens super suum lectum, cum laqueo circa collum apprimè compresso, cuius manus circa laqueum erant applicatæ, lingua autem ex ore prominebat, &c. quæ omnia vidi, & adnotaui. Præsentibus, &c. Acta, &c.

Frater N. Frater N. testes.
Frater N. Scriba, *&c.*

§. SECVNDVM.

FORMA ADHIBENDI PERITOS PRO CORPORE DELICTI.

CVm de veneno, defloratione, vel dubio mortis genere agitur, in quibus delictum constare non potest, cum peritorum iudicio, in hunc modum instruenda est informatio.

§. PRIMVM.

Venenum.

In nomine Domini. Amen.

ANno . . . . die, &c. Cum de morte P.N. pateat, quippe repertus est mortuus in Cella, &c. De causa autem mortis non constet, an scilicet per veneni assumptionem, an verò naturaliter acciderit. Reuerendus admodum Pater Minister nè in tam graui negotio iustitiæ, suoque officio desit, decreuit vocandum, & examinandum esse

esse Peritum. Quare habita facultate à D. Gubernatore Ciuitatis, vocari ad se fecit D. N. Medicum Physicum ordinarium, & rogauit eum, vt diligenter Cadauer cum suis signis inspiceret. Quo facto eidem iuramentum exhibuit, prout & iurauit, & coram me Actuario in hunc modum interrogauit.

Si ipse nouerit P. N. iam defunctum, dum in viuis ageret. Respondit . . . . .

Si eius complexionem probè tenuerit, vel eundem aliquando curauerit. Respondit. . . .

Si cognoscat ex his maculis, spuma, liuore, &c. mortis causam. Respondit . . . . .

Si iudicat fuisse ex veneno extrinsecùs assumpto, vel ingenito. Respondit. . . . .

Reddat causam scientiæ sui iudicij. Respondit . . . . .

Monitus agi de grauissimo scelere, & pœna, &c. Respondit. . . . .

Tunc Pater lectam sibi suam depositionem ei mandauit subscribere, vt infra.

Io &c. Medico, affermo come di sopra.
Frater N. *Minister.*
Frater *N. Actuarius.*

§. SECVNDVM.

FORMA ADHIBENDI PERITOS PRO CORPORE DELICTI.

CVm de veneno, defloratione, vel dubio mortis genere agitur, in quibus delictum constare non potest, cum peritorum iudicio, in hunc modum instruenda est informatio.

§. PRIMVM.

Venenum.

In nomine Domini. Amen.

ANno . . . . die, &c. Cum de morte P. N. pateat, quippe repertus est mortuus in Cella, &c. De causa autem mortis non constet, an scilicet per veneni assumptionem, an verò naturaliter acciderit. Reuerendus admodum Pater Minister nè in tam graui negotio iustitiæ, suoque officio desit, decreuit vocandum, & examinandum esse

esse Peritum. Quare habita facultate à D. Gubernatore Ciuitatis, vocari ad se fecit D. N. Medicum Physicum ordinarium, & rogauit eum, vt diligenter Cadauer cum suis signis inspiceret. Quo facto eidem iuramentum exhibuit, prout & iurauit, & coram me Actuario in hunc modum interrogauit.

Si ipse nouerit P. N. iam defunctum, dum in viuis ageret. Respondit. . . . .

Si eius complexionem probè tenuerit, vel eundem aliquando curauerit. Respondit. . . .

Si cognoscat ex his maculis, spuma, liuore, &c. mortis causam. Respondit. . . . .

Si iudicat fuisse ex veneno extrinsecùs assumpto, vel ingenito. Respondit. . . . .

Reddat causam scientiæ sui iudicij. Respondit. . . . .

Monitus agi de grauissimo scelere, & pœna, &c. Respondit. . . . .

Tunc Pater lectam sibi suam depositionem ei mandauit subscribere, vt infra.

Io &c. Medico, affermo come di sopra.
Frater N. *Minister*
Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVM.

Defloratio.

IN *hunc ferè modum assumi debet iudicium peritæ de deflorata*. Vocata N. obstetrix, & cum iuramento, ac licentia sui Superioris interrogata, si ipsa nouit N. puellam. Respondit . . . . .

Si vidit illam, & in pudendis inspexit. Respondit . . . . .

Si virginitatis signaculum in illa integrum, vel fractum inuenit. Respondit . . . . .

Si ipsa aliàs idem iudicium super alijs puellis tulit. Respondit . . . . .

Si à semet, vel ab alio defloratam iudicat. Respondit . . . . .

Quibus acceptis fuit dimissa, iussa priùs suæ depositioni se subscribere, *vel Crucis signum apponere*.

Io N. Mammana hò detto &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

FORMA

INQVIRENDI AVTHOREM

occultum delicti manifesti.

§. PRIMVM.

In nomine Domini. Amen.

ANno . . . . die . . . . in Conuentu N. & propriè in Cella officii. Vocatus coram Reuerendo admodum Patre Ministro, Pater N. Sacerdos, Confessarius, ætatis . . . . Religionis . . . . . testis ex officio assumptus, delato ei iuramento, prout tacto pectore, more Sacerdotali iurauit, monitus de veritate dicenda, interrogatus prout infra respondit, &

Primò, an cognoscat P. N. in hoc Conuentu vulneratum, siue occisum.

An sciat eum cum aliquo Fratre inimicitias habuisse.

An cum aliquo rixatum esse.

Cum quo, & quando, & vbi.

Qua de causa.

An talis inimicitia alijs innotuerit, & quibus.

An aliquando in amicitiam redierint.

An

An inter ſeipſos familiariter conuerſarentur poſt reconciliationem.

An aliquis fuerit præſens dum inter ſe altercarentur conuicijs.

An ſuperior hoc ſciuerit, & quid fecerit.

An nouerit aliquem arma quæſijſſe, vel in Cõuentum introduxiſſe.

Quomodo id ſciat.

Vbi repoſita, vnde habita talia arma.

Qui fuerunt complices, vel fautores, vel conſcij.

§. SECVNDVM,

Si de Veneno agatur.

AN nouerit mortuum, bonæ vel infirmæ valetudinis fuiſſe.

De cauſa ſcientiæ.

Cuius complexionis eſſet, hilaris, triſtis, mærens, &c.

Quomodo id ſciat.

An ſciat aliquem cum defuncto inimicitias habuiſſe, altercatum fuiſſe, iniurias, minas, contumelias inter ipſos interceſſiſſe.

Afferat cauſam ſcientie ſui dicti.

An cognoſcat aliquem, qui de herbarum virtute, de medicamentis in Conuentu ſit peritus, vel locutus fuerit.

An

An etiam de venenis;

An aliquem simplicia, vel mineralia nouerit conquisisse, & quomodo hoc sciat.

Si aliquem de genere mortis P. N. loquentem audiuit.

Si veneni suspicio vehemens sit in Conuentu, & apud quos.

Si de aliquo audierit, quod tale venenum propinarit, & à quibus.

Si ipse testis suspicionem habet de aliquo, & de quo, quòd venenum dederit.

Afferat causam suspicionis.

§. TERTIVM.

Si de veneno non constet clarè.

AN sciat N. mortuum, antequam in morbum incideret, cibum aliquem noxiũ comedisse.

Quis tales cibos attulit, dedit, accommodauit.

Quis infirmi curam gessit.

Quæ morbi simptomata apparebant:

Si vomitiones, tormina, sitis vehemens, liuores, &c.

Quot horas post sumptionem cibi, vel decubuit vel vomere incæpit.

Si ab aliquo audiuit P. N. veneno necatum fuisse, & à quo.

Si

Si audiuit vomitiones, & maculas in corpore apparentes, fuisse veneni indicia.

Si audiuit cuius coloris fuissent vomitiones, & à quibus.

An sciat hæc purgamenta, & eiectiones Medico ostensa fuisse, cui, & quid iudicauerit Medicus

An sciat, vel audierit, quò mortis genere defunctus fuerit.

Quid ipse credat, vel suspicetur.

Quæ causa scientiæ.

§. QVARTVM.

Si fuerit aliud delictum dubium.

AN nouerint, defunctum cum aliquo inimicitias habuisse.

Quæ causæ inimicitiæ.

Quandiu durauerit.

Si alijs innotuerit.

Si reconciliatione desierit inimicitia.

Reddat causam scientiæ sui dicti.

Si mortuus dum viueret, morbo comitiali laborabat, vel alijs grauioribus.

Si eum aliquando conquestum fuisse nouerit, quod cordis doloribus opprimeretur, capiti vertiginibus agitaretur, dæmonum illusionibus, vel timoribus exerceretur.

Si

Si ſpiritu triſtitiæ, vel deſperationis eum aliquando nouerit agitatum.

Si ebrietate nimia, vel crapula.

Si ſecum conqueſtus fuerit, quòd ei mors ab aliquo comminata fuiſſet, vel hoc ab alijs audiuerit.

Si ſcit mortuum inuitum in eo Conuentu manſiſſe.

Si aliquando actus, aut verba dementiæ, ſtoliditatis, vel deſperationis eundem feciſſe, vel dixiſſe audiuit.

Quæ tandem ſigna, & verba fuerunt iſta.

Coram quibus ea acciderunt.

An ſciat quo violento mortis genere defunctus obierit.

An ab alijs audierit.

Quid ipſe teſtis iudicet & qua de cauſa.

Quis habetur author huius mortis, quis Patrem N. laqueo ſuffocauit, *vel* in puteum demerſit.

Vnde mouetur ipſe, vel alij ad hoc dicendum, vel iudicandum.

Quomodo ſciat alios hoc credere, vel ſuſpicari.

Qui ſunt conteſtes.

FOR-

FORMA
EXAMINIS VVLNERATI.

§. PRIMVM.

Primùm ipse vulneratus examinandus est ad informandam Curiam, hoc modo.

In Dei nomine. Amen. Die, &c. In Conuentu, &c.

ACceſſit Pater admodum Reuerendus Miniſter ad Cellam, in qua vulneratus iacebat P. N. & exhibito ei iuramento, prout tacto pectore, more, &c. iurauit, eum vt infra interrogauit.

Quomodo reperiatur vulneratus, & à quo tempore.

Quis illum vulnerauit, & ob quam cauſam.

Quo inſtrumento, quo loco, quibus auxilijs, qua corporis parte.

Qui aderant, vel audire potuerunt, tamquam proximiores.

§. SE-

§. SECVNDVM.

Si ignoret authorem.

AN cum aliquo inimicitiam habeat. & quam ob causam.

An verbis iniuriosis aliquem offenderit, vel minis.

An sibi aliquis minatus fuerit vulnera, mortem.

Si inimicitia aliis nota sit, & quomodo id sciuerint.

Si aliqui, dum rixarentur interse, adfuerint.

§. TERTIVM.

Si nolit prodere vulnerantem ex timore, vel nè illi noceat.

MOnitus, vt veritatem fateatur, quia aliàs peccat mortaliter, & est periurij reus. nec sibi malum creare debet in anima, nè alijs noceat. Respondit....

Cui Pater: auerti, che se non lo riueli spontaneamente, sarai costretto à forza, per via di carcere, e di tormenti, &c. Respondit....

In-

Interrogatus, se gli vuol fare querela di questa offesa, &c. Respondit, Padre nò, io li perdono per amor di Dio,&c.

FORMA
EXAMINANDI TESTES
SVPER INDICIA.

CVm quodlibet indicium duobus saltem testibus probari debeat, depositiones hoc modo excipiantur.

§. PRIMVM.

De inimicitia.

In nomine Domini. Amen.

DIe,&c. Vocatus fuit coram A. R.P. M.P. &c.Pater Frater N. Sacerdos, ætatis . . . . Religionis. . . . . . testis ex officio assumptus, monitus, & iuratus (tacto enim pectore more Sacerdotali iurauit) ad deponendum super indicijs emergentibus ex morte Patris N. qui ad opportunas interrogationes respondit.

Primo autem interrogatus, an sciat causam suę voca-

voeationis. Respondit. . . . .

An cognoscat, & ex quo tempore Patrem N.

An sciat inter Patrem N. & N. aliquando inimicitiam exarsisse.

An sciat talis inimicitiæ causam.

Quomodo illud sciuerit.

Quę signa inimicitiæ viderit, vel audierit intercessisse inter ipsos.

An sciat aliquando, & ex quo tempore fuisse reconciliatos.

An post reconciliationem viderit, vel audierit talis inimicitiæ signa inter eosdem pullulasse.

An credat Patrem N. ob talem inimicitiam potuisse Patri N. propinare venenum.

De causa scientiæ talis credulitatis.

Interrogatus de contestibus.

Quibus acceptis Pater Minister examen terminauit, imposito testi silentio, & reseruata sibi facultate eum iterum examinandi, ac lecta sibi sua depositione, eam sua manu subscribere iussit, prout subscripsit.

Io Fra N. *bò deposto.*

Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVM.

De confeſsione extraiudiciali.

AN cognoſcat P. N. & ex quo tempore.

An cum illo aliquando collocutus fuerit.

An ſecum de morte P. N. ſermonem habuerit, & vbi.

An ex liuore, de mortuo eum loquentem audiuit.

An audierit, eum dixiſſe quod in morte P. N. manus habuerit.

Coram quibus hoc dixit.

Qua occaſione in tam grauem iactationem lapſus fuerit;

An credat eum verum dixiſſe, & in necem prædicti Patris verè conſenſiſſe.

De cauſa ſcientiæ.

De conteſtibus.

Tunc Pater, &c.

§. PRI-

§. PRIMVM.

FORMA GENERALIS EXAMINANDI TESTES.

In nomine Domini. Amen.

DIe . . . Anno. . . in Conuentu N. coram P.N. Miniſtro vocatus Frater N. Diaconus ætatis annorum 24. Religionis 5. vt dixit, teſtis ex officio aſſumptus, *vel ſi ad inſtantiam partis procedatur, productus*, ſuper primo *vel ſecundo* articulo, monitus de veritate dicenda, & præſtito illi iuramento interrogatus, prout tactis ſacris litteris iurauit, ad opportunas interrogationes depoſuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus, an ſciat cauſam ſuæ vocationis. Reſpondit, &c.

Interrogatus, an cognoſcat Patrem N. Reſpondit . . . .

Interrogatus, quomodo illum cognoſcat. Reſpondit . . . .

Interrogatus, ex quanto tempore illum cognoſcit. Reſpondit . . . .

Interrrogatus, cuius famæ ſit. Reſpondit . . .

Interrogatus, cuius opinionis ſit apud ipſum: Reſpondit . . . .

Interrogatus, quomodo ſciat ipſum eſſe iracundum, vel conuiciatorem. Reſpondit.....

Interrogatus de loco, & tempore. Reſpondit...

Interrogatus, de conteſtibus. Reſpondit....

Interrogatus de cauſa ſcientiæ. Reſpondit.....

Tunc Pater Miniſter acceptatis illius depoſitionibus, ſi & in quantum, &c. mandauit ipſi teſti, vt ſuo examini ſibi priùs lecto ſe ſubſcriberet, prout infra ſubſcripſit, præcipiens illi in virtute ſanctæ obedientiæ, nè cui de his omnino loqueretur, illumque dimiſit ſaluo iure illum re examinandi toties, quoties opus fuerit.

Io Fra N. hò depoſto &c.

Frater N. Miniſter.

Frater* N. *Actuarius.

§. SECVNDVM.

Si teſtis irreuerens, vel pertinax fuerit.

INterrogatus, &c. Noluit reſpondere: ſed cum riſu, & contemptu impertinentia effutire cœpit. Quem Pater Prouincialis paternè priùs admonuit, & quia ex benignitate peior efficiebatur ſeuere, & grauiùs increpauit; perſiſtente autem ipſo in ſua pertinacia, iuris remedijs vtendum cenſuit, ideo vt infra decreuit.

Quo-

Quoniam Pater N. vocatus in testem ab A.R.P. Ministro Prouinciali, ac legitimè in causa P.N. interrogatus, respondere noluit *vel &c.* & monitus semel atque iterum, ac correptus à sua pertinacia discedere noluit; ideo præsenti decreto decernit, vt dictus Pater N. quotidie in pane, & aqua ieiunet, *vel*, tandiu à diuinis sit suspensus, quousque resipiscat, & suis mandatis pareat. Datum, &c.

Frater N. *Minister*.
Frater N. *Actuarius*.

§. TERTIVM.

Si ad cor redeat à pertinacia.

CVm Pater N. testis, &c. ad cor reuersus fuerit, & veniam petierit, admissus ad examen fuit denuò.

Interrogatus: an, &c.

§. QVARTVM.

Si testis mendacium dicat.

TVnc Pater ipsum admonuit, vt veritatem de de plano fateatur, quia in sua depositione

mendacium dixisse deprehensus est.

Quare interrogatus, an viderit ipsum vulnerantem. Respondit, quello che hò detto, è la verità.

Iterum monitus à mendacijs discedere, quia contra ipsum, tanquam contra falsum testem, per iuris, & facti remedia procederetur. Respondit, &c.

Quod cernens Pater Minister, volensque ipsum de mendacio conuincere, vocari fecit Patrem N. & P. N. testes, eosque coram ipso Fratre N. cum iuramento iterum examinauit, & primo interrogauit Fratrem N. si verè Frater N. erat cum ipsis, quando, &c. qui respondit, Padre sì. postea interrogauit Fratrem N. testem. An verè Frater N. adfuerit cum ipsis, quando Frater N. vulnerauit Patrem N. dixit, Padre sì. Tunc subiunxit Pater Minister, che dici hora, non sei vn testimonio falso, e bugiardo? Quo tacente, vel in pertinacia permanente, aduersatus Pater Minister mendacij acerbitatem, ei assignauit vnius diei spatium ad se defendendum, quare non debeat puniri tamquam testis falsus; & interim carceribus ad custodiam mancipari mandauit, prout præsenti decreto mandat, & præcipit. Acta in Conuentu N. die N.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. QVIN-

§. QVINTVM.

Executio decreti carcerationis.

FIdem facio infraſcriptus, qualiter Frater N. carceratus fuit virtute dicti decreti hac die. . . Menſis. . . . . Anni . . . . in Conuentu N.

§. SEXTVM.

Si teſtis fuerit infamis, erit torquendus ſic.

DIe . . . Cum Pater N. Miniſter ſedens, &c. viſis,&c. ſtãte qualitate Fratris N. teſtis examinati in cauſa N. & cõſiderata infamię nota, qua affectus reperitur, propter decretum pœnale latum contra ipſum in cauſa criminali, actitata per Patrem N. tunc temporis Prouinciæ Viſitatorem; *vel* conſiderata inhabilitatis nota, quia nimirum eſt ſocius criminis,&c. vilis perſona,&c. ad tollendam dictæ infamiæ notam, & vt eius dictum magis afficiat nominatum, & ad omnem alium meliorem finem,& effectum, mandauit ipſum duci ad locum torturæ, ibique ſpoliari, & funi appli-

cari,prout præsenti decreto funi applicari mandat. Datum . . . . . *Si agatur de alio genere tormenti, explicetur aliud.*

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. SEPTIMVM.

Si testis fuerit varius, & vacillans. & propterea torquendus.

DIe, &c. Pater N. Minister, &c. sedens pro tribunali, visis videndis, & considerandis, ac ponderata vacillatione ipsius Fratris N. testis dicentis in examine facto die . . . . *describatur suum dictum*, & in examine præsenti negãtis, ac dicentis . . . . Ad tollendam ergo omnem periurij maculam, (si qua inesset) ab eiusdem testis persona, & ad sciendum in quo dicto persistat & ad omnem alium meliorem finem, & effectum, mandauit eundem N. duci ad locum torturæ, ibique, &c. *vel* mandauit ipsum arctari *vel* ad taxillorum tormentum applicari, &c. *vel* consideratis circumstantijs ipsam depositionem comitantibus, quæ verificatæ fuerunt, prout in actis, *dũmodo ita sit*, & quæ sunt adeò verisimiles, vt arbitrio prudentis

dentis viri, credendum ſit ipſum teſtem, in prima depoſitione verum dixiſſe, & in ſecunda mentitum fuiſſe, præſertim cum ea, quæ in prima ſua depoſitione dixerit, ſpontè depoſuerit, & de plano, & in ſecunda nullam ſufficientem, aut veriſimilem cauſam ſuæ huiuſmodi variationis alleget. Quapropter valdè veriſimile eſt, & credibile, ipſum teſtem, ad reuocandam ſuam depoſitionem ſubornatum fuiſſe. Ad effectum ergo idipſum ab eodem teſte clariùs audiendi, à quo, vel à quibus ad ſuam primam depoſitionem reuocandam ſubornatus fuerit, et ad omnem alium meliorem, &c. citra tamen iurium quorumcumque Curiæ acquiſitorum, vel ſpectantium præiudicium, ipſum puniendi ob præfatam variationem, quibus per præſentem torturam præiudicare non intendit, & non alias, nec aliter, nec alio modo, de quo expreſsè proteſtatus fuit, & proteſtatur. Ipſum N. teſtem in ſuis depoſitionibus variantem mandauit duci ad locum tormentorum, ibique, &c.

§. OCTAVVM.

Si teſtis aliud dicit cum iuramento, aliud ſine.

Die, &c. Pater N. lectis, & conſideratis, vna depoſitione facta à Fratre cum iuramento in

in iudicio coram nobis, & altera sine iuramento coram NN, *extraiudicialiter ; Aut apud N. Iudicem incompetentem.* Et perspectis verbis præcisis ab ipso prolatis, prout in actis, &c. ex quo apertissimè patet ipsum esse informatum de veritate, & notitia delinquentium, ad tollendam omnem maculam periurij, (si qua inesset in eius persona) *vel* ad purgandum omnem variationis defectum, et ad sciendum in quo dicto ipse N. persistat, & ad omnem alium meliorem, &c. mandauit ipsum N. testem duci, &c.

§. NONVM.

Si scire neget, cùm aliàs constet eum scire.

DIe, &c. Pater N. sedens, &c. auditis, et perlectis depositionibus testium deponentium N. in testem vocatum, scire commissi homicidij, furti, stupri, &c. seriem; factisque ipsi testi pluribus monitionibus, vt veritatem fateatur: consideratoque quod constet in iudicio aliquo pacto ipsum fuisse præsentem, in loco commissi criminis, tempore quo fuerat perpetratum, vnde verisimile est ipsum vidisse, quomodo dictum factum se habuerit, et qui fuerint delinquentes;

cuius

cuius ætatis, quibus vestibus induti, quibus armis accincti, quo colore, qua effigie, &c. et licèt ipse negare non erubescat delinquentes vidisse: et cõsideratis alijs indicijs ex actibus ipsius resultantibus, & contra dictum testem facientibus; quapropter Pater Minister ad effectum habendi ab ipso teste examinato plenam, et integram veritatem super præmissis, de quibus, vt dictum est, verisimiliter informatus apparet, et ad omnem alium meliorem, etc. mandauit, etc.

§. DECIMVM.

Si ab aliquo loco testis vocandus sit.

CVm nobis N. Ministro, vel Commissario, etc. visum fuerit pro expediendo negotio mortis N. cuius authorem inquirimus, *vel nobis commisso* necessariam esse nobis personam Patris N. ac eiusdem in iudicio depositionem; idcirco virtute iurisdictionis nobis factæ, *si est Commissarius*, *vel* auhoritate nostri officij, *si est ordinarius*, præcipimus ipsi in virtute præsentis decreti, vt statim eo recepto discedens à Conuentu, in quo modo moratur, se conferat ad Conuentum N. in quo tribu-

tribunal noſtrum ereximus ſub pœna: . . . . .
Datum, &c.

Frater N. Miniſter, vel Commiſſarius, &c.

§. VNDECIMVM.

Si decretum hoc mittendum eſſet per litteras.

QVod decretum R. P. N. per litteras incluſum direxit Patri N. Guardiano, à quo talem reſponſionem accepit, *& inſerat ipſas litteras in proceſſu.*

§. DVODECIMVM.

Si examen teſtis vna vice expediri non potuit.

QVoniam ob vrgentia negotia, vel ob horæ tarditatem compleri non potuit, Pater Miniſter iuſſit pro nũc terminari examen, animo tamen continuandi illud, cum primũ cõmoditas acceſſerit: priùs verò lectum examen ipſi teſti, fecit ab

ab illo subscribi, etc. acceptatis, etc. *Et pro continuatione deinde.*

Die, &c. cùm Pater Minister expeditus esset à supradicto negotio, regrediens ad perficiendum examen Fratris N. testis, ipsum in ius vocauit, & coram ipso adstanti iuramentum præstitit, prout iurauit, & vt infra interrogauit.

Quæ forma seruanda erit etiam in examine rei, quando interrumpi contingat.

F O R M A.

CONSTITVENDI VEL EXAMINANDI REVM.

§ PRIMVM.

DIE . . . . Mensis . . . . . Anni . . . . in Conuentu N. Constitutus personaliter coram Admodum Reuerendo Patre Ministro, &c. & me Actuario Pater Frater N. Sacerdos ætatis . . . . Religionis . . . . principalis quoad se, & testis quoad alios, delato ei iuramento, prout tacto &c. iurauit de mera, & integra veritate dicenda, & quidquid inde sciuerit: & præmissa admonitione quod ad confessionem proprij criminis tenetur in conscientia, sub pœna peccati mortalis, stantibus tot inditijs contra ipsum in actis,

fuit

fuit interrogatus, &c.

Primo, an sciat suæ vocationis causam.

An sciat causam suæ carcerationis, *si fuerit carceratus.*

A quo tempore fuit carceratus.

Quo ordinante.

Si inimicos habet in illo, vel alio Conuentu, & quos.

Quare N. est illi inimicus. Respondit, perche mi minacciò.

Qui aderant, quando minatus illi fuit.

Si redierunt in amicitiam, & fecerunt postea pacem.

Ex quo tempore.

Quis est conscius talis inimicitiæ.

Si credit N. propterea esse illi infensum.

Si habet illum pro homine probo.

Quare censet illum esse malignum.

Si potest hoc probare.

Cognoscitnè N.

Ex quo tempore.

Vbi cœpit illum cognoscere, qua occasione:

Coram quibus est vltimò illum allocutus, vbi, & de quare.

Si Pacifici discesserunt.

Quæ verba iracundiæ acciderunt inter ipsos.

Quid tenebat in manu tunc temporis.

Quis dederat illi facultatem tenendi arma.

Quantum temporis illa tenuit.

Quis dederit illi arma.

Vbi

Vbi absconderat illa.

Vbi sunt nunc.

Quæ verba dixit, antequam discederet ab illo.

Quæ vulnera dedit illi. Respondit, non hò ferito altrimente.

Et cùm P. N. audisset constituti negotiationem, taliter est illum allocutus. Fratello non è tempo di negare, perche e per testimonij, e per inditij sei quasi conuinto; perciò deui dire la verità: propterea.

Interrogatus, si vulnerauit N. Respondit, mai tal cosa.

Quod audiēs Pater præcepit afferi arma, nimium gladium longitudinis duorum palmorum, & latitudinis duorum digitorum, acütum, & affilatum cum suo capulo osseo, & pugionem vnius palmi cum cuspide acuta: quibus ostensis reo, iterum dixit, Come potete negarlo? date gloria à Dio, con dir la verità, e non siate figlio del diauolo, padre della bugia. Non son queste l'armi tue ritrouate vicino al Padre N. ferito: ritrouate insanguinate nella stanza vostra? perche dunque negate hauer ferito, vcciso, &c. Respondit, non ne sò niente.

Interrogatus, se si confida molto su le braccia, perche tanto l'ha da confessare su la corda à tutti i modi. Respondit, io non son huomo da fare questi delitti. *si affirmat.*

Interrogatus, quis fuit complex, & socius, vel consocius delicti; quid illi dixit talis N. socius.

Qui

Qui aderant.
Qui ſunt teſtes.
Quoniam verò horæ tarditate examen expediri non potuit, Pater N. acceptatis, &c. examen dimiſit, voluntate illud continuandi. Interim lectam ſibi depoſitionem, iuſſus fuit ſubſcribere prout infra, &c.

Io N. hò depoſto.

Frater N. Miniſter.

Frater N. Actuarius.

In ſecundo conſtituto.

§. SECVNDVM.

DIe, . . . loco quibus ſupra: Interrogatus, ſi ipſe conſtitutus eſt diſpoſitus iam veritatem fateri, quòd non fecit in alio examine.

Si vult aliud addere examini heſterno, vel nouum adducere.

Si verè altercatus eſt cum N.

Si ab illo iniurijs affectus fuit, vel è contra.

Si illum manu, vel armis percuſſit.

Si vulnerauit. Reſpondit, Padre nò.

Cui Pater, come nò, ſe ſei ſtato viſto da teſtimonij, non ſolo fuggir con il coltello in mano inſanguinato, mà ferirlo ancora? Reſpondit, ogn'vno può dire quello, che vuole.

Et

Et Pater, credi tu, che vogliano dir la bugia in tuo pregiuditio ſenza cauſa? Reſpondit, vi ſono delli maligni, e bugiardi nel mondo.

Et ad opportunã interrogationem. Reſpondit, io non direi tali bugie, ma non sò la coſcienza de gli altri.

Videns autem P. N. conſtituti pertinaciam, illum denuo paternè monuit. Vedi fratello, tu ſtimi il corpo, ma non l'anima, temi la pena del mondo, non quella dell'Inferno. L'hauer peccato è fragilità, il negarlo alla preſenza di Dio; di cui io tengo il luogo indegnamente, è peccato di Caino, e perciò t'ãmoniſco, che tu laſci queſta tua pertinacia, e dichi, ſe veramente hai offeſo, ò vcciſo N. Reſpondit, hò detto, e torno à dire, che non sò niente di queſto.

Tunc Pater negotio vrgente impeditus, examen pro nunc dimiſit, illud alio tempore continuaturus. Iuſſit tamen priùs legi ipſi reo depoſitionem, & ab ipſo ſubſcribi; quem carceribus mancipari mandauit, vt melius interim de ſua ſalute concipiat, & cogitet de veritate dicenda.

Subſcriptiones.

§. TERTIVM.

Si reus reperiatur esse excommunicatus, absoluatur sic.

CVm Pater N. comperisset N. reum incidisse in excommunicationem maiorem, ob. . . . . eum absoluit, ad effectum solum adstandi, & se tuendi in iudicio, omni meliori &c. cùm ipse non posset probare se esse absolutum. Datum, &c.

Frater N. Minister, &c.

§. QVARTVM.

In tertio Constituto.

DIe, &c. Postquam Pater N. Fratrem N. reum in sua presentia adductum paternè pariter, & grauiter monuit, vt deposita pertinacia, saltem nunc Deo dare gloriam satageret, & confusus à tot mendacijs, facti seriem de plano deponeret, ac narraret, comè passò il fatto dell' homicidio del Padre N. chi lo ferì, chi l'vccise? perche li testimonij tutti dicono che sete stato voi, perche dun-

que

que non lo cõfessate? Respondit negatiuè.

Interrogatus come potete negare questo, hauendo contro tanti testimonij? Et præcepit legi depositiones testium. Senti che dice questo. Senti quest'altro, &c. e se ciò non fusse vero, questi non lo direbbono, disponti dunque à dire la verità. Respondit, son bugiardi.

Interrogatus, & monitus, quod manifestè apparet de pertinacia ipsius, quia non solùm negat delictum à se commissum, sed etiam audet viros probos appellare mendaces; Quomodo tales falsarios vocas, si tibi confrontatos de facie ad faciem sustinere non potuisti, & vix aspicere ausus es pallore, & tremore correptus? Ideo fuit benignè monitus vt à pertinacia discedens, veritatem dicat per ordinem, facti seriem recensendo, come passò questo fatto? Respondit, &c. non mi ricordo, potrebbe essere, mi rimetto à quello, che hò detto di sopra.

Interrogatus, & monitus, vt præcisè respondeat sine dubio, sine hæsitatione, nec se referat ad iam dicta. Respondit, quelche hò detto hò detto.

Interrogatus, & monitus sub pœna confessi criminis, periurij, & torturæ, vt veritatem de plano dicat. Respondit, non sò altro.

Tunc Pater, è possibile, che sei così ostinato, e senza honore, che ci vuoi dare à credere buggie così grandi? Nel primo Constituto non hai detto tu che, &c. nel secondo non dicesti, &c. come hora neghi? come ti contradici? non vedi che

ſei confuſo, e conuinto? non è meglio che per gloria di Dio confeſſi la verità? Reſpondit, &c.

Interrogatus,& iterum monitus, vt veritatem fateatur, aliàs deuenietur aduersùs illum ad iuris, & facti remedia, declarando illum incurriſſe pœnas comminatas. Reſpondit, non hò da dire altro.

Tunc Pater aduertens obſtinationem, & irreuerentiam Fratris N. rei, pœnarumque comminatarum contemptum,reſeruato ſibi iure ſemper, & quandocunque decernēdi ipſum N. incurriſſe, &c. & mandatum deſuper neceſſarium,& opportunum relaxandi, pro nunc ad vlteriora procedens.

Interrogauit, an adhuc perſiſteret in ſua pertinacia. Reſpondit,non mi ricordo.

Interrogatus,& monitus à tergiuerſatione, & obſtinatione diſcedere,& præciſe reſpōdere. Reſpondit, non mi ricordo,non mi ſouuiene.

Quibus auditis, Pater N. dixit Fratri N. reo quod in his caſibus deuenitur ad torturam, non pro extorquenda veritate, ſed ſolum reſponſione affirmatiua, vel negatiua, & idcirco nullæ dantur defenſiones, cùm pateat,quod nulla poterit afferri legitimà, & euidens excuſatio. Reſpondeat ergo preciſè,vt poſſit vitare huiuſmodi torturam, & abijciat iſta fatua ſubterfugia, ſciens quod de illis nulla ratio habebitur. Reſpondit, non hò altro che dire.

Et licet pluries Pater N. ipſum efficaciter, & cha-

charitatiuè monuerit, sẽper ipse reus eandem responsionem dedit, quæ omnia ego Frater N. Actuarius adnotaui.

Tunc Pater N. sedens pro tribunali, &c. visa pertinacia Fratris N. nolentis respondere præcisè ad interrogationem, cum aliter ab eo dictum responsum haberi non posset, mandauit adduci ad locum torturæ: qui N. sic ad locum torturæ adductus, dum spoliaretur, & ligaretur, fuit à patre N. benignè monitus, vt saltem modò disponeretur ad dandam responsionem præcisam, &c. aliàs sciat pro certo statim in altum eleuandum, & torquendum pro dicta responsione. Respondit, &c.

Et videns Pater N. Fratrem in sua obstinatione persistere, mandauit ipsum eleuari in altum, ad effectum solummodo extorquendi responsionem præcisam affirmatiuam, vel negatiuam.

§. QVINTVM.

Confrontatio rei cum testibus.

DIe, &c. vocatus fuit Frater N. reus, monitus, & iuratus, præsentibus, &c. fuit in hunc modum à Patre N. exceptus. Come puoi negare non esser stato in tal giorno, nel tal luoco, mentre li testimonij dicono che vi sei stato? che cosa rispondi à questo. Respondit, *Scribantur, quæ*

dicit, & facit, puta fixo ostenẽs oculos in terram immobiles, dixit suspirans, &c. O Dio, che assassino è questo? Ogn'vno puo dire quello, che vuole.

Cum Pater N. vidisset illius pertinaciam in negando quæ testes veridici deposuerunt, iussit eos singilatim vocari. Primò enim vocauit Fratrem N, testem coram dicto reo, & præstito eidem iuramento de dicenda veritate, ipsum interrogauit, An cognoscat Fratrem N. præsentem. Respondit, Padre sì, si chiama Fra N.

Quo peracto, interrogauit N. constitutum; se conosce Fra N. qui presente, e come si chiama. Respondit, Padre sì; si chiama Fra N.

Postquam reus, & testis se ad inuicem cognouissent: Frater N. testis cum eodem iuramento fuit interrogatus: Si hic est ille, de quo deposuit die . . . . . Respondit, Padre sì.

Et Pater, Satage, inquit illum probè cognoscere, nè erres. Respondit, Io conosco benissimo.

Tunc Pater iussit legi depositionem testis clara, & intelligibili voce in faciem N. rei, quibus lectis, fuit

Interrogatus, si recordatur de hac depositione. Respondit, Padre sì, e conosco la mia sottoscrittione, ò †

Interrogatus, se ciò sia vero. Respondit così è.

Et cum Pater N. aduertisset Fratrem N. testem ratificasse suam depositionem in faciem N. rei, vt saltem confusus verum dicat, ipsum reum coram

ipſo teſte interogauit præuio iuramento, vt ſequitur: Horsù fratello hai inteſo, come Frà N. te l'hà confirmato sù'l viſo, che coſa voi tu dire? Reſpondit ho inteſo; ma non dice la verità.

Et replicante N. teſte, ho detto la verità, & reo illud negante; cùm vnuſquſque in ſuo dicto perſiſteret, Pater N. mandauit dictum teſtem remoueri à loco examinis, & vocari Fratrem N. alium teſtem, qui cum & ipſe coram Patre N. & Fratre N. reo fuiſſet conſtitutus, vterque eorum fuit cum iuramento interrogatus, &c. *Et dic vt ſupra, &c.*

Hæc confrontatio excuſat repetitionem teſtium, licèt non ſit neceſſaria, (quia timidus veretur ſtare contra faciem potentis) Niſi quãdo teſtes è directo pugnant inter ſe, vel cum depoſitione rei. aut de facie non nouerunt eum contra quem deponunt, & in hoc caſu debet reus poni inter alios, nè adſit ſubornatio. Chart. in practic. l. 3. c. 1. n. 84.

§. SEXTVM.

Recognitio rei à teſtibus.

Die &c. cùm N. reus negauerit ſe eſſe illum, contra quem N. N. teſtes depoſuerunt, vt veritas appareat, Pater N. decreuit vocari eoſdem

testes,& recognoscere supradictum reum. Quare primo vocauit Fratrem N. reum, cui præstitit iuramentum, & hanc interrogationem subiunxit. Che diresti se testimonij degni di fede ti cognoscessero per quello, il quale ferì N. il tal giorno? &c. Respondit, &c.

His auditis ad conuincendum ipsum reum de mendacio, & eundem disponendum ad fatendam veritatem, & ad omnem, &c. mandauit vocari Fratres alios, qui reo facie, statura, similes essent,& cum eodem reo in ordine collocari,nimirum NNN. quibus comparentibus, & in ordine collocatis, ipsoque reo secundum locum tenente, mandauit ad eorum faciem statui Fratrem N.testem contra Fratrem N. reum,& delato sibi iuramento, fuit

Interrogatus, riguardate bene, se tra questi Frati vi fosse quello,contra il quale hauete deposto, che à di . . . . ferì Frà N.in Dormitorio. Respondit. Padre sì, che ci è, & è il secondo.

Et Pater, mostratelo à deto. Respondit, mouendo se de suo loco, manibusque proprijs tangendo Fratrem N. reum, qui secundus erat in ordine.& dixit,Padre,questo che hò toccato,è quell'istesso.

Tunc Pater, præuio iuramento, interrogauit Fratrem N. reum. Hai sentito fratello. come il testimonio te l'ha detto in faccia; come puoi negarlo. Respondit, &c.

His auditis P.N. mandauit mihi Actuario legere

gere integram depositionem Fratris N. testis in faciem rei; qua lecta, interrogauit eum, che re-spondi à questo? Respondit, &c.

§. SEPTIMVM.

Reus coram Iudice delinquens:

In Dei nomine. Amem.

Coram P. N. pro tribunali sedente, & ipsum N. reum examinante, ipse reus Dei timore postposito, Deum blasphemauit, vel alapam N. vni assistentium impegit, &c. Super quibus idem Prouincialis, volés de iustitia prouidere, ipsum N. vocauit, eumque interrogauit, cur sic &c.

Si reus confitetur, statim ipsum condemnet; si negat, examinentur duo testes, qui de facto deponant, & statim ipsum condemnet, in ipsa figura iuditij, Et stante sic tribunali, &c.

FORMA TORQVENDI REVM.

§. PRIMVM.

In Dei nomine. Amen.

CVm ex actitatis hucusque contra Fratrem N. reum de . . . . grauia emergant indicia, et probationes vrgentes, quibus verisimiliter eum commisisse tale homicidium, credi possit: ipse autem interrogatus negauerit; P.N. iuris ordinem seruare volens, eundem in rigoroso examine constituere decreuit; quia tamen tortura infligi non debet, nisi prius concessis defensionibus: ideo hoc suo præsenti Decreto mandat indulgeri Fratri N. reo terminum trium dierum ad producendum quæcumque monumenta, et probationes, quibus se innocentem ostendere possit, in delato crimine contra ipsum, & ad elidenda indicia contra ipsum allata, et copiam actorum sibi dari sine nominibus, & cognominibus testiũ, habitis tamen ab ipso testibus curiæ pro ritè, et rectè receptis, et legitimè examinatis, saluis exceptionibus, et repetitione, &c. et sine præiudicio vlterioris processus, et examinis, hoc, et omni meliori modo, &c. prout suo hoc decreto induget

terminum,& copiam. Vel si mauult à suo Procuratore lustrari processum originalem in aula nostræ Cameræ; quod etiam concedit. Datum N. die, &c.

Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVM.

Intimationis dicti Decreti relatio.

ET cum per me Actuarium fuisset prædictum Decretum intimatum Fratri N. reo, acceptauit terminum, et defensiones, &c. et in fidem, &c. die . . . . &c.

Ego Frater N. acceptaui, &c.

Frater N. Actuarius.

Si renuntiat. Et cùm per me Actuarium, &c. gratias agens dixit se renunciare omnibus sibi spectantibus, et competentibus defensionibus, et se remitti pietati Patris Ministri, et in fidem se subscripsit die . . . &c.

Ego N. renuntiaui &c.

§. TER-

§. TERTIVM.

Aſsignatio Aduocati, & Procuratoris.

PAter N. Miniſter volens de iure procedere in cauſa tam graui, et rei N. indemnitati conſuſulere, prouidit cum copia actorum concedendum eſſe eidem D.N.V.I. Doctorem, noſtræ Religionis deuotum, et zelatorem, et Patrem N. Sacræ Theologiæ Lectorem in Procuratorem, prout præſenti decreto aſſignat, et concedit. Datum, etc.

Frater N. Miniſter, &c.

Frater Actuarius &c.

§. QVARTVM.

Prorogatio termini.

COram Reuerendo admodum Patre N. comparet Frater N. Procurator Fratris N. rei prætenſi, et precatur, vt terminum trium dierum ſuo principali indultum, prorogare dignetur, cùm conceſſus fuerit breuis. Inſuper petit ſibi cum effe-

ctu

ctu dari copiam actorum, vel facultatem lustrādi processum in aula suæ audientiæ coram ipso, vt inde elicere valeat quæ ad defensionem sui principalis facere possunt: nec non se accingere ad formandos articulos probatorios, ad elidenda indicia exorta, etc: vt inde innocentia elucescat, quod in gratiam singularem recipiet, et sic instat, omni meliori modo, etc

Qua recepta Actuarius scribat, vel in principio, vel in fine huius, & omnium aliarum comparitionum:

Præsētata fuit per ipsū P.N. Procuratorē die, . &c.

§. QVINTVM.

Decretum prorogationis termini.

PErpensa rationabili petitione Patris N. Procuratoris Fratris N. rei prætēsi, ipsam admittens P.N. Minister, si et in quantum, etc. præcepit prorogari terminum ad . . . . dies, ad producenda, quæ in defensione supradicti rei prætensi facere possunt. Necnon dari facultatem lustrandi processum in aula, etc. prout vtrumque præsenti Decreto concedit, vt petitur. Datum, etc. die . . . .

Frater N. Minister:

Frater N: Actuarius.

§. SEX.

§. SEXTVM.

Præſentatio articulorum.

PRæſentati fuerunt præſentes articuli per Patrem N. Procuratorem Fratris N. rei præſenſi.

Cùm Pater N. Procurator Fratris N. præſenſi rei, & Dominus eiuſdem Aduocatus *ſi aderit* comparuiſſent coram Patre N. Miniſtro precãtes ipſos articulos probatorios admitti, & ſuper illos examinari teſtes ibidem nominatos, pro defenſione ſui, vel eorum Principalis, viſum fuit ipſi P. N. eos admittere, ſi & in quantum, &c. prout præſenti Decreto admittit. Datum . . . . die . . . . &c.

Frater N. Miniſter.

Frater N. Actuarius.

Si aliqui articulorum eſſent impertinentes, vel infamatorij, Pater Miniſter debet illos vel corrigere, vel delere; adnotando in margine illorum cauſam in hunc modum. Hic articulus deletus eſt quia eſt infamatorius, quia impertinens, &c.

§. SE-

§. SEPTIMVM.

Examinatio teſtium ad defenſam.

Examinantur ſicut ad offenſam, mutato ſolum nomine officij, &c. videlicet.

DIe. . . . vocatus fuit coram Patre Miniſtro Frater teſtis adductus, & nominatus ad defenſam Fratris N. rei prætenſi, ſuper primo, *vel ſecundo, vel tertio, vel omnibus articulis, vel totá cauſa,* qui præſtito ſibi iuramento, prout tactis &c. iurauit, monitus de veritate dicenda, fuit primo interrogatus ſuper. . . , articulo, qui Reſpondit, &c. *& ſic de alijs.*

§. OCTAVVM.

Decretum oſtendendi proceſſum defenſiuum parti.

POſtquam Pater N. vidit completum proceſſum, pro defenſione N. rei prætenſi, ſtuduit de eo certiores facere D.N. Aduocatum, & P. N. Pro-

Procuratorem dicti Fratris N. & ipſum reum prout præſenti decreto certiores fieri mandat, per me Actuarium. Datum, &c.

Frater N. Miniſter.

Frater N. Actuarius.

Cùm per me certiores facti fuiſſent NNN. de examine iam perfecto ad ipſorum petitionem, gratias egerunt, & in fidem, &c. die . . . . &c.

Frater N. Actuarius.

§. NONVM.

Petitur copia proceſſus defenſiui.

Coram Reuerendo admodum Patre N. Miniſtro Prouinciali comparent N. aduocatus, & Frater N. Procurator Fratris N. rei prætenſi, & intellecto quod fuerint examinati in articulis aſsignatis, ad defenſionem ſupradicti Fratris N. petūt ab ipſo Patre N. velit eis dare copiam dictorum teſtium examinatorum cum termino dierum octo . . . . vt ipſi conſulere poſsint, an aliud ſit agendum pro completa defenſione dicti Fratris N. aliàs proteſtantur, &c.

Actuarius faciat præſentatam.

Præſentata, &c. *vt ſupra.*

§. DE-

§. DECIMVM.

Decretum pro tradenda copia defensiua.

AVdita iusta, & rationabili petitione N.N. Aduocati, & Procuratoris Fratris N. &c. P. Minister mandauit sibi assignari reperta depositionum dictorum testium, & terminum petitum prout præsenti Decreto assignat, & concedit. Datum, &c.

Frater N. &c.

§. VNDECIMVM.

Consignatio Copiæ.

CVm per me fuisset assignata copia, *vel reperta* depositionum supradictarum, NN. gratias agendo illam *vel illa* receperunt, & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius.

§. DVODECIMVM.

Decretum pro ostendendo toto processu offensiuo, & defensiuo Domino Consultori.

CVm elapsus fuisset terminus dierum . . . . assignatus NN. Aduocato, & Procuratori, &c. ad consulendum an vellent in Iudicio aliud proferre in fauorem sui principalis, & aduertisset Pater N. Minister nil aliud fuisse productum pro parte N. rei; volens legitimè ad vlteriora procedere in causa, decreuit exhibere totum processum hucusque formatum in causa Domino N. I. V. Doctori, electo pro consultore oretenus, & nunc in scriptis, eumque rogans, vt dignetur totum processum perpendere, & suum votum, & consilium in scriptis tradere, quod Dominus prædictus coram me promisit. Quapropter cum effectu fuit per me totus pocessus traditus supradicto Domino N. die . . . . & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius subscribo.

§. DE-

§. DECIMVMTERTIVM.

Restitutio processus cum voto.

DIe ; . . . Dominus N. Consultor electus accessit ad Patrem N.& restituit processum sibi consignatum,cum voto ipsius manu descripto & subscripto, & habitis multis colloquijs cum Patre N.super causæ totius meritis, tandem mihi Actuario iussit præfatus P. N. dictum votum in actis registrare,manu que præfati Domini Cõsultoris signari, me presente, & vidente, & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius.

§. DECIMVMQVARTVM.

Votum Consultoris.

Describatur in pagina summarium processus, & subdatur.

QVibus supradictis ita se habentibus,& superinde habita matura deliberatione, necnon coloquio cum P. N. tandem mihi infrascripto

visum fuit, ipsum Fratrem N. non leuiter suspectum esse de homicidio commisso in personam Patris N. &c. ac propterea torquendum esse spatio . . . . cum . . . . ictibus, seu quassis funis, factis ei interrogationibus respicientibus substantialia processus, & ea quæ magis vrgent, nimirum . . . . & vbi nihil emergat, dimittatur pro nunc: quod si confitebitur, ad triremem per decennium mittatur, &c. & ita vt supra proximè scriptum est censui, &c.

Ego N. V. I. D. Consultor, &c.

§. DECIMVMQVINTVM.

Decretum Iudicis adhærendi dicto voto.

ET sic ego Frater N. Minister Prouincialis, inhærens supradicto voto, cum mei Diffinitorij consilio, & assensu decreui præfatum Fratrem N. torquendum esse modo, & forma, ac ordine quibus supra in voto, prout in præsenti decerno. Datum, &c.

Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

§. DE-

§. DECIMVMSEXTVM.

Praxis inferendę torturę.

DVci faciat reum ad locum torturæ, ibique interrogatum decernat, & funi applicet, nè appellet: in executione enim Decreti non admittitur appellatio. Forma igitur erit hæc.

DIe . . . . constitutus coram Patre N. Frater N. extractus de carceribus, propriè in loco ante carceres, vbi extabant omnia ad torquendum parata, præstito ei priùs iuramento, qui tactis, &c. iurauit. Cui ante omnia Reuerẽdus admodum Pater Minister charitatiuè dixit. Con tutto, che noi per l'inditij, e per detti di testimonij siamo chiari, e certi, che voi hauete commesso . . . . tuttauia siamo venuti in risolutione di saperlo dalla bocca vostra, perciò vi dimando, come passa il fatto, &c. & auertite à dirlo spontaneamente, perche altrimente sarete costretto à dirlo sù la corda qui preparata. Respondit, io ho detto la verità. *Describantur omnia, quæ dicit, facit, singulta, lachrimæ, voces, eiulatus, &c.*

Cui dictum fuit, già che restate nella vostra ostinatione, acciò non vi habbiate à lamentare di noi, vi si replica di nuouo, che dichiate come pas-

sa, &c. Respondit, non sò niente.

Tunc fuit dictum, quantunque neghiate, vi dimando qual fu la causa, che vi mosse à tutti questi particolari? di pigliar l'armi dal tal luogo, d'assaltar di notte Frà N., di ferirlo in testa, d'vciderlo finalmente? Respondit, non sò cosa alcuna; *sic debent fieri interrogationes super omnia indicia.*

Videns autem constituti obstinationem P. admod. R. Minister iussit illum expoliari, funi applicari, & ligari; quod dum fieret, fuit ei dictum. Auertite che questo tormẽto nõ vi si dà per quello, che hauete cõfessato; perche per quello vi si darà la pena ordinata: mà acciò cõfessiate, chi vi mosse ad . . . . &c. qui nihil respõdit, *vel* respondit, io sopportarò anco questo per i miei peccati.

Tunc denique iussum fuit ipsum N. expoliatum & funi alligatum eleuari in altum, & sic eleuatus fuit interogatus, qual fu la causa che ti mosse, &c. Respondit, ò Dio, ohimè, son morto, &c. *vel tacuit nihil respondens: scribantur adamussim omnia quæ dicit, vel facit tortus in tormento.*

Si opus sit quassare funem. Videns Pater N. torti silentium iussit semel quassari funẽ: quo per N. facto, eiulauit ipse tortus alta voce dicens, ò Diò, ò Vergine Santissima aiutami, ò Padre San Francesco, & tacuit. *Sic etiam si iterum quassandus sit.*

In fine autem torturæ. Postquam per spatium . . . . Frater N. stetit in tortura, fuit iussum per

Pa-

Patrem N. & Consultorem ipsum reum leuiter deponi de tortura, & sic fuit supersessum in tortura; *hoc addatur si fuerit necessarium* . cum animo iterum, & pluries ipsum N. reum torquendi, quatenus opus fuerit, & Patri N. ac Domino Consultori videbitur, & accomodatis sibi brachijs, fuit remissus in carcerem. Acta sunt hæc, vbi supra.

Frater N. Minister. N. Consultor.
F. N. Actuarius.

§. DECIMVMSEPTIMVM.

Secundæ torturæ Decretum.

VIso per nos P. N. ac D. N. Consultorem rigoroso examine habito in tormentis hesterna die à Fratre N. eoque maturè considerato, necnon perlectis præcedentibus examinibus dicti N. decreuimus ipsum denuò conduci ad locum torturæ, rursumque admoneri ad facendum veritatem, facta sibi comminatione de iterum subijciendo illum torturæ, prout præsenti Decreto, predicta de causa, adduci ipsum Frattem N. in dictum locum mandamus, die . . . .

§. DECIMVMOCTAVVM.

Secundæ torturæ illatio.

ET cùm à Patre N. iussum fuisset adduci Fratrem N. ad dictum locum tormentorum, & ipse N. constitutus esset coram P. N. Ministro, D. N. Consultore, & me Actuario, Pater N. his verbis illũ allocutus est. (præstito priùs eidẽ iuramẽto de veritate dicenda, prout iurauit.) Perche non restiamo sodisfatto di voi da quello, che hieri dicesti che &c. e vegghiamo, che cercate occultar la verità, contra tanti inditij, & proue; perciò habbiamo conchiuso di tormẽtarui di nuouo, e questi tormenti saranno più accerbi, &c. Onde vi conseglio, & ammonisco, che, &c. Respondit.

Tunc P. N. dixit poiche state sula negatiua, e contra di voi vi è che &c. *dicantur inditia per extensum*. Però risolueteui di &c. altrimente, &c. qui respondit.

Et cùm nihil vltra haberi posset, iussit illum expoliari, &c. qui sic ligatus dixit . . . .

Cui ligato, dum inciperetur in altum extolli, dixit Pater N. volete dir la verità? Respondit, già l'hò detto.

Tunc iussum fuit altius eleuari, & interrogatus opportunis interrogationibus, ipse N. semper cla-

clamabat,ohime . . . .

Et cùm videret P.N.eum multum pati, & perseuerare in sua negatiua hesterna, iussit illlum à tortura de iure, & leuiter deponi, ac paulatim, ipso N. semper dicente . . . . & ad carcerem reduci,&c.

§. DECIMVMNONVM.

Reo in tormentis deficiente, vel incantationibus munito.

PEndente autem à fune N. & sudores emittente, ac dicente, ohime mi moro, iussit P. N. eum deponi,& super scamnum aptari, ac aceto eius nares fricari, & sulphure suffumigari, quia videbatur pati deliquium. Quod quia vlterius protendebatur, vocari fecit Dominum N. Medicum, quem rogauit videre, an verè Frater N. pateretur deliquium, & suum iuditium interponeneret, qui diligenter pulsum, & pectus tangens ipsius N. dixit eum vere defecisse, & indigere restauratione: Quo audito, portari fecit in carcerem iniuncto Infirmarijs, vt necessaria applicarent remedia. *Si autem fuerit fictio dicatur*, dixit eum non pati deliquium, sed simulare, & propterea posse torqueri. Quo audito Pater N. iussit iterum in altum tolli, &c.

Si

Si dormiat in tormentis, si illa despiciat, si dolorem non sentire demonstret. Videns autem P. N. ipsum constitutum in tortura dormire, vel tormenta spernere, & veluti non sentire, dubitans de aliqua operatione dæmoniaca, iussit Fratrem N. de tortura deponi, & eum nudum spoliari, ac sub brachijs, in ore, intra capillos, & alijs partibus corporis diligenter inquiri an aliquid ibidem occultaretur, quod tales effectus faceret. Item pilos ipsos totius corporis radi, & postea sic expoliatum, & rasum, femoralibus alijs indutum, iterum ligari, & fune in altum eleuari, &c. qui sic ligatus, & in altum sublatus clamare cæpit, oh Dio, oh Dio, &c.

§. VIGESIMVM.

Ratificatio post torturam.

DIe . : . constitutus coram Adm. R. P. Ministro, Frater N. reus prætensus, eductus de carceribus, vinculis solutus, & extra locum tormentorum positus, vocatus ad ratificandum quæ hesterna die in tortura deposuerat, & præstito ei Iuramento de veritate dicenda, prout iurauit, fuit illi lecta confessio sua, alta & intelligibili voce, qua lecta, dixit illi Pater N: hauete voi inteso quello, che confessaste di propria bocca d' hauer vcci-

vcciso, &c: Respondit Padre si l'ho intesa, e questa è quella medesima.

Interrogatus, volete voi approuare, & ratificare quanto hauete detto, s'è veramente così, che voi hauete vcciso &c. Respondit, io lo ratifico, & è così la verità, ch'io &c.

Interrogatus, & monitus, auertite di non dire la bugia, ne vi fate mouere da timore de'tormēti. Respon dit, hò detto la verità. Tunc Pater, dunque lo ratificate? Respondit, Patre sì.

Quo accepto, fuit iussus subscribere, vt infra.

Io Frà N. hò deposto, & ratifico, &c.
Frater N. Minister.
Frater N. Actuarius.

Tunc Pater N acceptatis &c. pro tribunali sedens, examen dimisit, & reum ad carceres reduci mandauit, præcipiendo dari copiam confessionis, vel facultatem lustrandi confessionem predictam Domino N. Aduocato,, & Patri N. Procuratori, ac ipsimet reo, si illam voluerint, intra spatium . . . . . dierum, ad faciendas suas defensiones. Omni meliori modo &c. prout præsenti decreto dari mandat. Datum &c.

Frater N. Minister prouincialis.
Frater N. Actuarius.

Et cum per me fuisset intimatum prædictum decretum N. N. gratias egerunt, & in fidem &c. die . . . . .

Frater N. *Actuarius.*

Die verò . . . . . . per me infrascriptum fuerunt exhibita acta confessionis in tortura, & post illam N. N. N. Aduocato, Procuratori, reo, *vel* datus processus ad lustrandum illum, prout fecerunt, gratias agendo. & in fidem &c. manu propria me subscripsi.

Frater N. Actuarius.

§. VIGESIMVMPRIMVM.

Tortura rei pro Complicibus.

PAter N. visis, & ponderatis actis contra N. reum confessum, & depositionibus testium dicentium . . . . considerata qualitate criminis patrati, quod sine complicibus committi non potuit, & veritas haberi non posit, nisi à reo; & cum ipse inuerisimiliter neget, iusit eundem adduci ad locum torturæ, spoliári, &c. & hoc sine preiudicio quorumcumque iurium Curiæ, quomodocumque, & qualitercumque competentium, de qui-

quibus ipſe N. eſſet conuictus, & confeſſus ſuper quibus nullo modo ipſe Pater N. intendit ipſum torquere. quinimo proteſtatur, illum ſuper ipſis non torquere, & huiuſmodi proteſtationem in quolibet actu repetitam fore, & eſſe intendit, & quod pro repetita ſemper habeatur: ſed ipſum Fr. N. torquere intendit pro vlteriori veritate ſuper alijs criminibus ab ipſo commiſsis, & contra ipſum in indicijs deductis, & ſuper complicibus, & fautoribus, &c. non aliàs, nec alio modo, &c. de quo ſolemniter proteſtatus eſt, & proteſtatur ipſe P. N. prout præſenti Decreto ipſum N. adduci mandat, &c. Datum . . . &c.

Frater N. Miniſter.

Frater N. Actuarius.

SENTENTIA.

§. PRIMVM.

Citatio ad Sententiam.

Ponderatis deductis pro parte N. rei in ſui defenſionem, & omnibus alijs in proceſſu compilato productis, ac probatis, viſum fuit Patri N. mandare, vt citentur D. N. Aduocatus, & Pater

N. Pro-

N. Procurator dicti Fratris N. eorum principalis ad audiendam ſententiam promulgādam in Conuentu N. die . . . . prout præſenti Decreto citantur, &c. Datum . . . . die . . . .

Frater N. Miniſter.

Frater *N. Actuarius.*

Et cùm per me ſupradictum Decretum citationis fuiſſet intimatum NN. gratias egerunt, &c. in fidem me ſubſcripſi die . . . .

Frater N. *Actuarius, &c.*

§. SECVNDVM.

Tenor Sententiæ.

IN cauſa agitata contra N. ſuper prætenſo homicidio in perſonam N. Domini noſtri Ieſu Chriſti nomine inuocato, Deum præ oculis habentes. Nos Frater N. Miniſter Prouincialis N. ac Iudex ordinarius, per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de Iuriſperiti, & Conſultoris noſtri conſilio, & Diffinitorum noſtrorum aſſenſu, ac voto ferimus in his ſcriptis, & pro tribunali ſedentes. Viſis actitatis in cauſa, & cauſis coram nobis vertentibus, vt Iudice ordinario in prima, & vlteriori inſtantia contra Fratrem N. *ex Denun-*

tiatione

tiatione, ex Inquisitione prout in actis, & ex indicijs productis de prætēso homicidio perpetrato Anno . . . . die . . . . in personam P. N. lite igitur contestata coram nobis per ipsos, receptisque ex vtraque parte probationibus oblatis, ac in iuditio deductis. His ergo omnibus accuratissimè perpensis, & ad plenum cognitis causæ meritis, & æqua iustitiæ lance discussis, & deliberatione insuper habita, parte, *vel partibus*, igitur citatis ad audiendam sententiā pro hac die, præsente Fratre N. *vel absente* dicimus, pronunciamus, decernimus, & declaramus, N. absoluendum fore ab obiecto sibi delicto homicidij, tanquam innocentem, & ab instantia iuditij, & quoad hoc restituendum fore pristino eiusdem statui, donec alia contra ipsum indicia insurrexerint. In pœnam verò comminationis, vel percusionis factæ cum baculo, &c. sic carceribus mancipatus perseueret, & bis in hebdomada sibi disciplinæ flagella infligat, donec aliter Reuerendisimo Patri Generali visum fuerit.

Et ita dicimus, sentetiamus, decernimus, & declaramus, absoluimus, & condemnamus, singula singulis congruè referēdo, præmisso omni meliori modo, via, iure, causa, quibus validiùs, & efficaciùs fieri potest.

Pronunciauimus, condemnauimus, & absoluimus, vt supra, &c. lecta, lata, publicata in Conuentu N. die . . . .

Ita

Ita Pronunciauimus, absoluimus, condemnauimus nos.

Frater N. Minister &c.
Loco† sigilli.
F. N. Actuarius.

Eodem Die Reuerendus admod. Pater Minister supradictus pronuntiauit, prout in schedula tenoris suprascripti,& post vocalem eiusdem pronunciationem dedit mihi in mandatis, vt ea redigerem in actis, & vnum, vel plura, iuxta occasiones,conficerem instrumēta,præsentibus P.P.N.N. ad præmissa specialiter adhibitis, & rogatis; & in fidem me propria manu subscripsi.

Ita est qui supra.
Frater N. Actuarius.
Frater N. adfui.
Frater N. *&c.*

§. TERTIVM.

Absolutoria.

CHristi nomine inuocato. Nos &c. visis &c. habitoque Patrum N.N.N.N. diffinitorum consilio, & assēsu, Deum &c. Christi nomine repetito

petito, dicimus &c. dictum N. non fuisse repertum culpabilem, sed prorsus immunem à crimine stupri de quo fuit per N. accusatus: ideò veluti de tali crimine innocētem absoluimus, & liberamus, absolutumquè, & liberatum esse volumus, & declaramus.

Fratrem verò N. accusatorem in pœnā calumniatorum condemnamus, reseruantes Reuerendissimo Patri Generali relaxationem, vel diminutionem talis pœnæ. &c.

Ita pronunciaui ego &c.

§. QVARTVM.

Comdemnatoria.

CHristi nomine &c. Visis &c. dicimus &c. Fratrem N. fuisse repertum culpabilem, ac de iure punibilem de propinatione veneni, facta ab ipso in personam Patris N. qui propter hanc causam mortuus est, ac propterea condemnamus ipsum ad pœnam triremium ipsius vita durante. *vel ad perpetuos carceres*, incipiendo ab hoc die, ità vt in ijs clausus detineatur. Reseruantes Reuerendissimo Patri Generali ex certa scientia, & expresè, quatenus, si rationabiliter iudicauerit, illam minuere possit. H*æc reseruatio non fiat in pœnis Statutorum.*

§. QVINTVM.

Interlocutoria.

CVm Frater N. exceperit Fratrem N. velut illegitimum, & ab eius accuſatione fore repellẽdum inſtiterit, quia infamis ſit, eo quod aliàs per Patrem N. Viſitatorem ob furtum notorium declaratus fuerit infamis: Nos attendentes exceptiones propoſitas eſſe veras, & ſufficienter probatas, de noſtrorum Diffinitorum conſilio pariter, & aſſenſu dictum Fratrem N. velut infamem eſſe ab accuſatione cuiuslibet repellendum, vt accuſatorem illegitimum iudicamus, prout præſenti decreto repellimus, & reijcimus, & conſequenter dictum Fratrem N. propter illius accuſationem non eſſe fatigandum, & non ſolum hoc, verùm omni meliori modo &c. Datum &c.

Frater N. Miniſter.
Frater N. Diffinitor. &c.
Frater N. Actuarius.

§. SEX-

§. SEXTVM.

Exceptoria.

CHristi, &c. declaramus dictum Patrem N. fuisse conuictum de inobseruantia paupertatis, & graui impatientia, &c. prout in exceptionibus contra ipsum adductis latius continetur. Propterea inhabilem ad quascumque dignitates declarandum fore, & esse, prout illum ad eas inhabilẽ sentẽtiamus, & declaramus, adeò vt ad eas eligi, & electus confirmari non possit. hoc, & omni meliori modo, &c. Datum, &c. Lecta, lata, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. *Actuarius.*

Contumacis condemnatio.

§. PRIMVM.

Priùs debet citari per monitorium.

Existentibus indicijs, citetur in hunc modum, & fiat monitorium.

FRater N: Minister, &c. tibi Fratri N. ex aduerso principali, authoritate officij nostri, tenore præsentium præcipimus, & expresfè mandamus, intra dies tres proximè futuros, ab executione præsentium numerandos, quorum dies primus, pro primo, secundus pro secundo, tertius pro tertio, & vltimo peremptorio termino tibi assignatur sub pœna confessatorum criminum, & delictorum, de quibus imputaris, *& insuper suspensionis, degradationis &c.* debeas coram nobis personaliter teipsum præsentare, ad teipsum excusandum, exculpandum, & defendendum ab infrascriptis criminibus, & excessibus, per te commissis, & perpetratis, & signanter super eo, quod cum aliàs de anno . . . . die . . . . *Insere delicta*. His peractis in fugam te dedisti, pœnas pro-

pterea in sacris legibus, & Canonibus taxatas temerè contemnendo, & incurrēdo, rebusque alijs &c. alioquin &c. Volumus autem præsens nostrū monitorium tibi personaliter (si persona tua commodè haberi potuerit) sin autem cellæ tuæ solitæ habitationis, & valuis Refectorij, dimissis ibidem, affixisque copijs præsentari, & intimari. Illudque monitorium sic executum ita te arctare & afficere, ac si personaliter, & magis legitimè executum foret. certificantes nihilominus te, quod si in dicto termino non comparueris, Nos seruatis quatuor terminis, in similibus seruari solitis, iuxta stilum Curię nostre, ad declarationem quod prædictas pænas incurreris, illarumque legitimam executionem, contra te procedemus, in quorum fidem, &c. Datum, &c.

Sigil†lum:

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius,

§. SECVNDVM.

Relatio citationis, & executionis.

FIdem facio ego Frater N. Actuarius, *vel Minister Curiæ de mādato*, publicasse supradictum monitoriū in Conuentu N. & affixisse illius

copiam valuis cellæ Fratris N. ac Refectorij Cõuentus. die . . . .

Ita est Frater N. Actuarius.

Elapso deinde termino, sic citatur. Imperante Admodum Reuerendo Patre N. &c. citetur Frater N. ex aduerso Principalis ad dicendum se paruisse monitorio pœnali contra eundem formato, executo, & in actis legitimè reproducto, & ad dicendum contra primum, pro prima dilatione, ad primam diem.

Frater N. Actuarius.

Et cum per me facta fuisset supradicta citatio die . . . me subscripsi.

Frater N. *Actuarius.*

Die . . . . citetur, &c. pro secunda vice.
Die . . . . &c. citetur, &c. pro tertia vice.
Die . . . . &c. citetur, &c. pro super abundanti dilatione pro quarta vice, &c. *Et fiant relationes, vt supra.*

Istæ tamen citationes, sunt solemnitates iuris; & fiunt instante fisco, proinde relinqui possunt.

§. TER-

§. TERTIVM.

Citatio ad ſententiam.

DIe . . . . citetur F. N. ex aduerſo principalis ad videndum concludi in cauſa per definitiuam ſententiam, *& loco definitiuæ ſententiæ*, ad videndum declarari ſe incidiſſe in pœnas, in monitorio, contra eum in actis regiſtrato, & fulminato contentas, & ad relaxandum, propter horum executionem opportunum mandatum, &c.

Frater N. Actuarius.

Fiat relatio citationis, vt ſupra.

§. QVARTVM.

Sententia contra Contumacem.

CHriſti nomine repetito, de conſilio, & conſenſu noſtri Diffinitorij, pro tribunali ſedentet, dicimus, declaramus, & ſententiamus, Fratrem N. contumacem, ob homicidium, de quo in actis indiciatus eſt, & per contumaciam confeſſus, incidiſſe in pœnas ſuſpenſionis perpetuæ à diuinis,

& in pœnam triremium per decennium, prout in monitorio contra ipſum relaxató, cui parere contempſit, latiùs continetur. quas pœnas eum incurriſſe declaramus poſt lapſum trium dierum, à publicatione præſentis ſententiæ numerandorum, niſi intra ipſos comparuerit. Ita dicimus, &c. omni meliori modo, &c. Datum &c.

Lecta, lata, & publicata, &c. die . . . .

Frater N. *&c.*

FORMA
PROCEDENDI
per accuſationem.

§. PRIMVM.

Libellus accuſatorius.

CORam vobis Reuerende admodum Pater Miniſter, &c. perſonaliter comparet Frater N. eique per modum accuſationis exponit, qualiter Frater N. ligno priùs nodoſo, poſtea gladio aggreſſus eſt ipſum comparentem, cui duo vulnera, alterum in capite, alterum in brachio inflixit, coram PP. NN. propè Refectorium Conuentus N.

N. Quapropter non motus odio, aut vindicta, sed tantum iustitia, nè scelera impunita remaneant, instat, vt dictus Frater N. puniatur, omni meliori modo, &c.

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVM.

Acceptatio Libelli.

In Dei nomine. Amen. &c.

ANno &c. die, &c. in Conuentu N. Cùm comparuisset coram R. A. P. M. &c. Frater N. & porrexisset cedulam accusatoriam contra N. cuius initium est, Coram vobis: finis verò, Ego Frater N. accusator, & institerit procedi contra ipsum, testes prout in cedula examinando; Præfatus Pater N. eidem N. protestatus est, illum teneri ad pœnam talionis ad probandum exposita, ac propterea iussit illum, vt infra subscribere, cui etiam præstitit iuramentum, quod non animo calumniandi deposuerit, prout iurauit, &c. & cum hac duplici cautione, accusationem acceptauit, & ad procedendum in causa, prout de iure, decreuit, &c.

Ego Frater N. subscribo me pœnæ talionis, si in probatione defecero.

Acta

Acta sunt hæc in Conuentu, &c. die . . . . &c. præsentibus PP. NN.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. TERTIVM.

Alia accusationis forma.

COram, &c. comparuit Pater N. & dixit, Io Padre molto Reuerendo mosso dal zelo dell'honor di Dio, e non per mala volontà, ò per vendetta accuso il P. N. di vna prattica scandalosa, &c. di furto, &c. di bestemmia, &c. acciò essendo castigato s'emendi, e gl'altri habbino timore, e dò per testimonij li PP. N. N. N. li quali si sono trouati presenti in Refettorio, &c. in Conuento, in Piazza, &c. e così accuso, e fò instanza, in ogni miglior maniera, &c.

Quem cùm monuisset, & iurare fecisset de calũnia, ac obligari ad probandum exposita ad pœnam talionis, subscribere fecit vt infra, præsentibus NN.

Io N. hò accusato, e mi obligo, &c.

§. QVAR-

§. QVARTVM.

Causæ descriptio.

CApitula super quibus infrascripti testes examinari debent, videlicet.
Primò quòd N. frequenter bibit.
Secundo quòd multoties inebriatus est.
Tertiò, quòd ebrius aliquando publice vomuit.

Testes examinandi.

Pater N. super primo.
Pater N. Pater N. super secundo.
Pater N. Pater N. super omnibus.

§. QVINTVM.

Citatio processus.

ACceptata igitur accusatione, volens Pater N. iustitiæ, & suo muneri satisfacere, causæ progressum aggressus est ab examine testium, vt infra.

Die

Die . . . . coram P.N.vocatus fuit Pater N. testis ab accusatore nominatus, super primo articulo examinandus, Sacerdos, ætatis, &c. Religionis, &c. cui præstito iuramento, & adhibita monitione, &c. *Et alia fiant, vt in formula examinis testium. Sicuti examen rei, defensiones, quæ sic describi poterunt.*

§. SEXTVM.

Titulus defensionum.

EXceptiones, & defensiones, quæ probandæ offeruntur coràm Patre N. per Fratrem N. accusatum *vel denunciatum* de ebrietate à Fratre N: super quibus omnibus petitur, vt moris & iuris est, examinari infrascriptos testes, videlicet:

P. N. super primo articulo, quod N. raró bibit.

P. N. super secundo, quòd nunquam inebriatus est.

P. N. super tertio, quòd nunquam vomuit.

P. N. super quarto, quòd ipse parcus & continens est.

Testes autem pro defensionibus examinentur, vt supra.

§. SE-

§. SEPTIMVM.

Monentur partes pro expeditione causæ.

FOrmato processu offensiuo, & defensiuo, eoque partibus ostenso, Reum, & Actorem, segregatim adesse curauimus, eisque diximus, iam nos oblatos testes examinasse, nec aliquid de iure prætermisisse. Itaque si aliquid vobis superest, omni abiecta mora exponite, nam nostrum consilium est actitatam causam finire. Verùm cùm hi nihil aliud se requirere dicerent, debita vsi diligentia, ad definitiuam sententiam deuenire iudicauimus. Actà sunt hæc in Conuentu N. die . . . . .

Frater N. Minister &c.

Frater N. Actuarius.

Io N. accusatore non hò da dire altro.
Io N. accusato non hò altro che dire.

vel Procuratores subscribant.

Sententia feratur, vt supra.

Denun-

Denunciatio.

§. PRIMVM.

Denunciatio Euangelica.

REuerende Pater, charitate impellente, tibi vt patri denuncio quomodo Frater N. contra regularia instituta vino sese ingurgitat, in quo est luxuria, in sui perniciem, & aliorum scãdalum: quare, vt suæ saluti, & aliorum offendiculo consulas, piè corripiendum censeo. Ego enim secundum Euangelium, debitam monitionem non prætermisi.

Ego Frater N. denuncio.

§. SECVNDVM.

Denunciatio iudicialis.

REuerende Admodum Pater. Iustitiæ zelo commotus, ne crimina inulta remaneant, tibi vt Iudici denuncio, qualiter Frater N. &c. Quapropter tuum erit, delictum hoc emendare. charitatiuè enim, ni fallor, antea eum monui, &

nihil

nihil profeci, & cum oleum abiecerit, vino correptionis nunc agendum arbitror.

Ego Fr. N. denuncio.

§. TERTIVM.

Processus per denunciationem.

In Dei nomine. Amen.

Coram Patre N. comparuit Frater N. ac denunciauit Fratrem N. vt infra. Io Padre hò molte volte corretto Frà N. che non beuesse tanto, nè s'imbriacasse, mà perche sempre ha dispregiata la correttione, lo denuntio à V. P. acciò lo castighi, acciò s'emendi; e si possono esaminare li P. N. N. N. &c. Quo audito, Pater fecit iurare Fratrem N. quòd dictum N. charitatiue correxerit & non resipuerit, & quod non odio, aut calumniandi animo denunciauit, prout tacto, &c. iurauit. Et præfatus Frater N. denunciationem acceptauit, si & inquantum, &c. comminata denunciatori pœna talionis, si in probatione deficiat, cui standum esse promisit. Acta sunt hæc in Conuentu N. die . . . . &c. anno, &c. præsentibus NN.

Frater N. Actuarius.

Frà N. fui presente.

Frà N. fui presente.

§. QVAR-

§. QVARTVM.

Denunciatio facta per litteras missiuas.

In Dei nòmine. Amen.

CVm Admodum Reuerendo Patri, &c. missæ fuissent duæ epistolæ à Fratre N. in quibus denunciabatur, quòd Frater N. suspectum consortium haberet in Conuentu N. essentque scriptæ & subscriptæ manu ipsius, vt credebatur; volens ipse Pater N. malis insurgentibus, quantum in se est obuiare, accessit ad Conuentum N. ibique tribunali erecto, de hac causa inquirere decreuit Acta, &c. die . . . . .

F. N. Actuarius.

§. ~~SECVNDVM~~. QVINTVM.

Examen denunciationis.

VOcari igitur primò fecit Fratrem N. Scriptorem supradictarum litterarum, quarum initium erat . . . . finis . . . . à tergo autem,

Al

Al molto R.P. &c. Et præſtito ei iuramento, eum interrogauit.

Primo, ſi ſciat ſuæ vocationis cauſam.

Si ſcripſit ipſi Superiori litteras, & quas.

Si fecit illas ab alios ſcribere.

Si recordatur materiæ contentæ in illis.

Si querebatur in illis de aliquo, & de qua re.

Quid mouit illum ad ſcribendum.

Si ſciat alios de ea re ſcripſiſſe.

Quomodo ſciat.

Oſtẽſis litteris. Si eas cognoſcit, vt à ſe ſcriptas?

Si totum in illis expoſitum, ſit verum.

Si ille contra quem ſcripſit, eſt ſuus inimicus.

Si eum de tali crimine monuit.

Coram quibus id fecit.

Subſcribant.

§. SEXTVM.

Decretum de aſsignandis teſtibus.

QVibus habitis P. N. præcepit ipſi N. vt intra ſpatium vnius diei *vel horarum* aſſignaret nomina teſtium, aut ſcripturas, aut alia monumenta, quibus conſtare poteſt de corpore delicti à ſe delati, ac deinceps de veritate dictorum contra præfatum N. vt poſſit contra ipſum de iure procedi, ſecundùm Canonicas ſanctiones. aliàs,

ſi in probatione defecerit, ſe puniendum non ambigat, prout præſenti Decreto dictum teminum assignat. Datum . . . . die . . . .

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Eodem die ego Frater N. acceptaui dictum terminũ, & in fidem me ſubſcripſi manu propria.

Ego Frater N. manu propria.

§. SEPTIMVM.

Si is litteras, vt à ſe ſcriptas, non acceptet.

VIdens Pater N. Fratrem N. non acceptaſſe litteras, vt à ſe ſcriptas, generalem inquiſitionem inſtituere decreuit de talium litterarum ſcriptore. quare die . . . . &c. vocatus fuit Pater N. Sacerdos, ætatis, &c. Et cum iuraméto, &c.

Interrogatus (*Oſtenſis litteris, quarum initium eſt &c. & finis &c.*

Si ſcit, quis eas ſcripſerit.

Si poteſt imaginari earumdem ſcriptorem.

Vnde ad talem imaginationem mouetur.

Quis aderat, quando dixit ſe vindicaturum?

Si aliàs eum talia feciſſe ſciat.

Si alios nouit, qui ſciant, vel putent N. ipſas litteras ſcripſiſſe;

§. OCTA-

§. OCTAVVM.

Vindicatio ab infamia, quòd aliquis eas litteras non ſcripſerit.

DIe . . . . Cum per diligentẽ inquiſitionem nos Pater N. Miniſter &c. reperiſſemus vanè,& ſine fundamento Fratrem N. infamia reſperſum de dictarum litterarum ſcriptura ; vt in actis apparet. Idcirco ipſum innocentem iudicamus de obiectis, prout præſenti decreto iudicamus,& abſoluimus ab inſtantia iudicij, donec alia inſurgant contra ipſum indicia. Datum, &c.

Frater N. Miniſter.

Frater N. Actuarius.

§. NONVM.

Denunciatio iuſſu alterius.

DIe . . . . &c. Cum Pater N. audiſſet, Fratres NN. non ſua ſponte,ſed iuſſu Patris N. Guardiani denunciaſſe per litteras ac proinde ſe

non teneri ad probandum exposita; idcirco Patri N. visum fuit de tali iussu inquirere, & aliis infrascriptis. Quare cum Pater N. Guardianus vocatus adesset coram Patre N. fuit interrogatus cum iuramento, prout tacto &c.

Si scit aliquem denunciasse.

Quomodo sciat.

Si ipse praecepit scribere litteras, & quare.

(Ostensis litteris.) Si illas cognoscat pro scriptis suo iussu.

Si scriptae fuerunt manu denunciatorum.

Si contentum in illis verum sit.

Quare ipse vt superior non prouidit.

De causa scientiae.

§. DECIMVM.

Testes, & articuli assignantur.

Coram Patre N. comparet Frater N. & dicit, quod cum die . . . . fuerit sibi iussum, vt infra terminum horarum . . . . . deberet adducere testes, & probationes pro sua denunciatione iuridica facta contra N. super crimine . . . . . quapropter modo comparens praesentat articulos, nomina, & cognomina testium, qui erunt examinandi tam super corpore delicti, quàm super persona delinquentis: sunt autem sequentia, super

qui-

quibus petit cum omni reuerentia, & meliori modo ſibi miniſtrari iuſtitiam contra denunciatum, procedendo ad ipſius punitionem, aliàs de omni iniuſtitia (cum reuerentia) proteſtatur, & ita petit ſibi, & bono religionis prouideri, iſto, & omni alio meliori modo &c.

Nomina teſtium ſunt.

P.N. P.N. P.N. &c.

Articuli autem.

Primus quod &c.

Secundus quod &c.

Et teſtes examinandi ſunt, primus ſuper primo, ſecundus ſuper ſecundo &c,

Præſentata fuit præſens comparitio per manum Patris N. & à Patre Miniſtro fuit admiſſa, ſi & inquantum: Die. . . .

Frater N. Actuarius.

§. VNDECIMVM.

Denunciatio ad vtilitatem denunciantis.

COram Patre N. comparet Frater N. eidemque per modum denunciationis exponit,

qualiter Frater N. quadam die de cella ipsius comparentis furto surripuit duo Quadragesimalia, cuius rei testes sunt N.N. illaque retinet contra voluntatem ipsius cõparentis. & denũciantis, & licet sępius requisitus, nõ vult restituere *vel* N. nõ cessat ipsius famã denigrare, cuius rei testes sũt N.N. & cùm sæpè illum admonuerit, vt ab huiusmodi calumnijs abstineret, haud tamen destitit, sed in deterius prolapsus est, &c. Q̃uapropter eumdem denunciat adm. R.P.V. non odio, sed zelo, vt & ipsius Fratris saluti consulatur, & sibi sua Quadragesimalia, *vel* fama restituatur. Datum . . . .

Ego N. sic denuncio.

Si Superior vocato denunciato (quod prius debet facere) restitutionem &c. obtinet, vlterius non procedat; iam enim ciuiliter prouisum est. si ille restituere nõ vult, tunc criminaliter instituat informationem, vt supra, nisi vellet ex denunciatione, sibi viam ad iudicium aperiente, procedere ex officio, apponendo hoc Decretum.

§. DVO-

§. DVODECIMVM.

Decretum de procedendo ob denunciationem ex officio.

QVoniam ex denunciatione facta coram nobis à Fratre N. contra Fratrem N. die . . . innotuit crimen furti, iniuriarum &c. contra dictū N. idcirco nè delicta impunita remaneant, contra illum decreuimus ex officio procedere, reproducendo omnia, quæ aduersum illum producta, ac probata sunt in priori iudicio denunciationis. Datum, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. *Actuarius.*

§. DECIMVMTERTIVM.

Denunciatio exceptiua.

COram, &c. comparet, &c. & excipit contra, &c. denuncians illum esse hominem scandalosum, ebriosum, & signanter quandam mulierem ad peccatum sollicitasse, cuius rei testes sunt

NN. propterea dicit non esse admittendum ad Prouincialatum, & si esset admissus, electionem de ipso factam, omnino esse irritandam: idque non odio, &c. sed publico Religionis bono consulens, denunciat. Datum, &c.

Ego Frater N. ita denuncio.

§. DECIMVMQVARTVM.

Acceptatio denunciationis.

CVm comparuisset coram P. N. Frater N. & denunciasset excipiendo contra Fratrem N. vt infrà; *Inseratur denunciatio*; Visa tali denunciatione, dictus P.N. eam acceptauit, si & in quantum, omni meliori, &c. Actum in Conuentu N. die . . . . &c.

Frater N. Actuarius.

Cùm igitur hæc in notitiam Curię peruenerint, Nos Frater N. Minister, iudicauimus in causa procedere: dictum denunciatorem, & alios testes productos examinare, & prædictum N. reum constituere, si & in quantum iuris fuerit; eligentes in Actuarium huius causæ Fratrem N. cum potestate eumdem mutandi, prout visum fuerit. Acta in Conuentu N. die, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. DE-

§. DECIMVMQVINTVM.

Examen denunciantis.

COram, &c. Vocatus, &c. & delato, &c. super denunciationes, &c. ad opportunas interrogationes, respondit vt infra.

Vnde scit ea, quæ denunciauit, & an ea viderit? audierit? à quibus?

Quo tempore?

Quo loco?

Quibus præsentibus?

Quid viderit ad suspectum cõsortium spectans?

Quoties viderit?

Quonam loco essent ipse, & suspectus cum muliere?

An ille sit solitus delinquere?

An fuerit aliàs inquisitus de hac re? accusatus? condemnatus? an ipse denuncians cognoscat denunciatum esse hominem tali vitio deditum, qui nisi cohibeatur à Superioribus, relabetur?

Vnde orta sit hæc fama? à quibus, &c.

Exceptio.

Modus procedendi per exceptionem, patet in §. 11. denunciationis, & infra. ideo nihil additur.

Iudex delegatus.

Ostendat priùs litteras patentes suæ Commissionis. & publicè eas legere faciat in Conuentu, ad quem est destinatas, vel (si ad vniuersitatem causarum) in vno saltem Conuentu Prouinciæ; quia non publicata facultate, quam habet, ei non esset obediendum. Nisi notorium esset eum esse Commissarium, aut Visitatorem, cuiusmodi esset, si se diceret Commissarium, existente Generali, vel Prouinciali in eodem Conuentu, & vt accidit in reliquis Cõuentibus Prouinciæ, post publicatam suam Commissionem in vno Conuentu; tunc enim notorium præsumeretur, & nolentes eo casu obedire, pœna rebellium puniendi essent. Moder Rom 4. 9. *ampliat* 2. *Vallisol. c.*8. *c. nobilissimus d.* 47. *c. cum iure peritus extr. de off delegati. Argum. in l.* 2. *C. de leg. Decian. in tract. de crim. lib.* 4. *c.* 22.

Publicata, ac notificata sua Commissione tam superiori ordinario, quam communitati, iuxta for-

formam Statutorum generalium expedire debet litteras per omnes Conuentus suæ iurisdictionis, siue vulgari, siue latino idiomate exaratas, quibus suum aduentum notificet, Visitationem indicat, orationes speciales, & suffragia iniungat; exitum Fratribus, tam extra Prouinciam, quàm extra sui Conuentus limites interdicat; obedientias omnes Prouincialis suspendat, aliaque mandet, quæ ex præscripto nostrarum legum, & *probatæ consuetudinis fieri debent. Vallisol. c.* 8.

In progressu autem Visitationis, vel causæ sibi commissæ expeditione, omnia adamussim obseruet, quæ in formulis pro iudice ordinario superius adnotata sunt, mutato solũ nomine Ministri in Commissarium, vel Visitatorem, aut delegatum, inserendo in principio, ac exordio processus tenorem integrum suæ commissionis, & declarando Scribæ, vel Actuarij, siue Secretarij in illa causa destinationem, vt infra.

§. PRIMVM.

Inquisitio generalis à delegato.

In nomine Dei. Amen. &c.

Hæc est visitatio Conuentus N. quam facere intendit Pater N. Commissarius delegatus ad.

ad vniuersitatem causarum à Reuerendissimo Patre Generali, *vel Commissarius Visitator Prouinciæ*, prout patet ex patentibus litteris ipsius publicè lectis in Refectorio Cõuentus N. per me Fratrem N. ab ipso Patre Cõmissario in Scribam electum, de mandato eiusdem, cuius tenor talis est. Frater N. Minister Generalis, &c. quibus lectis, & publicatis, cum peruenisset idem Pater Commissarius ad Conuentum, &c. Acta sunt, &c.

§. SECVNDVM.

Inquisitio specialis per delegatum

In Dei nomine, Amen. Anno, &c.

SAcrorum Canonum, & sacri Concilij Tridentini vestigijs inhærẽdo. Reuerendus Admodum Pater Cõmissarius delegatus à Reuerendissimo, &c. Asciro me pro Secretario, post generalem inquisitionem factam in Conuentu N. ad specialem descendere voluit, prout infra.

Quia in Visitatione generali, &c. fuit repertus, &c. nè delicta impunita remaneant, ad specialem inquisitionem deuenire decreuimus, testes examinando, & alia de iure faciendo. prout præsenti Decreto decernimus. Acta sunt, &c.

§. TER-

§. TERTIVM.

Processus in causa speciali delegata.

In Dei nomine. Amen.

CAusæ descriptio, seu processus de ijs, quæ à Fratre N. contra Fratrem N. fuerunt in iudicio deducta.

Cum Iudicibus à Deo iudicandi potestas collata sit, ad laudem bonorum, malefactorum verò vindictam; vt muneri Iudicis, cuius nunc partes sustinemus, quantum possumus satisfaciamus, super delata crimina disquisitionem iuridicam instituere decreuimus.

Die igitur . . . : coram nobis Iudice delegato per Reuerendissimũ Patrem Generalem, per suas patentes litteras quarum tenor est, qui sequitur . : , . comparuit Pater N. in Cella officij nostri, atque querelam detulit accusatorio nomine contra Fratrem N. his verbis. Io . . . .

Capitula super quibus subscriptos testes examinari volumus, & instamus.

Primo Frater N. . . . . Secundo, &c. super primo N. &c.

At nos iustitiæ complementum administrare, volentes, electo in Actuarium Patre N. ad causæ inquisitionem descēdere decreuimus, prout præsenti Decreto decernimus. Actum in N. die quo supra, &c.

Frater N. Commissarius delegatus.
Frater N. Actuarius.

§. QVARTVM.

Processus per delegatum ex fama.

In Dei nomine. Amen.

CVm de Monasterij N. expilatione facta à Fratre N. exorta esset fama, & percrebuisset: atque mihi N. Iudici delegato, id manifestum iuris notitia non esset. Idcirco ad eius probationem secundùm Canones, duobus adhibitis senioribus, & probatæ vitæ testibus, procedendum curauimus. Acta, &c.

Examinatis testibus, subiungatur Decretum hoc.

§. QVIN-

§. QVINTVM.

Decretum in suspectum de fama.

In Dei nomine. Amen.

NOs N. delegatus, vt in nostra authoritate, habetur, quæ talis est. . . . cum Fratrem N. fama percrebuisset esse suspectum de dilapidatione Conuentus, examinatis duobus testibus, reipsa comperimus, eius de hac re esse vehementer vulneratam famam, ac commaculatam apud graues, & probos viros, idque non vna vice tantum, sed sæpiùs vt in actis: quamobrem dicimus, & decernimns, ac declaramus ipsum N. esse suspectum, & infamatum apud graues, &c. Et hæc facimus omni meliori modo, &c. Lecta, lata, in Connuentu N. die, &c.

Frater N. Commissarius.
Frater N. Actuarius.

Paten-

Patentium, & Commiſsionalium litterarum formulæ.

§. PRIMVM.

Delegatio ob accuſationem, vel clamoroſam inſinuationem,

NOs Frater N. Miniſter Generalis, *vel Prouincialis* N. N. Dilecto nobis in Chriſto Patri, Fratri N. ſacræ Theologiæ Lectori, ac prouinciæ noſtræ N. Patri benemerito, ſalutem, &c.

CVm ad noſtrum tribunal fuiſſent die . . . . porrecti libelli, ſeu litteræ ſcriptæ à patre N. de N, in quibus accuſabantur Frater N. & N. prout latius in ipſis continetur. *Vel*, Moti à clamoroſis inſinuationibus ad nos à fide dignis ſæpiùs delatis, quod Frater N. . . . cõmiſerit &c. & & cũ grauioribus negotijs eſſemus impediti, ita vt per nos non poſſemus (vt tenebamur) procedere contra huiuſmodi criminoſos; ne talia delicta impunita remaneant, neuè in noſtra Religione multa ſcelera in perniciem, tranſeant, aliorum, confiſi de tua bonitate, ſcientia, experientia, ac in rebus gerendis dexteritate, tibi præfato Patri

N. per

N. per præſentes committimus, quatenus his receptis, cum ſocio, ac Scriba tibi benè viſis ad Cõuentũ noſtrum N. te conferas, ibique iuxtà Canonicarum ſanctionum, ac noſtrorum Statutorum ſeriem in huiuſmodi delicta inquiras, recipiendo indicia, examinando teſtes, conſtituendo reos, etiam in rigoroſo examine, ſi opus fuerit, prout ratio, & cauſæ merita tibi ſuggeſſerint. Quapropter in hac cauſa te noſtrum Commiſſarium inſtituimus, & declaramus, inſtitutum, ac declaratum eſſe volumus, dantes tibi iuriſdictionem, & facultatem deſuper opportunas, & neceſſarias; præcipiendo omnibus ad quos ſpectat, ad meritum ſalutaris, obedientiæ, & ſub alijs pœnis noſtro arbitrio reſeruatis, vel in iure in rebelles latis, vt te in noſtrum Cõmiſſarium recipiant, ac in omnibus ad cauſam ſpectantibus tibi obediant, faueant pariter, & aſſiſtant. Vale, noſtri in tuis orationibus ac ſacrificijs memor. Datum in Conuentu N. in cella ſolitæ noſtræ reſidentiæ, die . . . .

Frater N. Miniſter.

§. SECVNDVM.

Delegatio ad vniuersitatem causarum.

Nos Frater N. &c. Tibi, &c.

RElígiosorum nostrorum regimini, quanto ex alto nobis conceditur, ex generalatus specula prospicientes, in illa præcipuè officij nostri aciem dirigimus, quæ morum correctionem, disciplinæ regularis obseruantiam, & Prælatorum electionem concernunt. Quapropter cùm instet celebratio Capituli, Prouinciæ nostræ N., quam eiusdem Prouinciæ visitatio præcedere debet, satagamusque aliquẽ ad hoc munus destinare, qui nostri officij grauioribus curis impediti, partes suscipiat: de tuis moribus, probitate, literis, ac in rebus gerendis dexteritate, plurimum in Domino confidentes, te præfatum Patrem N. Commissarium, ac Visitatorem nostrum in dicta Prouincia N. cum plenitudinẽ potestatis tam in capite, quàm in membris instituimus, & deputamus, dantes tibi omnem necessariam, & opportunam authoritatem, qua de iure, & consuetudine ex Apostolicis, & Seraphicis sanctionibus huiusmodi Commissarij potiri, & gaudere solent, ac debent.

Man-

Mandantes ſub præcepto ſanctæ obedientiæ, & in ſubſidium excommunicationis latæ ſententiæ, alijsque pœnis noſtro arbitrio reſeruatis, ac ſpecialiter contra rebellantes latis, tam P. Miniſtro, quàm cæteris Superioribus, Patribus, & Fratribus eiuſdem Prouinciæ, vt te in legitimum Commiſſarium Viſitatorem pacificè recipiant, & in omnibus quæ non fuerint Regulæ noſtræ, ac animæ contraria, tibi obediant, faueant, & aſſiſtant. Monemus autem te, vt munus iniunctum cum omni integritate exequaris, vitia conuellas, virtutes fundes, pacem foueas, & zelo Seraphico ardens corda filiorum ad patres conuertens, lucrum ex viſitatione intentum in gazophilacium Domini comportes, benedictionem à Deo, ac Seraphico Patre noſtro, ac nobis reportaturus; cui concedimus, vt ſocium, & Secretarium tuo arbitratu eligere poſſis. Vale, &c.

§. TERTIVM.

Delegatio ad aliquam cauſam.

Nos, &c. Tibi, &c.

NEgotiorum nobis commiſſorum à Reuerendiſſimo P. N multitudine, & grauitate diſtracti, non valentes per noſmetipſos omnibus per

 ſona-

ſonaliter adeſſe; nè tamen zizania importuna frages Seraphicas vel ſuffocent, vel conuellant, (tibi Pater N. de cuius perſonæ induſtria plurimum confidimus) vt ad Conuentum noſtrum N. accedas, ibique de vulneribus inflictis in perſonam Patris N., quorum ad nos *accuſatio*, vel *denunciatio*, vel *clamoroſa inſinuatio* à probis &c. ſæpiùs prolata eſt, inquiras; contra ſontes, & indiciatos proceſſum inſtituas, omniaque alia facias, quæ de iure facienda ſunt, licentiam concedimus, facultatem opportunam, & neceſſariam impertimur, imò ſub merito ſanctæ obedientiæ iniungimus: ad cuius rei firmitatem, & executionem, præcipimus ſub præcepto ſanctæ obedientiæ, excommunicationis, &c. alijs, &c. Patribus & Fratribus, &c. vt te in noſtrum Commiſſarium in hac parte delegatum recipiant, & in ſpectantibus ad tuam Commiſſionem tibi promptè faueant, & obediant. Vale.

Præce-

Præceptum in carceres detrudendi.

§. QVARTVM.

Nos, &c. Patri N. Prouinciæ nostræ &c. N. Ministro, vel *Conuentus nostri N. Guardiano, salutem.*

CVm Apostolo teste, Iudex gladium portet, in laudem bonorum, atque ad vindictam delinquentium, acciderit que diebus præteritis, vt Frater N. Dei timore postposito, de P. N. pessimè oblocutus fuerit cum scandalo etiam sæcularium, quod iuridicis probationibus nobis constat; *vel* cùm Frater N. ter de mandato nostro monitus fuerit, vt libros ab ipso ablatos de cella Patris N. restitueret, sub pœna excõmunicationis, & post trinam monitionem iuridicè factam obedire contempserit; ea propter, nè iustitiæ locus desit, vtque eius punitio cæteris transeat in exemplum, tibi per præsentes committimus, & mandamus vt his receptis dictum Fratrem N. inobedientem & contumacem, *vel*, de suo proximo cum Religionis dedecore pessimè obloquentem, in carceribus tui Conuentus, iussu, & mandato nostris de-

trudas, nec illum inde extrahas, nisi à nobis scriptam licentiam obtinueris. In quorum fidem, &c.

§. QVINTVM.

Apostolos concedendi modus.

Sanctissimo in Christo Patri & D.D.N. vniuersalis Ecclesiæ Pastori. Frater N. Minister, &c. fidelis, & obediens, post deuota pedum oscula.

NOuerit Sanctitas vestra, quod cùm in causa homicidij secuti in personam Patris N., de quo est infamatus &c. Frater N. & causa coram me agitabatur, ac super illa sententiam definitiuam tulissem: idem Frater N. ab huiusmodi sẽtentia ad Sanctitatem vestram, Sedemque Apostolicam appellauit. Ideo ipsum N. è meo iudicio dimitto, & ad S. V. his litteris comitatum iudicandum remitto. In quorum, &c.

§. SEX-

§. SEXTVM.

Apoſtoli reuerentiales.

Frater N. Miniſter. Tibi, &c.

QVamuis appellatio tua nobis friuola viſa fuerit, ob noſtram tamen in Apoſtolicam Sedem, ad quam appellaſti, reuerentiam, illi duximus deferendum, vt re ipſa detulimus, hos tibi proinde reuerentiales Apoſtolos concedentes. In quorum, &c.

§. SEPTIMVM.

Apoſtoli teſtimoniales.

Frater N. *Theologus, &c.*

TEnore præſentium, omnibus & ſingulis has litteras inſpecturis, pariter & lecturis fidem facimus, & teſtamur, qualiter die . . . . Pater N. Sacerdos, coram nobis alijſque teſtibus infraſcriptis, tempore, locoque congruo, intra terminum à iure ſtatutum, non ſemel tantum, ſed ite-

rum, ac tertio à Patre N. Ministro instanter petijsset, vt Apostoli sibi ad suam appellationem prosequendam concederentur, qui tamen ab eodem Patre N. eidem petenti fuere denegati. In quorum fidem has ei testimoniales litteras cum testibus infrascriptis impertiui. In quorum, &c.

Vel, qui tamen, procrastinante, & differente eodem Patre N. eidem dati non fuere; quæ procrastinatio cũ malitiosa mihi visa fuerit, ne iustitia iniquè impediatur, hos eidem testimoniales, &c.
Vel, cùm Pater N. de appellatione grauatum se ostenderet, & minacibus verbis illum exciperet, timens sibi periculum carcerum, idem Frater coram nobis de hac iniustitia cõquestus fuit, & à nobis infrascriptis bis, teruè petijt, vt tales concederemus Apostolos. Quod considerantes rationi congruum, maximè cùm solitus sit idem Pater N. comminationes exequi, proximi indemnitati consulentes, hos testimoniales Apostolos libenter concessimus. In quorum, &c.

LAVS DEO.

TOTIVS

TOTIVS OPERIS
INDEX

Re-

Excommunicatio, Excommunicatus.

Fama, Infamia, Clamorosa insinuatio.

Forma actuum iudicialium.

pri-

Tortura.

FINIS.